

Bij het graf van den Volkenbond

Ach er het stalen scherm in Duindorp

Zooals bekend is, heeft men het groote gedetineerdenkamp in Duindorp hermetisch gesloten voor alle belangstellenden. Niemand komt er binnen. Ook de journalist niet. Als men dus „een stalen scherm" zoekt, behoeft men niet speciaal naar Rusland te gaan; 't komt óók hier voor.... En wat gebeurt er achter dit stalen scherm? Dat weten we niet. We hebben wel zoo onze vermoedens. Zoo nu en dan lekt er wel eens iets uit. We hebben onlangs het geval Koopman gehad, dat naar onze meening een vreemde geschiedenis is en blijft. En nu is er dan weer iets anders. Gedetineerden hebben kans gezien, een groote partij boonen achterover te drukken en te doen verdwijnen. Hieronder drukken wij af een rondschrijven van den Personeelsdienst in Duindorp aan het personeel, waarin wordt voorgesteld, dat dit personeel de boonen zelf zal betalen!
Hier volgt het:

„Naar aanleiding van het feit, dat bij het boonen lezen door onvoldoende controle een schadepost van f 1543.60 ten laste van het kamp „Duindorp" is ontstaan en welk bedrag op geen enkele manier kan verantwoord worden en dus als eenige mogelijkheid ontslag van de toezicht houdende ambtenaren zou moeten worden toegepast, doet het bestuur een beroep op het geheele personeel en stelt het volgende voor:
Elk personeelslid stelt vrijwillig per f 100.— salaris f 0.50 ter beschikking gedurende vijf maanden. Wil het betreffende personeelslid dit direct doen, dan is er natuurlijk geen bezwaar tegen. Hierdoor wordt dit onaangename voorval binnen het kamp gehouden en wordt de goede naam van ons kamp niet aangetast. Hier behoeft natuurlijk niet aan toegevoegd te worden, dat dit door de leden aan het personeel geheel vrijwillig geschiedt.
Uit den aard der zaak is dit slechts voor deze keer, dat de P.D. voor de nalatigheid van ambtenaren in de bres springt. Een volgende keer zullen zij de volledige consequenties moeten aanvaarden. Zij, die bezwaren tegen deze regeling hebben, worden verzocht, deze schriftelijk bij de Secretaresse (Mej. Kakebeeke) in te dienen."
Hier wordt dus voorgesteld, dat het geheele personeel door een financiëel offer de nalatigheid van een of meer leden van dit personeel zullen dekken. Dat is wel het toppunt! Het argument, dat deze zaak binnen de muren van Duindorp moet blijven, is wel heel zwak.

Dit moet niet en dat mag ook niet. Het personeel behoort niet mede te werken aan dergelijke acties. Het moet er op aandringen, dat deze zaak onderzocht wordt en dat de nalatigen uit hun functies worden verwijderd. Schoonschip, mijne heeren!
Maar waar zijn deze boonen gebleven? Naar ons ter ore kwam, zijn deze opgegeten door de gevangenen! Dat is ook de eenige mogelijkheid, want het heeft niets geen zin, een dergelijk artikel te „exporteeren". Eten deze gevangenen dan rauwe boonen? Dat is zeer onwaarschijnlijk. In Duindorp zijn de gevangenen in woonhuizen ondergebracht. Elke ploeg beschikt over een kacheltje. Er wordt wel niet voldoende brandstof verstrekt, om boonenfestijnen aan te richten, maar het veronderstelde feit zou in overeenstemming zijn met een ander, inhoudende, dat in Duindorp reeds vele huizen van hun houtinventaris zijn ontdaan. Al met al kan men tot de conclusie komen, dat er aan het toezicht in Duindorp nogal een en ander ontbreekt. Misschien zijn er nog andere zaken, die eveneens in het licht der openbaarheid dienen te worden gebracht. Zouden de autoriteiten echter er niet beter aan doen, onmiddellijk een nauwgezet onderzoek in te stellen? Ook wij houden niet van het publiceeren van ongewenschte toestanden. Helaas, in onzen tijd is het vaak 't eenigste middel, dat helpt....

Binnenhofliedjes

Op de Brug.

Schuitje varen,
Theetje drinken,
Deinen lekker lui en loom,
Drinken zoete melk met room!
Niemand maakt de brokken....
(Kindje mag niet jokken!)

De Residentie.

In Den Haag daar woon ik graag
Dicht bij 't Kabinetje.
Als je vraagt: Waar woon je dan?
Dan zwaai ik met mijn petje.
En mijn mond zwaait alle lof
Luid toe aan het Binnenhof.
Leve 't Kabinetje!
(Maar, zegt 't Volk, wie redt je?)

De Kleuterminister.

Klein, klein kleutertje,
Wat doe je op 't Binnenhof?
Je haalt er alle glorie af
En maakt het veel te grof.
Och, mijn lieve publiekje
Zet het niet op een kiekje.
Ik zal zoet naar huis toe gaan
En de glorie laten staan.

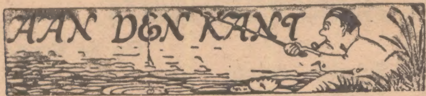
Menschen in nood

XI door KEES TEN HAKEN

Een jong politieman, Fokke geheeten, wordt met enkele collega's van uit de provincie naar Den Haag ontboden, om zooals weldra blijkt, hulp te verleenen bij de deportatie van Joden. Zij hebben op het Binnenhof bij den S.D. instructies ontvangen en zijn nu in de woning van een joodsch gezin dat gedeporteerd moet worden.

Jullie gaan straks, voor een poosje misschien, een moeilijke tijd tegemoet. Dan zal er voor je ouders, je zusjes, maar vooral voor jou veel gaan gebeuren. En overal in de wereld is het nu oorlog, hé? Duizenden, honderdduizenden menschen gaan er dood....
Half begrijpend, half vragend knikt zij en vraagt zich af wat dit nu met haar dieren heeft te maken. Maar Fokke gaat alweer verder.
— Welnu, niemand kan zeggen, wat er straks met jullie en met ons allemaal zal gaan gebeuren. Plotseling kan door dien naren oorlog bij velen van ons thuis iets ergs gebeuren, iets, dat erg verschrikkelijk is, zou je ook niet denken?
Ze knikt begrijpend, ziet afwachtend om zich heen....
— Nu, ik denk dan in de eerste plaats, hoe het straks met jou zal gaan, en met je ouders, en je zusjes. Als je dat eens wéten kon, Hannie! Dit is moeilijk, zeer moeilijk te zeggen. Maar het komt dus in de eerste plaats! Hoe het dan met je lieve dieren zal gaan, ach, dat komt er minder op aan, vind je niet? De dieren zijn jou heel gauw weer vergeten, Hannie. Zij hebben een heel ander verdriet dan de menschen.... Dus als je straks weggaat, laat je de poes maar buiten. Die vindt wel weer een nieuw tehuis. De kikkers en de hagedis zet je eenvoudig in de tuin! En de kanaries geef je zooveel voer als het mogelijk is. Dan heb jij voor je dieren alles gedaan wat je kon en kun je met een gerust geweten vertrekken. Wat zou je daarvan denken?
Een zucht van verlichting is aan haar mondje ontsnapt. Verblijd huppelt zij de kamer rond, komt dan op Fokke af en pakt zijn hand.
— Ja, zó moet het wezen, roept zij uit, nu ga ik maar meteen aan het pakken! Haar oogjes lachen weer.... En Fokke heeft waarachtig moeite om zichzelf te blijven....
Als bij tooverslag zijn al haar zorgen vergeten.
Wanneer zij soms eens even donker ziet, komt dit door de verschijning van Rückert in de groene uniform....
De meisjes hebben het nu druk met pakken. Moeder gaat dan speurend nog eens alle kamers rond en spoort zoo nu en dan de meisjes aan om voort te maken; vader is al bijna klaar. Nu de dekens nog.... Hij laat zich raden door zijn vrouw en schiet dan in een extra dikke trui. De nachten konden wel eens koud zijn.... Hij is het echter nog niet eens over dien gang van zaken en hoopt nog steeds, dat alles wel terecht zal komen. Het moet toch een vergissing zijn.... Nog peinst hij naar een middel om Herr Fischer te bereiken, klamt hij Rückert aan, vraagt hij op te mogen bellen. Maar deze ketst de zaak weer af.
— Ach, die Herr Fischer is zoo'n kleine, onbeduidende beambte, heeft zoo weinig te vertellen!
Maar Hauptmann blijft met zijn gedachte bij Herr Fischer. Nog tweemaal, driemaal zelfs, probeert hij het opnieuw met Rückert; heeft hij nieuwe argumenten om de noodzaak van zijn vragen grond te geven. Kan Rückert dat dan niet begrijpen....?
De Duitscher houdt zich dom, begrijpen doet hij niets De laatste hoop van Hauptmann wordt teniet gedaan, door hem enkel met een handbeweging en een blik op zijn horloge duidelijk te maken dat het spoedig tijd zal zijn.
Hautpmann, die de dekens rolt, bemerkt hoe warm ze zijn. Als hij ze op de zakken bindt, ziet Fokke op zijn voorhoofd groote parels glimmen De menschen sliepen nog, een uur geleden; wisten van den Prins geen kwaad. Het is toch eigenlijk een ramp....
Hauptmann zucht ervan. Met Rückert is hij uitgepraat, dat weet hij. Nu hoopt hij maar dat Fischer aan hem denken zal, dat hij hem straks op straat wel ergens ziet verschijnen. In het huis valt nu een zenuwspanning waar te nemen, veroorzaakt door de stilte die er heerscht. De menschen hebben hun gedachten niet meer noodig bij het pakken. Dat is afgedaan. En plotseling zien zij de waarheid helder voor hun oogen. Zij moeten straks hun dierbaar huis verlaten, het honk waar lief en leed gedragen en verdragen werd. En waar de kinderen geboren werden....
Fokke helpt de meisjes met de zakken naar beneden, tot groot misnoegen van den mof. Deze kankert door de kamers en met handgebaren maakt hij het den Joden duidelijk, zij moeten zelf maar sjouwen....
— Wij staan bóven deze menschen, 's Grabenhage! zegt hij. Hij glimlacht en met saamgeknepen oogen ziet hij Fokke aan, wetend dat die meening niet gedeeld wordt. Hij steekt dan ook geen vinger uit om even bij te staan. Wel schuift hij met de laden, snuffelt hij in kasten, graait en zoekt naar wat er van zijn gading is. Sigaretten vindt hij kostelijk. Van tijd tot tijd laat hij dit aan Hauptmann blijken. Eenmaal zelfs had Hauptmann in zijn zak het doosje klaar om hem wat aan te bieden. Maar de hand was in den zak gebleven, want de oogen van de vrouw waren als vlammen uitgeschoten, daar haar mond tot zwijgen was gedoemd. Hauptmann had haar goed begrepen. Als een jongen had hij toen zijn schouders opgehaald. Voor hem was immers alles al verloren! Ze zijn nu al geen menschen meer en straks wellicht nog vuil of lucht. Misschien is het de laatste maal, dat hij van zijn eigendom nog iemand iets kan geven, al is het dan maar aan een mof.... Dan lijkt het of hij niet meer denken kan en biedt hij Fokke zijn sigaretten aan, een pakje vol. Als deze met beslistheid maar beleefd het aanbod afgewezen heeft, kijkt hij Fokke onderzoekend aan, ziet weer naar zijn vrouw en momeplt:
— Ach, wat maakt dit alles uit....
Dan gaat hij onverschillig naar de keuken. Hij grijpt twee hompen brood en pakt ze in een zijvak van den rugzak.
— Zoo, die komen nog wel eens van pas, misschien....
Er jagen sombere gedachten door zijn brein....
Dan volgt een akelige stilte.... Maar duidelijk klinkt plotseling het piepen van een kastdeur door de ruimte van het huis. Er schuiven laden open. Iemand ritselt ergens met papieren. Rückert, de hyena, is nieuwsgierig.... Plotseling komt een bevel.
— Herr Hauptmann!
— Jawohl....
Hautpmann gaat gelaten van de hall de kamer in en staat dan voor het schrijfbureau, waarachter Rückert plaats genomen heeft. De gordijnen hangen dik en warm; ze zijn gesloten. Volle banden van geliefde boeken staren achter glas hun bleeken meester aan. Het inktstel vóór hem.... De foto's van de kinderen.... Het oude klokje tikt nog altoos de seconden van de eeuwigheid. Hier, in deze kamer, lijkt het of er sedert gisteren nog niets gebeurd is.... Maar het schuiven van de laden van het schrijfbureau werpt scheuten in het hart van Hauptmann, zij willen hem kapot maken. Eén moment schijnt hij ineen te krimpen als hij Rückert in een nevel ziet, zijn dikke, vette kop gebogen boven zijn papieren....
— Heb je geld? vraagt deze.
— Neen.... ik heb geen geld....
— Neem dan dit!
De mof zet met een klap een houten napje voor zich op het schrijfbureau. Het is geheel gevuld met dubbeltjes en kwartjes.
Maar Hauptmann maakt afwerende gebaren, maakt een pas naar achteren en voelt zich als beleedigd.
— Dit geld is niet van mij, maar van den Joodschen Raad, Herr Rückert, dit kan ik dus niet accepteeren!
Rückerts oogen fonkelen. Zijn dikke vingers buigen in het houten napje.
— Néém dit, zeg ik je!!
Hauptmann, in zijn onderdanigheid door overmacht, vangt het glijdend geld dan uit het napje op en stort het in zijn zak met waren tegenzin.

Wordt vervolgd.)

WITTE MUIZEN EN AUTO'S.

Er gebeuren wonderlijke dingen in het na-oorlogsche Nederland De eene sensatie lost de andere af. De Unilever en de HARK zijn al weer vergeten, nu Arnold Meijer de aandacht opeischt. De klopjacht, die in Brabant gehouden werd, deed een tikje Duitsch aan, maar dat zijn we gewend en het verbaast ons dus niet. In Amsterdam werd een operazanger ontvoerd en de uitvoering van de voormalige Frontzorgopera kon daardoor niet doorgaan. Het zijn rare manieren, die men tegenwoordig toepast, binnen en buiten de wet! Intusschen is gebleken ,dat de twee ontvoerders ambtenaren waren van Volksherstel. Misschien waren ze van meening, dat er langs dezen weg nog iets te herstellen was, nu Volksherstel zoo weinig meer van zich laat hooren. En we weten nu, dat ze geen bonafide illegale werkers waren. Dat dachten we eigenlijk al direct, want een bonafide illegale werker past geen Amerikaansche methoden toe en verwekt niet zooveel akelige sensatie. Kidnapping wil er hier niet goed in. 't Zou trouwens beter geweest zijn, wanneer de beide Volksherstellers hun krachten eens beproefd hadden op Arnold Meijer of b.v. Jonkheer De Geer. Ze zouden er meer eer mee hebben ingelegd, vermoedelijk. Misschien had de Regeering dan wel toestemming gegeven tot oprichting van de Vereeniging voor Ontvoering van Onvaderlandslievenden (V.O.V.O.) Tenslotte kan zoo'n vereeniging, naast de voortreffelijke P.O.D., goed en doortastend werk verrichten. En de Vereeniging krijgt dan natuurlijk auto's ter beschikking om de buit te kunnen bergen. Ook dat is een groot voordeel, want de benzine komt vrij. Neen, we vinden, dat de Amsterdamsche ontvoering maar dilletantisch gedoe is geweest. Maar dat heb je met menschen, die eerst een voorstelling willen verstoren met witte muizen en het dan maar eens met een auto probeeren. Vakmanschap, mijne heeren! daarop komt het aan

Waarom laat gij U arresteeren? Kinderwerk! De weg van de wetteloosheid en de misdaad is een moeilijke weg. Wie laat nu zijn prooi na 20 kilometer weer kalm naar huis wandelen! Heeft de opera-zanger zelfs geen sigaret behoeven af te staan, in ruil voor zijn vrijheid? Wij zouden hem ten minste een paar aria's hebben laten zingen. Neen, dit alles bevalt ons niet. Misschien is het toch maar beter als de twee ontvoerders weer kalm aan het volksherstellen gaan. Wanneer ze geen kleeren ontvoeren, zullen ze waarschijnlijk heel best op hun plaats zijn. En waar we aannemen, dat het jongelieden zijn, kunnen ze misschien nog eens een poging wagen om een vrouw te ontvoeren. Grooter sensatie hebben ze zeker niet verdiend. En een natuurlijker Volksherstel is niet mogelijk. Maar, heeren, pak de zaak dan wat flinker aan, doe geen half werk. En werk liever niet met witte muizen, want dat zijn van die vreeselijk griezelige beesten.

Het was maar een droom

Het begon met een :

Bericht in de Nieuwe Nederlander, (Donderdag 21 Maart '46),

„Kort Geding".

„Ieder Hoofd-Ambtenaar krijgt 1000 gram boter, 1600 gram vleesch etc, alsook 12 rantsoenen tabaksartikelen per maand extra voor representatie".

In het berichtje wordt ook nog een groot extra BROODrantsoen genoemd, terwijl bekend mag worden geacht, dat vele hoofd-ambtenaren ook nog thee enz. extra krijgen, alles voor representatie.

De Nieuwe Nederlander kan zich met de extra toewijzing van Tabaksartikelen desnoods nog wel vereenigen, maar vindt dat het verder uit moet zijn! Hoe is het mogelijk: men gunt onzen regeerders nu ook lettelijk niets, tegenwoordig. Ik moest dezer dagen een bezoek brengen aan den Directeur-Generaal (het kan ook een Secretaris-Generaal geweest zijn) van een onzer Regeerings-Bureaux en zal maar niet vertellen hoeveel moeite en strijd het kost om tot zulk een godheid door te dringen, maar toen mij dit eindelijk gelukte, kende mijn verrassing geen grenzen.

Neemt U plaats, meneer Jansen, maak het U gemakkelijk! Een kop thee? Suiker en melk? Wat rookt U: een sigaar of sigaret, Engelsch of Egyptisch? Don't hesitate (deze bewindsman was ongetwijfeld in Engeland opgeleid) Wij hebben hier al deze artikelen voor de bezoekers en aangezien wij er persoonlijk nooit van profiteren, is er volop, zooals U ziet.

De Directeur-Generaal belde en een bekoorlijk dienstertje bracht mij thee met een groot stuk boterkoek. De gebakjes zijn op „sorry", zei de jongedame.

Ik zal even een „checje" draaien voor mijzelf en dan mijn secretaresse bellen om Uw zaak, meneer Jansen, stante pede te regelen, want wij houden hier van snel afwerken. Zoo gezegd, zoo gedaan: mijn dossier werd binnen gebracht en hoewel het uiterst omvangrijk was en mijn eigen 19 requesten waren omringd door minstens 50 lijvige ambtelijke rapporten, dicteerde de D.-G. zijn gunstige beslissing in een kort, glashelder betoog en zond de secretaresse weg om de materie verder in de afdeelingen af te handelen.

Als Uw tijd niet te beperkt is, kunt U even blijven wachten tot alles in orde is gemaakt. Neemt U intusschen nog een kop thee, of neen, misschien prefereert U thans een aperatief: wij hebben voor de representatie een schitterende Oude Klare en dan moet U vooral onze bitterballen eens proeven. Wij hebben hiervoor, zooals U weet, ook extra toewijzingen VLEESCH en BOTER en ik vind die bitterballen zoo subliem, dat ik er af en toe zelf ook wel eens een paar van gebruik, hoewel dit eigenlijk niet de bedoeling is.

Wij dronken nog ettelijke borrels, aten een schaal bitterballen leeg, rookten vele sigaretten, of liever ik genoot alleen van al dat lekkers, want de D.-G. liet meestal verstek gaan en keuvelde maar wat over politiek: SOCIALISATIE, GELEIDE ECONOMIE, PARTIJ van den ARBEID etc. Ook informeerde hij belangstellend of er volgens mij, eenige waarheid schuilt in vage geruchten, die ondanks Oog en Oor, soms ook tot de Regeerings Bureaux doordringen, over corruptie en ontevredenheid over het Financieele Beleid.

Ik wilde telkens pogingen doen om weg te komen, teneinde hem niet verder te derangeeren, maar de D.-G. wilde daarvan niets hooren:

Wacht U nu rustig even tot Uw stukken klaar zijn en dan zal ik U met een Regeeringswagen (U weet wel zoo een met een ster) thuis laten brengen. Tegen 5 uur ga ik trouwens zelf ook naar huis om even te eten en dan werk ik op mijn kamer, meestal tot laat in den nacht, verduidelijkte de D.-G.

U heeft dit trouwens onlangs wel van een mijner collega's door de Radio gehoord.

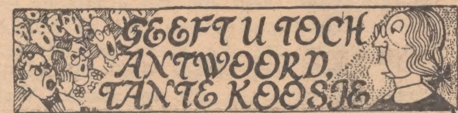
Tenslotte werd het mij toch al te erg en met veel dank en plichtplegingen gaf ik te kennen, dat ik onmogelijk langer beslag dorst te leggen op zijn kostbaren tijd, ik stond op en begaf mij achteruitloopende naar de deur. (In mijn jeugd namelijk luidde het voorschrift, dat men een Minister nooit den rug mocht toekeeren en dus op deze zonderlinge wijze zijn aftocht moest maken).

Hei daar, Vader, wat ga je nou beginnen? Als ik je niet net bijtijds gegrepen had, was je achterover van die trap geslagen!

Een bode, met ketenen en linten hield mij stevig vast en nu bleek, dat ik op een bank in den gang in slaap was gevallen, nadat ik reeds een paar uur op den D.-G. had zitten wachten.

Kom nog maar eens terug, zei de bode niet onwelwillend, maar dan niet voor Mei, want Meneer Neetepoes gaat eerst een studiereis maken naar Amerika.

Het was helaas alles slechts een droom geweest, ook van die Ouwe Klare en die bitterballen en al deze gedachten associaties waren blijkbaar ontstaan door het Kort Geding in de Nieuwe Nederlander.

De heer R. te L. begrijpt niet, waarom men spreekt van „de leege graanschuren van Europa". Hoe kan de regeering dan telkens een lunch aan Jan, Piet en Klaas aanbieden? vraagt hij.

Antw : Wij gelooven, dat de graanschuren juist leeg zijn, omdat er zooveel geconfereerd wordt (tusschen de maaltijden door). Verandering van lunch doet spreken.

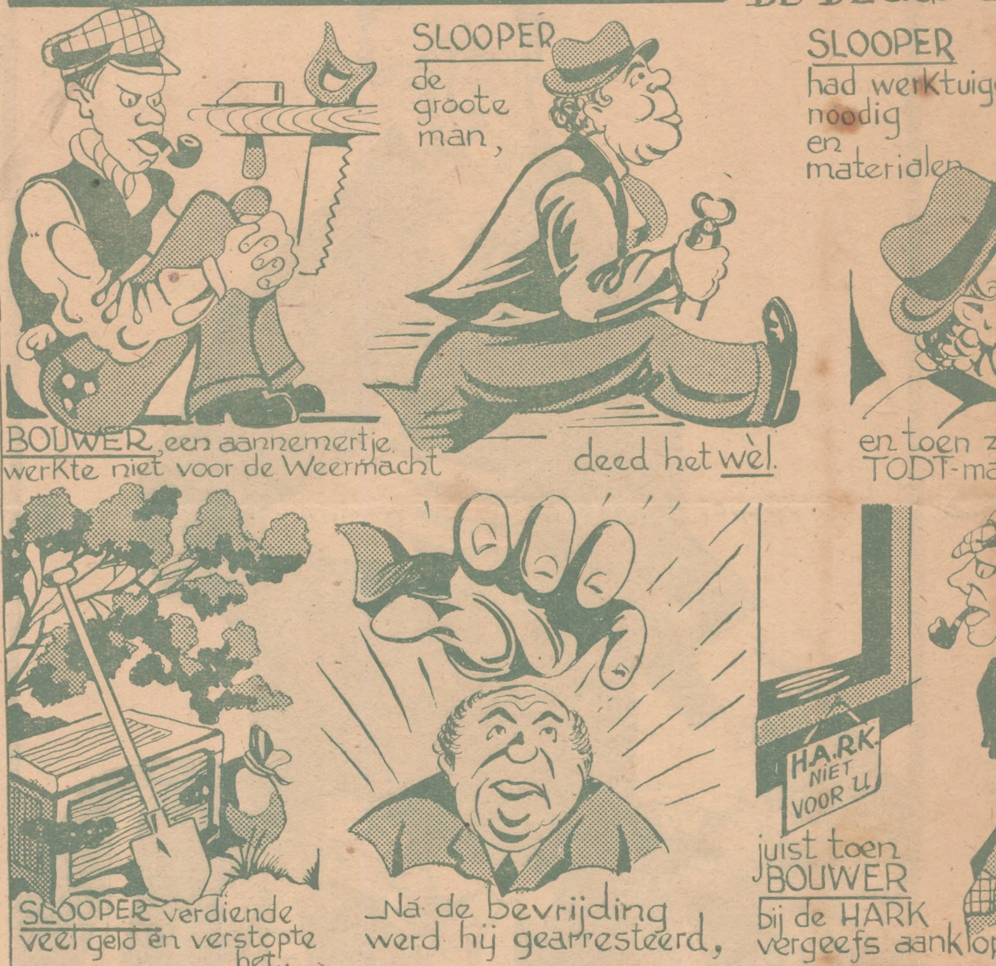
De heer I. te S. heeft met zorg vernomen, dat de Vredesconferentie, die te Parijs gehouden zou worden, is uitgesteld. Uitstel is afstel, zegt hij.

Antw : We vernemen uit betrouwbare bron, dat er geen papier beschikbaar is voor het Vredesverdrag. Het zou niet gek zijn, als Nederland, behalve graan, ook wat oude weekbladen naar Frankrijk zond.

De heer P. te F. heeft gelezen, dat het Concertgebouworkest groote successen boekt. Was dit orkest wel zuiver? vraagt hij.

Antw : Het klinkt blijkbaar allemaal erg zuiver. Het is maar, of je de „goede toon" te pakken hebt.

Tante Koosje.

Uit het illegale dagboek van Baron **Lichteveld Meijer**

20 Augustus 1940. Geruimen tijd niet kunnen schrijven, aangezien een aanval van rheumatiek, waardoor aan mijn sponde gekluisterd en tot niets in staat. En ik heb de aanwezigheid van Nicht Stéphanie toch wel kunnen waardeeren, te meer, daar zij mij gezelschap hield en mij niet voortdurend bezig hield met een ennuyante conversatie. Neen, van den ochtend tot den avond was zij ingespannen bezig met allerlei werkzaamheden, die wij thans fluisterend als „de goede zaak" aanduiden. Zij schildert namelijk broches in de nationale kleuren, die door een Dames Comité worden uitgereikt aan dienstmeisjes. Dit gebeurt alles in het diepst geheim, natuurlijk. Ook is zij bezig met het overschrijven van vaderlandslievende gedichten. Deze worden op donkere avonden bij de menschen in de brievenbus gestopt en zij heeft zich daarvoor de hulp verzekerd van een Juffrouw Nipjens. Deze juffrouw ken ik nog niet, omdat ik haar moeilijk tot mijn slaapkamer kan toelaten. Volgens Stéphanie is het een fatsoenlijk iemand, zij het niet van stand. Maar Stéphanie bekommert zich niet veel om stand. Zij beweert, dat alle menschen gelijk zijn, wat ik een afschuwelijke theorie vindt, waarmee ik niet accordeeren kan. „God heeft de standen gewild", daarover heeft Anton van Duinkerken, die ik verder nooit lees, omdat ik niet Roomsch ben, een aardig boekje geschreven en ik ben het met den inhoud volkomen eens. De waanideëen der Fransche revolutie hebben mijn instemming beslist n i e t. Waar zou het heen moeten met de wereld en waar zou de adel blijven? Neen, neen. Ik ben een goed democraat en een modern mensch en tenslotte was ik lid van E.D.D. en ben het thans zelfs nog van de Unie geworden, hoewel ik geen leidende functie ambieer. Want van straatgevechten houd ik niet, ik acht dit inferieur. Maar om kort te gaan, Nicht Stéphanie is zéér democratisch en daarom verwondert het mij, dat zij Juffrouw Nipjens het gevaarlijke werk laat doen. Want nu ja, het overschrijven van gedichten is niet risquant, vooral niet, als de gordijnen gesloten zijn, maar het lijkt me heel iets anders, om daarmee 's avonds over straat te loopen. Dat past ook trouwens een dame niet en ik zou het Nicht Stéphanie uiterst kwalijk nemen, wanneer zij Nipjens slechte voorbeeld volgde. Desalniettemin juich ik den zegenrijken arbeid van het Dames Comité ten zeerste toe en ik ben dan ook Donateur geworden en verheug mij in het besef, dat ik alzoo de goede zaak help dienen. De Nationale Gedachte moet levend worden gehouden. Ik vind dit belangrijker dan ruwe daden van sabotage. Want zal de Mof den oorlog verliezen, omdat men een paar autobanden heeft stukgesneden? Neen, immers! Maar wel zal hij den oorlog verliezen als wij den Fakkel van het Geestelijk Verzet hooghouden. En dat doen wij. Soms komt het daarbij tot grootsche demonstraties, gelijk op den jaardag van Z.K.H. Prins Bernhard. Dien dag zal ik nooit vergeten, al heb ik er nooit een woord over geschreven in mijn Dagboek, omdat ik niet wilde, dat die regels ooit den Vijand onder oogen zouden komen. Het is thans echter al een tijd geleden en onze moed is intusschen gegroeid. Welnu, deze anjerdag was iets prachtigs, iets geweldigs! Ik had natuurlijk ook mijn anjer op, dat wil zeggen, tot 2 uur des middags, want toen kwam het in de stad tot ongeregeldheden en heb ik de bloem — ach, teere herinnering — in mijn zak gestoken en haar later gedroogd. Zij prijkt nu achter glas. Enfin, ik zat toen op het terras van Régina, een der weinige gelegenheden in 't Haagje, die men, zijnde van eenige standing, frequenteeren kan, en daar gooide iemand, die naast mij gezeten was, eenige leden van den Jeugdstorm een theepot naar het hoofd. En ziet, dat ging mij te ver. Men moet maat weten te houden. Ik heb dien man ook gezegd: „Meneer, het fatsoen heeft zijn grenzen en U overschrijdt ze door van deze gelegenheid een werptent te maken."

„Wàt fatsoen, wàt werptent?" antwoordde het individu vertoornd en keek mij minachtend aan (maar ik weerstond zijn blik). „De moord kenne ze steken, deze landverraders en jou vertrouw ik ook niet en pas maar op, anders gooi ik je het heele servies naar je kop!"

Ik ben onmiddellijk heengegaan, natuurlijk en onderweg kwam ik Jhr. Repelsteel tegen, wien ik het vertelde. „Ontzettend, maar dat is een poging tot meurd!" zeide hij op bewogen toon en hij overreedde mij, naar de Directie van Régina te gaan en mijn beklag te doen. Nu, dàt was geen kwaad idee en we hebben het dan ook gedaan. De Directie was zichtbaar verlegen met het geval en gaf royaal toe, dat de serviezen niet bestemd waren om mee te gooien. Na deze genoegdoening ben ik in diep nadenken naar huis gegaan. Wat goeds kan er komen van dergelijke geweldadden? peinsde ik. Ach, en de toekomst heeft mij gelijk gegeven. We zijn thans drie maanden verder en de brute Bezetter deinst voor Niets terug en arrestaties zijn aan de orde van den dag. Neen, neen, men moet zijn zelfbeheersching niet verliezen. Men moet in ijzeren zelftucht 'n afgebakenden weg gaan. Ik houd het op Nicht Stéphanie. Heele dagen is zij in de weer, la pauvre petite en heel haar leven staat in het Teeken van het Huis van Oranje en het Vaderland. Oei, daar heb ik weer een scheut! Rheumatiek is een ware beproeving.

BLIJFT IN DE STEMMING!

Piet van Hemel ontdekte zijn oude vriend Karel voor een etalage op het Rokin. Ach, dacht hij, de kerel is nog even mager als vroeger en zijn kuif krult nog altijd als een verlepte varkensstaart; het is waarlijk een verrassing! Hij ging achter hem staan en tikte hem zacht op zijn schouder. Karel bewoog zich niet. Hij hield zijn oogen gericht op een boek over de structuur van de nieuwe maatschappij. Piet van Hemel glimlachte en zei met verheffing van stem: „Arm repelsteeltje, nog altijd het oog op de toekomst geslagen!"

Karel draaide zich met een ruk om en keek verrast.

— Gij, hemeling! riep hij uit. Ik dacht, dat jij in den strijd was omgekomen. Kom mee naar een koffiehuis en vertel me van je zonden....

Hij pakte Van Hemel bij zijn mouw en sleepte hem in de richting van een kroeg, die hem blijkbaar welbekend was. Maar na tien passen stond hij plotseling als een paal en zei:

— Nee, jongen, we gaan eerst Maarten Kruls halen, want die mag bij een conferentie van den ouden driehoek niet ontbreken. Ga mee, hij woont hier ergens op kamers.

Van Hemel liet zich gewillig meevoeren, maar hij had moeite om zijn vroegere kameraad bij te houden. De kerel was nog even impulsief als vroeger blijkbaar. Je kon het hem aanzien, dat hij nu al op exhorbitante plannen zon, om deze ontmoeting te vieren. Het kon goed worden. Vooruit maar, dacht Van Hemel, we zullen maar net doen of we nog zes jaar jonger zijn. En hij liep met groote passen achter Karel aan, die plotseling een nauw straatje inzwenkte en aan een bel trok, die op deze stormachtige behandeling niet berekend was. Karel hield de knop in zijn hand en lachte.

— Een veelbelovend begin, zei hij.

De deur knarste open.

— Kruls thuis? brulde Karel naar boven.... O, kom op, hemeling, vier trappen!

Ze sjouwden naar boven. Van Hemel op zijn gemak, Karel met drie treden tegelijk. Van Hemel hoorde, lang voor hij de bovenste verdieping had bereikt, een vreeselijk gebrul en tenslotte klonk de stem van Kruls boven het lawaai uit:

— Sla je vleugels uit, hemeling! Ik wacht met smart.

— Dat kan ik je niet aandoen, je hebt ze zoo vaak zien vliegen!

Van Hemel bereikte eindelijk hijgend een smal portaaltje en zuchtte:

— Hier ben ik, een glas water, alsjeblieft....

Hij werd een kamer ingeduwd, die veel grooter was dan hij op deze hoogte verwachtte en viel in een luie stoel. Karel Hameling en Maarten Kruls zochten een plaats op het divanbed en een oogenblik zaten ze elkaar, nog wat verwonderd over de ontmoeting aan te kijken. Toen schoten ze alle drie in de lach. Van Hemel haalde een pakje En gelsche sigaretten uit zijn zak en gooide de anderen een sigaret toe.

— Jij bent dus een man in bonus? zei Kruls, terwijl hij de rook diep inhaleerde.

— En jij schildert? constateerde Van Hemel, die op een schilderij aan de wand de naam Kruls ontdekte.

— Ja, mijn atelier ligt hier achter. We kunnen straks wel eens gaan kijken.

— En wat doe jij tegenwoordig? wendde Van Hemel zich tot Karel, die als antwoord op zijn vulpen wees.

— Schrijven? Deed je vroeger nooit, voor zoover ik me herinner....

— Journalist, een vak, dat ieder stijlgevoelig mensch kan leeren. En nou jij nog!

— Och, antwoordde Van Hemel, ik ben wat men noemt „zakenman". Mijn vader wilde me tot opvolger hebben en ik had toch geen bijzondere talenten. Ik verdien dus, dat is alles.

— Juist, zei Karel, en nu, vrienden, stel ik voor om een borrel te gaan drinken. De hemeling, die verdient, betaalt natuurlijk.

Hij stond op, maar Kruls trok hem aan zijn colbertjasje weer op de divan terug.

— Mag ik misschien eerst mijn sigaret oprooken, idioot? vroeg hij beminnelijk.

Karel knikte: „Zoo als U wilt".

***

Ze zaten in een restaurant en dronken hun bier.

— Hier laten we het niet bij, besliste Karel, deze ontmoeting moet behoorlijk feestelijk gevierd worden. Ik ken de kerel, na de goedkoope borrels, straks, nemen we nog een kleinigheid zwart. Ik wil beslist in de stemming komen.

— Ik ben benieuwd, zei Van Hemel, wat jij onder „stemming" verstaat. Ik heb je nog nooit zoo vroolijk gezien.

Karel maakte een bezwerend gebaar met de rechterhand.

— Afwachten, ik zin op een goed plan.

— Kost het veel? vroeg Kruls, terwijl hij uit zijn zak een paar dubbeltjes en centen opvischte. Dit is namelijk mijn geheele bezit.

— Maak je geen zorgen, ik betaal, stelde Van Hemel hem gerust.

Karel wenkte de ober.

— Allemaal een borrel, meneer betaalt.

De ober boog. Karel bromde:

— Was wel noodig, dat ik hem gerust-stelde.

Toen veerde hij op.

— Weten jullie nog, dat we bij de vorige verkiezingen in '37 of zoo - de halve stad volgekladderd hebben? Ik kwam heelemaal witgekalkt thuis.

— Ach ja, zei Kruls, ik herinner me nog, dat we dien agent op het Rembrandtplein er tusschen hebben genomen.

— Bliksem, ja! viel Van Hemel bij, die kerel wilde niet gelooven dat we jouw kamer gewit hadden. En het kostte heel wat moeite om hem kwijt te raken.

— Wat een mooie tijd was dat, zuchtte Karel hartgrondig.

Kruls knikte. Van Hamel riep de ober en bestelde opnieuw een borrel.

— Zoo komen we er in! lachte Karel. Ik geloof zeker, dat we vanavond weer eens echt ouderwetsch uit zullen zijn. Hoewel ik vroeger dit spul niet lustte.. Ja, we moesten iets geks uithalen! 'k Wou dat ik maar eens een goed idee kreeg.

— Wacht maar tot de zesde borrel, zei Van Hemel. Er komt al kleur op je wangen.

***

Ze stonden om ongeveer half twaalf op straat. Er was nog steeds niets ongewoons gebeurd en het speet Van Hemel, dat de avond om was. Karel gaf hem een arm en zong „Ich liebe dich...."

— Hou je mond, zei Kruls, jij schijnt ook nergens tegen te kunnen. En we wachten nog steeds op een goed idee van je om de ontmoeting te vieren.

Karel keek verontwaardigd, maar plotseling bleef hij kaarsrecht staan. Hij richtte zijn rechterwijsvinger op Kruls en zijn linker op Van Hemel.

— Heeren, zei hij, ik heb het gevonden ....we gaan weer kalken vannacht.

Van Hemel en Kruls keken hem een oogenblik verrast aan. Toen grepen ze hem ieder bij een wijsvinger.

— Je bent geniaal! riep Kruls.

— Mijn trouwe vriend! riep Van Hemel.

— Maar, bedacht Karel, waar halen we kalk en kwast vandaan?

Kruls werd plotseling actief en nam de anderen onder de arm.

— Mee! brulde hij, mijn hospita gaat morgen de kamers witten en een kwast heb ik zelf. Hoera!

Ze liepen bijna in een drafje de gracht af. Van Hemel, die de weg niet goed kende, liet zich meetrekken. Ze stonden onverwacht in de „Krulstraat", zooals Karel het noemde.

— Jullie blijven hier wachten, besliste Kruls. Ik zal de zaak netjes in orde maken. Tenminste....

— Als je nog de trap op kan komen, vulde Van Hemel aan.

— Stilte! gebood Karel. Die hospita is een pootig wijf.

Karel en Van Hemel gingen op de blauwe stoep zitten en wachtten. Het duurde lang.

— Hij ligt natuurlijk op de divan, veronderstelde Van Hemel. Zullen we eens gaan kijken?

— Stil eens, ik hoor wat.... Ja, hij schuifelt de trap af.

Kruls liep voorzichtig naar beneden, een pot met een kwast in zijn linkerhand.

— Gelukt! zei hij, maar het kostte moeite om dat ding te vinden. Er stond een groote kwast in, dat treft.

— Zit er genoeg water op?

— Ja, ik heb er nog wat bijgedaan. Vooruit!

— Maar hoe vinden we een opvallend en stil plaatsje? vroeg Van Hemel, die nuchter begon te worden.

— Ga mee! riep Karel, ik weet een moordmuurtje, een meter of tien lang.. Van Hemel liep in draf achter de twee vrienden aan. De kerels waren blijkbaar bezeten door het kalkidee. Hij lachte opeens hardop en brulde:

— Je morst, ezel! Moet je straks doen, dan vinden ze de dader binnen een half uur.

— Schreeuw jij niet zoo, riep Karel terug, anders hebben ze geen halfuur noodig....

***

Karel stopte bij een grooten, blinden muur.

Hier loopt niemand, zei hij, maar morgen is het hier erg druk. Wat denken jullie ervan?

— Prachtig! prees Kruls.

Van Hemel keek om zich heen. Er was inderdaad niemand te zien.

— Tja.... zei hij, terwijl hij den muur opnam. Tja, ziet er goed uit.... Maar wat zetten we er op?....

Kruls zette den pot met een klap op de straat neer en Karel zei:

— Bliksem, daar had ik nog niet aan gedacht.

— Ik ben communist, zei Kruls met klem. En jullie?

— Partij van den Arbeid, zei Karel.

— Partij van de Vrijheid, zei Van Hemel.

Ze stonden onbeweeglijk als standbeelden.

Na een poosje zei Karel:

— We moeten confereeren. Ik ga op de stoep zitten.

De beide anderen knikten en volgden zijn voorbeeld.... De conferentie duurde een half uur. Toen stond Karel op en greep de kwast.

Den volgenden morgen lazen de voorbijgangers op den blinden muur de volgende verkiezingsleuze:

Stemt! Maar blijft in de stemming!

In verband met het gebrek aan grondstoffen zal dit jaar weinig **consumptie-ijs** beschikbaar zijn. De handelaren in consumptie-ijs zijn hierover zeer ontevreden. Ze hebben besloten aan de Regeering een protest te zenden, waarin gevraagd wordt, wanneer Nederland eindelijk daden zal zien.
Het protest draagt tot opschrift:

HOU JE (IJS)WAFEL!

**

Binnenkort primière in **het Nederlandsche Theater** van de nieuwe tragecomedie:

HET COMPLOT DER 11 PARTIJEN.

Sensatie, humor en geheimzinnige spanning strijden om den voorrang. In de hoofdrollen: **Arbeid en Vrijheid.**
U zult huilen van het lachen wanneer de zetels zijn bezet.
Slechts enkele voorstellingen. **U moet er bij zijn!**

**

Minister Vos heeft besloten zijn **plan-politiek** op een populaire wijze aan het volk duidelijk te maken.
Daartoe is ingericht een nieuw

PLANETARIUM

Het is een van raderwerk voorzien toestel, waardoor de beweging van alle Bedrijven (plan-eten) om het sterrebeeld DE VOS worden voorgesteld.
Toegang heeft ieder, die geen streken uithaalt. Want daarvan heeft de vos het monopolie. Wie zijn haren erbij verliezen wil, moet dat zelf weten

**

Het M.G.
doet een dringend beroep op allen, die in 't bezit komen van **een militaire auto,** om de in de auto aanwezige **papieren** (actetassen enz.) terug te zenden, daar deze voor den nieuwen bezitter van geen belang zijn.

**

Nieuwe zegswijze:

GEEN VREDESCOMPETENTIE, GEEN VREDESCONFERENTIE.

**

Enkele Politieke partijen zoeken voor direct: LIJSTEN-MAKER.
Prima vakman.
Lijsten worden door eigen personeel **verguld.**

**

GOEDE EN SLECHTE DADELS.

Om te voorkomen, dat de dadels, die voor de verwerkende industrie bestemd zijn, niet aan het publiek zullen worden verkocht, heeft de Regeering besloten om de leveranciers van de goede soorten

IN DEN DADELSTAND TE VERHEFFEN.

Koopers, let op! Zij dragen een pit in hun linkerknoopsgat.

**

De kosten **der Duitsche Bezetting** in Nederland bedroegen

9573 MILLIOEN.

Men hoopt in Duitschland deze schuld zoo voordeelig mogelijk te voldoen. In verband met enkele wonderlijke geruchten, heeft de Regeering aan de Oostgrens van Nederland borden laten aanbrengen met het opschrift:

VERBODEN PUIN TE STORTEN.

**

Op het Binnenhof kan worden geplaatst:

EEN GROND-WETHOUDER

die zonder protest zichzelf wil **herzien.**
Geheimhouding verzekerd.

**

De Nederlandsche eeuwige bruidjes, hebben Minister Van Kleffens opdracht gegeven de kwestie van de

AMOUREUZE BETREKKINGEN

tusschen Nederland en Canada op de agenda van **den Veiligheidsraad** te plaatsen.
Deze opdracht heeft bij de gedelegeerden van de Vereenigde Naties een gegemengde ontvangst gehad. Sommige gegelegeerden betwijfelden het of dit een onderwerp was, dat de veiligheidsraad behoorde te behandelen. Men geloofde o.a in Britsche kringen niet, dat de kwesties een onmiddellijk gevaar voor den vrede oplevert Over de vrede des harten wilde men niet in debat treden.

**

De nieuwe partij:

ZWART AFFRONT.

De Nat. Rott. Courant schrijft: „Hoewel de regeering leiding geeft aan den strijd tegen corruptie en fraude, hebben we reden om aan te nemen, dat het lagere opsporingspersoneel in vele gevallen op eigen initiatief de koe bij de horens vat."
Het komt ons voor, dat we eerder met een wilden stier te maken hebben, dan met een koe. Koeien kijken zoo suilig.

**

„Is de mensch een kuddedier? Zoo ja, dan gedragen zich de mannetjes toch anders dan de vrouwtjes," schrijft Het Kompas.
Dat is zoo, de vrouwtjes zijn veel lievere diertjes. Vooral als ze afgedwaald zijn van de kudde.

**

Het Kompas waarschuwt: „Denkt u er aan om bij gebruik van een keukentrapje geen schoenen met hooge hakken te dragen. Hoe gemakkelijk gebeurt het, dat men met de hakken blijft haken en ongelukkig terechtkomt."
En wij waarschuwen: „Denkt u er aan om bij het schaatsenrijden geen schoenen met hooge hakken te dragen. Hoe gemakkelijk gebeurt het, dat u bij de wakken blijft haken en ongelukkig terecht komt."

**

„Kolen, in dat eene woord is de tooverformule verborgen, waarmee blijkbaar alle problemen kunnen worden opgelost," schrijft De Telex.
Als het maar geen roode kolen en.... geen zwarte kolen zijn!

**

De Telex bericht ook, dat de Graaf van Parijs, die als achterkleinzoon van Louis Philippe aanspraak maakt op de Fransche troon, per vliegtuig van Parijs naar Madrid is vertrokken. Dat is inderdaad zijn laatste kans!

**

„Een geslaagde penteekening van Matisse is een mirakel," beweert De Vrije Katheder.
Nu, we gelooven ook wel, dat een nietgeslaagde penteekening geen mirakel is.

**

De Vrije Katheder schrijft ook: „Te Fort de Kock bestaat een vrouwenbank tegen de woeker."
Zoo'n bank moesten wij nu ook hebben in het park!

**

In een advertentie wordt de 1000e opvoering van „Baron Kneut" aangekondigd: Een lachkramp van 2 uur met 7 dagen na-pijn!!"
We begrijpen nu, waarom er zoo slecht gewerkt wordt.

**

„Maar de plechtigheid was op touw gezet door de reactie van het eiland, die voorkomen wilde, dat de nadruk van dezen dag op de plechtigheid voor de Russen viel," schrijft De Waarheid.
We zouden toch wel eens zoo'n reactie, die een plechtigheid op touw zet, willen meemaken.

**

Trouw schrijft: „Het is, bij de groote omwentelingenn in den Pacific, zoo bedoelt Sjahir, het belang van Indonesië, dat het aansluiting vindt bij Nederland, zooals het in het belang van Nederland is, dat het aanleunt tegen Engeland."
Misschien is dan de oplossing een Leunen Pachtwet?

**

Economische Voorlichting bericht, dat in Argentinië een gemengde luchtvaartonderneming is opgericht.
Prettig, dat we dus binnenkort ook gemengd vliegen kunnen!

**

Economische Voorlichting schrijft ook: „Mr. Tydeman bleek geen voorstander van verplicht sparen te zijn."
Wij ook niet, want het zou uitloopen op verplicht schuld maken.

**

De Groene zegt: „Het zal nog wel geruimen tijd duren voordat we allemaal practisch gebouwde, moderne woningen hebben."
Geruimen tijd zegt U?

**

„Als je nu ooit een groote moeilijkheid hebt, denk er dan aan, dat je iedere groote moeilijkheid altijd in een aantal kleine moeilijkheidjes kunt verdeelen," schrijft de Groene.
Ja, zoo is het met het Kabinet ook!

**

EEN NIEUWE BEVOORRECHTE KLASSE?

O, was ik maar ambtenaar!

„De Nieuwe Nederlander" heeft eenigen tijd geleden onthullingen gedaan over de bevoorrechting van hoofdambtenaren, die niet alleeen een groot sigarettenrantsoen (géén Rhodesia!) extra zouden ontvangen, maar bovendien nog aanzienlijke hoeveelheden extra levensmiddelen. Dat gebeurde dan onder het mom van representatie. Wij echter hebben nog nooit op eenig regeeringsbureau van een ambtenaar een sigaretje mogen opsteken, dus met de „representatie" neemt men het niet zoo nauw. Onlangs is een maatregel afgekondigd, inhoudende een verbod voor militairen, om des Zondags met militaire auto's de baan op te gaan. Ook dat was voordien blijkbaar „gewoon". Het is bekend, dat tal van ambtenaren ook andere faciliteiten genieten. bv. op het gebied van kolen. Al met al kan men zeggen, dat we in Nederland op weg zijn naar het ontstaan van een nieuwe, bevoorrechte klasse, die der hoogere ambtenaren. Dit blijkt ook wel uit het feit, dat het euvel der „cumulatie" wederom en in ernstiger mate dan ooit tevoren, zijn intrede heeft gedaan. Het „vriend en vriedjesmaat" speelt welhaast overal weer een groote rol. Bepalen wij ons ditmaal eens tot een blik op de organisatie van het bedrijfsleven, die er op gericht is, de welvaart van ons land zoo billijk mogelijk over velen te verdeelen. Dit bedrijfsleven is georganiseerd in hoofdgroepen, bedrijfsgroepen, vakgroepen en ondervakgroepen. Men heeft bijvoorbeeld een hoofdgroep ambacht, met als bedrijfsgroepen houtverwerkende, lederverwerkende, metalenverwerkende ambachten, enz. Laatstgenoemde bedrijfsgroep is weer onderverdeeld in bijvoorbeeld de vakgroepen goud- en zilversmeden, uurwerkmakers, enz. en ondervakgroepen laboratoriumhouders, automobielreparatie, orgelbouwersbedrijf enz.
Deze instellingen, of hoe men ze noemen wil, die het bedrijfsleven organisch moeten opbouwen, hebben besturen en een gesalarieerd secretaris. Tot zoover kan men nog ja knikken. Maar we gaan óók neen schudden. Het is namelijk zoo, dat vele secretariaten in één hand rusten. Uit een opgave van den Economischen Voorlichtingsdienst blijkt bij oppervlakkige beschouwing reeds, dat er een secretaris is, die 8 en een die 9 secretariaten waarneemt. Laten we aannemen, en dan zijn we er niet ver af, dat een secretariaat bezoldigd wordt met f 3500.— 's jaars, dan kan men wel uitrekenen, wat deze heeren verdienen. Maar het gaat niet alleen om het salaris. Het gaat er ook om, dat of de organisatie van een en ander niet deugt, of dat er aan zoo'n secretariaat practisch geen werkzaamheden verbonden zijn. Het komt namelijk voor, dat iemand, die reeds een andere functie bekleedt, die ons tamelijk tijdroovend voorkomt, bovendien nog als beheerder van 9 secretariaten naar huis gaat! Afgezien echter van de geldkwestie, op zichzelf overigens reeds ergerlijk genoeg —, wordt door dit voorbeeld duidelijk aangetoond, dat overheidsbemoeiing op het terrein van het zakenleven met de uiterste voorzichtigheid gehanteerd moet worden. Immers, wellicht speelt voor deze secretarissen het salaris niet eens de grootste rol — wèl voor den consument, want het salaris drukt uiteindelijk op den verbruiker — maar de machtspositie, die zij op deze wijze kunnen innemen. Al deze functies in één hand; dit moet wel leiden tot machtsvorming en dictatuur in het klein. Daarbij komt, dat geen enkele wet of verordening den secretaris van een vakgroep belet, geïnteresseerd te zijn in handelsondernemingen. Is hij dit, dan zal, met betrekking tot te verstrekken toewijzingen, enz. de verleiding groot zijn.
De werkzaamheden, aan het secretariaat van een vakgroep verbonden, zijn niet van dien aard, dat alleen personen met uitzonderlijke capaciteiten daarvoor in aanmerking kunnen komen. Men zal er daarom goed aan doen, deze cumulatie van functies niet te laten voortbestaan en zich ervan te verzekeren, dat degenen, die haar uitoefenen, geen handelsinteressen hebben. Het is onduldbaar, dat bij de organisatie van het bedrijfsleven gebeurt, wat in het vrije bedrijfsleven niet mogelijk is Want daarmee raken wij op een geheel verkeerden weg en komen wij uiteindelijk van den wal in de sloot.

Volgende week:

vier pagina's méér voor 't zelfde geld!

REVOLUTIEKOORTS een GEVAAR voor ons land

Gedurende de afgeloopen week zijn wij opgeschrikt uit onze vredige lentestemming door merkwaardige berichten, die in sommige kranten zijn verschenen. Daar was overigens al een soort praeludium aan vooraf gegaan. Want ongeveer een maand geleden zijn er in de pers óók berichten verschenen, die velen deden schrikken en die nooit geheel zijn opgehelderd. Toèn ging het om Jehova's getuigen, een nieuwe secte, ontstaan uit anti-clericale motieven. Deze „getuigen" zouden in verschillende oorden des lands bij nacht en ontij hebben rondgeloopen, gehuld in witte mantels en met een dolk in de hand Aan argelooze wandelaars zou gevraagd zijn, of zij bereid waren, te sterven. Wat is er van dit alles waar gebleken? Tittel noch jota. Maar het schijnt, dat sommige landgenooten het slechts met moeite verkroppen kunnen, dat de sensationeele oorlogsjaren achter hen liggen en zoo zoeken zij nieuwe emoties.

„Strijdt!" het orgaan van een reunistenvereeniging van oud-illegalen, onthult in een hoofdartikel dat N.S.B.-ers de Nederlandsche bevolking met moord bedreigen. Laten we van te voren vaststellen, dat we er niets van gelooven. Weliswaar publiceert het blad een fotocopie van een dreigbrief, waarvan de inhoud getypt is en waarboven de N. S. B.-driehoek prijkt, maar wat zou dat nu eigenlijk? We lezen dan de regels: „Binnen twee maanden sterft U. Hou zee." Deze aankondiging van overlijden doet natuurlijk niet prettig aan, maar een dergelijk schriftstuk vormt geen enkel bewijs voor de door het blad geponeerde stelling, dat ons volk met moord wordt bedreigd. Men kan hier te maken hebben met een onsmakelijke grap, ofwel er loopt hier of daar een N.S.B.-klant rond, die er plezier in heeft, bepaalde menschen aan het schrikken te maken. En dat is dan alles. Zeker, dreigbrieven worden er wel geschreven. Wij hebben ook wel eens zooiets ontvangen. Maar dat komt in alle tijden voor en vormt geen enkele reden tot ongerustheid. Het is derhalve volkomen onjuist, ons volk in een soort paniekstemming te brengen. Het is mede onverantwoord, om de aanwezigheid van een paar dreigbrieven te benutten, om aan te toonen, hoe gevaarlijk het is, de zoogenaamde „lichte gevallen" vrij te laten. Men weet, wij zijn altijd tegenstanders van deze vrijlating geweest. Niet, omdat wij van oordeel zijn, dat N.S.B.-ers nog eenigen lust zullen hebben in het organiseeren van een revolutie, maar omdat wij het onjuist vinden, dat zij als volwaardige landgenooten in de samenleving worden teruggebracht, waar zij op den duur een hecht aaneengesmeede kaste van paria's zullen vormen.

Nog erger maakte vorige week het dagblad „De Waarheid" het. Dit vergastte ons op een naar zeggen, beraamde, complete revolutie, een staatsgreep, die de maatschappelijke orde zou bedreigen. Vóór de verkiezingen zou deze dan plaatsvinden. Het blad noemde een aantal namen van „leiders" dezer beweging en deed voorts mededeelingen over de wijze, waarop deze staatsgreep zou plaats vinden. Enfin, U hebt het allemaal wel gelezen. In deze berichtgeving werd de goede naam van verschillende personen zoowel als van meerdere politiecorpsen in ons land aangetast. In zóó positieven zin, dat deze zaak grondig zal dienen te worden opgehelderd. Intusschen is de N. R. Crt. op kondschap uitgegaan. Dit blad weet te melden, dat er van een „staatsgreep" of iets van dien aard geen sprake zou zijn, maar dat eenige personen, die „De Waarheid" met name noemde, zich bezighouden met het organiseeren van een nieuwe burgerwacht. De regeering en generaal Kruls zouden van een en ander volledig op de hoogte zijn. Nu kan men over het al dan niet wenschelijke van een burgerwacht van meening verschillen, de oprichting ervan staat natuurlijk in geen enkel aanwijsbaar verband met een staatsgreep. Wij althans gelooven ook daarvan niets.

Het lijkt wel, of sommige redacties den kolder hebben. Maar waartoe dient het, bij ons volk een paniekstemming te kweeken? Is er hier sprake van op hol geslagen zenuwen of steekt er iets anders achter? De tijd zal het leeren. Op het menu der schrikaanjaging stond in de afgeloopen week eveneens de kwestie Arnold Meijer, die nu wel in het laatste stadium schijnt te zijn gekomen. Er zijn verhalen gepubliceerd over wild-west-tooneelen in N. Brabant, waarbij de politie haar bevoegdheden verre zou hebben overschreden, maar de berichten omtrent een en ander doen nogal overdreven aan. Toch mag de zaak Meijer niet te licht worden opgevat. De voormalige leider van „Zwart Front" bevond zich nog altijd op vrije voeten, al heeft hij zich eindelijk gemeld. Deze toestand komt voor rekening van het M. G., die met dezen fascist aan het marchandeeren is geweest. Onder druk van bepaalde kringen? We weten het niet. Een dagblad wist te berichten, dat A. Meijer in het bezit zou zijn van gegevens, die de reputatie van hooggeplaatste personen zouden kunnen aantasten. Dat mag niet hinderen, zouden we willen zeggen. Laat Meijer er maar mee voor den draad komen. We kennen een soortgelijk geval van een bekende figuur uit fascistischen kring, die men in Den Haag nog dagelijks kan tegenkomen zonder dat men er blijkbaar aan denkt, hem te arresteeren. Hoe dit ook zij, het geval Meijer is rijp voor een interpellatie in de Tweede Kamer. Komt, gij „oud-illegalen" onder de Kamerleden, wij hooren Uw stem veel te weinig! Ge zijt weliswaar benoemd en niet door ons volk gekozen, maar als gij de illegaliteit met eere hebt gediend, dan mogen wij van U ook verwachten, dat ge ingrijpt, waar dat noodig is! Want een „geval Meijer" draagt in niet geringe mate bij tot de onrust, die momenteel in ons land bestaat. Die niet màg bestaan en zoo snel mogelijk dient te verdwijnen, willen wij weer tot een gezonden toestand geraken.

AFGELUISTERD GESPREK.

(Vijf S.S.'ers ontsnapten per auto uit een interneeringskamp. Na een wilde jacht werden er drie gedood, één zwaar gewond, terwijl de vijfde onbeschadigd in handen van zijn achtervolgers viel.

Courantenbericht).

Zij: ....
Hij: „Ja, ik heb het gelezen, compleet Wild-West! Hier zou misschien de oplossing kunnen liggen van het probleem!"
Zij: „Welk probleem?"
Hij: „Waarheen met de landverraders".
Zij: „Wat ben je weer, vulgair, zegt toch politieke delinquenten."
Hij: „We hadden het over mijn oplossing."
Zij: „Verklaar je nader."
Hij: „Laat in alle bewaringskampen auto's onbeheerd staan. Geef de gevangenen met vijven tegelijk gelegenheid te ontvluchten Schiet telkens na een wilde achtervolging er drie dood, verwond er één zwaar en breng de vijfde onbeschadigd binnen. Geen pro's en contra's meer over de doodstraf. Geen critiek meer op de langzame berechting. Geen geroep meer om tribunalen, waarvoor toch geen behuizing te vinden is."
Zij: „En de onbeschadigde?"
Hij: „Gaat naar Abessinië. De Negus heeft blanke arbeidskrachten noodig.
Zij: „En de zwaargewonden?"
Hij: „Werkverschaffing voor ziekenhuizen; die arme verpleegsters weten toch haast niet, hoe hun leege tijd zoek te brengen."
Zij: „Dan past het in jouw plan, om hem daar zorgvuldig te laten verplegen, teneinde hem zoo spoedig mogelijk geschikt te maken voor een nieuwe ontsnappingspoging!!"

Daarmede had zij het laatste woord, want dit perspectief maakte hem drie straten lang sprakeloos.

VEREENIGINGSNIEUWS.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Oproep. Alle ex-politieke Gevangenen, die in St. Michielsgestel werkzaam zijn geweest, dienen zich zoo snel mogelijk te melden.
Ook de vrouwen van de niet teruggekomen vrienden.
De bedoeling is, dat in Mei in Amsterdam een bijeenkomst plaats zal vinden. Daarvoor zullen de reiskosten en huisvesting worden vergoed.
Geeft dus snel Uw naam en adres op aan: H. C. Hoffman, Kromme Mijdrechtstraat 11 III, Amsterdam Zuid.

Het District Amsterdam organiseert op Woensdagmiddag 8 Mei een groot kinderfeest voor de kinderen der ex-politieke gevangenen en nagelaten betrekkingen.
Daar zullen kinderfilmen worden vertoond en een goochelaar zal zijn kunsten vertoonen terwijl versnaperingen zullen worden uitgereikt. De leeftijd der deelnemende kinderen is van 7 tot 13 jaar. Deelnemen is geheel kosteloos. Formulieren kunnen gehaald worden Amsteldijk 23, A'dam Zuid.

Vlaardingen. Zaterdag 20 April, des avonds om 7.30 uur zal een Paaschwijdingsdienst gehouden worden in „Rehoboth", waar een spreker zal optreden, afgewisseld door zang en declamatie. Dit geschiedt op initiatief van de Stichting 1940-1945 en onze plaatselijke afdeeling.
De eerste halfjaarlijksche contributie kan nog worden betaald en het insigne kan nog worden besteld op Dinsdag 23 April a.s., des avonds 8.30 uur in „Excelsior", aan de Oosthavenkade 12.
Binnen zeer korten tijd zal de uitslag der ballotage bekend gemaakt worden en tot uitreiking der lidmaatschapkaarten worden overgegaan.

Zeist. De afdeeling hield een discussie-avond. De heer Balk sprak over het onderwerp: „Heeft de geest, die ons in gevangenschap bracht, ook nu nog een doel?" Er ontstond een aangenaam debat. De opkomst was gering, hetgeen o. a. te wijten was aan de weigering van de afd. Zeist van de G.O.I.W., om den avond gezamenlijk te beleggen. De leden van onze afdeeling zullen echter ook meer belangstelling moeten toonen voor ons werk.

ZOMERKAMP VOOR EX-POLITIEKE GEVANGENEN TE HILVERSUM.

Het District Hilversum der V.E.P.G. heeft het initiatief genomen tot de inrichting van een tentenkamp voor ex-politieke gevangenen en hun gezinnen in de omgeving van Hilversum. Het kamp wordt geopend Zondag 30 Juni, terwijl de sluiting Zondag 7 Juli plaats heeft. De gasten worden Zaterdags verwacht en kunnen 's Maandags na de sluiting weer vertrekken. Het is de bedoeling alle ex-politieke gevangenen, dus niet alleen de leden der V.E.P.G., een gezellige week in kampverband te bezorgen. Bij voldoende deelname rijden er extra treinen naar Hilversum.
De initiatiefnemers hebben het plan belangrijke wieler- en voetbalwijdstrijden te organiseeren, terwijl ook enkele concerten en een voorstelling in een eigen openluchttheater op het programma staan De V.V.V. te Hilversum heeft de leiding bij de wandel-, fiets- en zeiltochten (op de Loosdr. plassen en het IJsselmeer). De kosten van huisvesting en voeding bedragen voor acht dagen pl.m. f 17.50 per persoon.
Aanmelding moet geschieden bij den Secr. van de V.E.P.G. Hilversum, Kerkstraat 58, Hilversum.
Wij gelooven zeker, dat voor velen, die met het vacantieprobleem dit jaar geen raad weten, deze kampweek een uitkomst zal beteekenen.

Wat lezers ons te zeggen hebben

(en U kunt het zeggen, mits U het in beknopten vorm doet. Anders moet de redactie snoeien.)

VERKOOPT P.T.T. BRIEVEN?

Een ex-krijgsgevangene in Singapore schrijft ons:
„Als mijn brieven naar Holland gaan middels de Ned. Posterijen dan betaalt mijn familie 60 ct. per 10 gram. Als ik mijn brieven als „civilian" per Imperial Airways verzend dan betaal ik 20 cent. Ben ik ondankbaar tegenover de regeering als ik van de mij — als ex-krijgsgevangene en actief dienende militair — verleende „gunst" om mijn post „gratis" te mogen verzenden geen gebruik wensch te maken.
Als ik mijn brieven hier bij het Ned. Postkantoor deponeer dan verwacht ik dat deze instantie mijn brieven verzendt Ik ben volkomen bereidt om daarvoor **porto** te betalen, het is echter niet mijn bedoeling dat deze brieven door het postbedrijf in Holland aan mijn familie „verkocht" worden. Die indruk krijg ik namelijk als ik dit bedrag van 60 cent vergelijk met de $7^1/_2$ cent **porto** voor de voor mij bestemde brieven!!

ARNOLD MEIJER EN HET M. G.

Er is rumoer om Arnold Meijer. De leider van Nationaal Front kreeg, kort na zijn aanhouding, niet alleen gelegenheid op mysterieuze wijze uit een interneeringskamp te ontvluchten, maar bleek nadien in staat, om fascistische brochures te schrijven en zelfs, om ze te doen uitgeven.
In ons blad is daarover het noodige gezegd, maar frappant zijn de onthullingen, die „Het Vrije Volk" heeft gedaan, door het publiceeren van een brief, waaruit blijkt, dat deze aarts-landverrader in een klooster zijn toevlucht had gezocht en.. zulks met medewerking en goedvinden van het toenmalige M. G.
Wij herinneren ons een vraag, die M.G. zelf per advertentie stelde in de dagbladen: „Wat doet het M.G.?"
Een bevredigend antwoord is daar tijdens zijn rampzalig bestaan nooit op gegeven. Maar nu, vele weken na zijn verscheiden, kan in het licht van bovenstaande, gevoegd bij de auto-affaire, dit bescheid kort en bondig luiden:

Zich compromiteeren.

EEN VREEMD GELUID!

N.S.B.-ers Goede Vaderlanders!
Ex-politieke Gevangenen goede Vaderlanders! Het wil mij voorkomen, dat in **wezen** verschil, in **feite** beiden eerlijke, goedwillende Nederlanders zijn geweest. Voor beiden eerbiediging der eerlijke overtuiging. Dat in bezettingstijd het beiden er toch om ging, hun land en volk te dienen en dat er inderdaad N.S.B.-ers geweest zijn, die politiek andersdenkenden **niet** verraden, doch zelfs geholpen hebben; als Nederlanders **één.**
Nu is de oorlog ten einde en alles wat Duitsch sadisme was, wordt met N.S.B. gelijk gesteld en zelfs geschrijf als „tatoueeren" en gunstiger behandeling van politiek-fout geweest zijnde (N.S.B.-ers) in ophitsings-artikelen geplaatst.
Nog is het Vrede! Volgens een verslag van Parool, maken de Russen van de nazi's nu communisten na 6 weken cursus.
Gij eerlijke strijders, ex-politieke gevangenen, stop met splitsing van Nederlanders en N.S.B.-ers. Straft **allen,** die zich misdragen hebben 10 jaar, doch laat de eerlijk fout zijnden spoedig vrij. Geen haat, geen wraak. Ziet vooruit.

G. N., te A.

(Inzender beklaagt zich er o.a. over, dat N.S.B-ers gelijkgesteld worden met Duitschers. Hij heeft gelijk N.S.B.-ers zijn een veel erger kwaad. Een Duitscher verraadde tenminste zijn vaderland niet. Red.)

„ILLEGALEN PER KETTINGBRIEF".

Wij ontvingen den navolgenden kettingbrief, die we als curiositeit afdrukken:
Het geluk van Nederland wordt U toegezonden. U moet het doorzenden in 24 uur. Deze kettingbrief is bij een rasechten Nederlander begonnen, welke het gebral over de z.g. „Illegalen" danig gaat vervelen. Deze brief gaat eenigen tijd Nederland rond, en degenen die dezen brief bereikt, letten erop wat er in 4 dagen gebeurd.
De werkelijke Illegalen maken geen ophef van wat zij gepresteerd hebben, deze laten hieronder zien, wat zij denken van de Illegalen na September 1944. Zend dezen brief en 4 anderen, naar personen die gij eveneens toewenschte dat wij van dit onheil verlost worden, tot geluk van ons allen.
I-llegalen.
L-aaggedaalden.
L-anterfanten
E-xploitanten.
G-appen.
A-ltijd.
L-angs.
E-en
N-aziweg.

VAN DEN GROND AF.

Als wij willen opbouwen, moeten wij eerst onze eigen ongerechtigheid in orde zien te maken en dan trachten alle ongerechtigheid uit onze samenleving te bannen.
Van den grond af beginnen, alles wat naar corruptie riekt, alles wat chicaneert, allen die trachten zich iets, wat van de gemeenschap is, toe te eigenen, met harde hand er uit te zetten en trachten eerlijker krachten, met ware gemeenschapszin er voor in de plaats te krijgen.
Maar.... dan moeten het ook menschen zijn, doordrongen van wat de Groote Meester met klem en tegelijkertijd overtuigd van Zijne glorie, hen heeft toegeroepen en nog toe roept: „Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is."
Dan.... en dan alleen hebben wij kans van slagen om in dezen chaos orde te scheppen."

A. S., te D.

Onafhankelijk weekblad van ex-politieke gevangenen en oud-illegale werkers in Nederland

WAAR WIJ WONEN

(door architect A. Ingwersen)

Albrecht Dürer vond de Nederlandse woningen de schoonste, die hij ooit zag. Zou hij dat nu nog zeggen?

DE AMSTERDAMSE WONING was eeuwenlang beroemd. Albrecht Dürer schrijft in zijn dagboek, dat hij op zijn reizen nergens zulke schone woningen had aangetroffen als in de Nederlanden. Dat kon ook niet anders. Zij waren door de Nederlandse geest gevormd.
En nu? Hoe zijn nu veelal onze woningen en binnenhuizen, onze kamers en salons? Wat komt men er tegen van den man en de vrouw, die er in woont? Iedereen kan er wonen. Niet alleen inwoners van het eigen land, maar ook van andere landen. Van „nationaal" zijn ze geworden „internationaal". Een Noor, een Griek en een Turk kunnen er evengoed zich thuis voelen.

VOOR VELE NEDERLANDERS is de gedachte, dat woning en kunst met elkaar in het nauwste verband staan, een dwaasheid geworden. Zij kunnen het nog aannemen, wanneer onder „woning" en „huis" verstaan wordt: het grote huis en de voorname woning. Maar indien gedacht wordt aan eigen huis, de woning van den eenvoudigen burger, dan zijn het voor hen twee dingen, die elkander uitsluiten. Kunst behoort thuis in musea, maar in een gewoon huis, het andere, het.... ja, hoe zal je het noemen, maar in alle geval niet kunst.
Dat velen zo denken is niets vreemd; dat is met meer dingen zo geweest. Er was een tijd dat de mensen zeiden: godsdienst behoort bij de priesters en in de tempels, want wat weet een gewoon mens daarvan. En tegenwoordig, och, een lid van een jongelingsvereniging, eenvoudig zoon van een eenvoudigen bakker, houdt een verhandeling over het meest diepzinnige onderwerp, de godsdienst betreffende. Er was een tijd, dat de mensen zeiden: wetenschap behoort bij de monniken en hogescholen, maar wat weet een gewoon mens daarvan. En tegenwoordig, een eenvoudige dochter van een eenvoudige moeder wordt op de Volksuniversiteit onderwezen in de chemie.

HET is dus niets vreemds, dat gezegd wordt: kunst behoort in musea en bij kunstenaars, want wat weet daar een gewoon mens van?

Treed de meest eenvoudige woning binnen, ge vindt er allicht een handboek over dogmatiek, boeken over handelsrekenen, natuurlijke historie en talen, maar de omgeving zal stuitend zijn van kunsteloosheid.

De bewoners weten het zelf niet, en voelen zich rijk, terwijl ze toch arm zijn. Dat is een droef geval. Als de met water volgezogen spons leven zij, volgezogen van kennis maar in een omgeving, dor en droog van smakeloosheid, ja in het midden der kunsteloosheid, als in een woestijn. Zo leven onze onderwijzers, leraren, dominees, professoren en ook de eenvoudige man. Vergeef het hun en beklaag hen, want ze wisten niet beter. Het is hun verkondigd, dat het zo moest, van jongsaf aan.

Het zal ook daaraan te wijten zijn, dat ik nog zelden een borduurwerkje, dat door een meisje bij een feestelijke gelegenheid werd aangeboden, geheel af zag. Haar verontschuldiging is: zij had geen tijd, moest leren. Arme meisjes. Gooi er een Hollands woord in, er komt wel een vreemd woord uit, maar hoeveel beschaving en ontwikkeling moest er ingegoten om uit haar hand de heerlijk blauwe pauw te krijgen, geborduurd op wit of rood fond? Daarom mede zijn onze woningen plaatsen, waar de kunst niet woont. Er wonen vrouwen in, die wellicht gearticuleerde woorden spreken, maar waar de kleden en borduurwerken, tafellopers en anti-makassers ons spreken van de Franse Bazar, dat is: van een verstorven gevoel. Dat hebben die zielsbedervers de vrouw aangedaan. Ze hebben onze jongens het uitzicht benomen, door ze te omstapelen met boeken en hen zo bezig gehouden, dat het hart niet aan het woord kon komen. En hun gevoel hunkert naar kunst. Gekomen uit de hand van zijn Schepper snakt ieder mens om te scheppen en zich te verheugen in het geschapene. Daarom, als nog geen woord tot de ziel doordringt, wordt het oog reeds bekoord door de schitterende rammelaar en geboeid door het flikkerend lichtje. En nog steeds is de bouwdoos het meest geliefde speeltuig, waar het jongenshart zich in vermaakt. Maar gaat hij naar school, komt hij onder de hand van zijn opvoeders, dan is het uit, dan bestaat die wereld niet meer. Niet het KUNNEN, maar het KENNEN is het al. Zijn hart moge hunkeren naar die wereld van kleur en toon van lijn en vorm, hij zal er niets van horen, maar heeft te berekenen, als A. en B. en C. tezamen een werk kunnen doen in 10 dagen en A. het werk kan doen in 30 dagen en B. in 45 dagen, in hoeveel dagen C. het werk zal kunnen voltooien als eerst A. 5 dagen werkt, dan B. 9 dagen, dan weer A. 6 dagen en B. weer 5 dagen.

Maar het houtsnijwerk, dat hij vader op zijn verjaardag geeft, ziet er onbeholpen uit. Ze hadden geen tijd, de stakkers. Zo worden ze groot, en, is de drang naar scheppen niet zeer sterk, zodat ze het juk van zich werpen te bekwamer tijd. Dan verdort dit alles en versterft dit zo bij uitstek menselijke gevoel. En toch was het Bilderdijk, die zong:

> Het hangt aan 't gevoel van 't hart
> En draait om deze spil.

Zo zagen wij velen van scholen en onderwijsinrichtingen verjagen, omdat hun ziel zich niet lenen wilde voor zulk een systeem. Doch ze werden mannen van naam en daad. Maar groter is het aantal van hen, die nimmer onder dit juk uitkwamen en het leven in moesten, maar wier bestaan geheel automatisch geworden is. Zij lopen naar hun kantoor, schrijven in dikke boeken en kunnen uitrekenen als zij van kantoor gaan om vijf uur en hun vrouw van huis om kwart over vijf, bij welke straat zij elkander dan zullen ontmoeten, als hij tweemaal zo hard als zij loopt.

Maar nimmer zullen zij de wereld iets nieuws geven, iets, waarvan zij zeggen kunnen: dit is het werk mijner handen. En geven zij de wereld niets, hoe zullen zij het hun woningen doen? Daarom zijn hun woningen toonbeelden van droeve smakeloosheid en armzalige kunsteloosheid.

Dit hebben die zielsbedervers de mannen aangedaan. Hoe zal dan de wereld er uitzien met zulk een geslacht? Ellendig en troosteloos, en indien wij niet een weinig schadeloos gesteld werden door de muziek, wij zouden waarlijk troosteloos zijn.

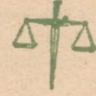
En toch — o, gij misvormde zielen, hoe lang zult gij nochtans beweren, dat uw zielsgesteldheid de ware en normale is? Hoe lang zult ge nog beheersen het onderwijs en de opvoeding, de school en de kerk? Hoe lang zullen in iedere stad de scholen overal gevonden worden, maar de stad zelf een toonbeeld van armzalige kunsteloosheid zijn? Hoe lang zal nog in iedere kerk en catechisatiekamer gepraat worden over schone en verheven dingen, maar die kerk en kamer zelf een toonbeeld zijn van zielige smakeloosheid? Hoe lang zal nog de mannelijke jeugd het uitzicht benomen worden door boekenstapels, terwijl oog en hart hunkert naar een Rembrandt, een Vermeer en een Millet? Hoe lang zal nog het vrouwelijk gemoed verstikt worden in dorre wetenschappen, maar haar onthouden worden de schone kunsten, die het behoeft?
Gebrek aan schoonheid, gebrek aan kunst.

Daarom is er ook in onze Nederlandse huizen schier geen schoonheid te vinden en heerst de dwaaste aller ideeën, dat in een gewoon huis kunst niet hoort. Het wordt ons droef te moede, als ons oog er voor ontsloten is hoe het zijn moet en hoe het is.

Niet alleen tot de woning blijft deze ellende beperkt, maar ook over onze straten en grachten, over onze dorpen en steden is zij gekomen, en heeft zich daarover uitgespreid als een wade des doods.

Want vergeet het niet, uit het huisgezin en naar dat het is, ontstaat de maatschappij. En uit de woning en, zoals die is, groeit de architectuur van stad en land.

Dit is uw misdaad, misvormde kennis-zielen, dat ge bij ons Nederlanders het gevoel tracht uit te doven. Het gevoel, dat naast het verstand ons edelste bezit is Ge hebt ons de vreugde ontstolen, de vreugd, die het schone geeft. Want waarlijk, God wil ons vreugde schenken, door de schoonheid en vrolijkheid der kunst.

Zeker, we nemen aan, dat de Verenigde Staten er belang bij hebben, de zaken in ons land weer flink op poten te zetten. Zoals in heel West-Europa. Het gaat er dan echter om, wat men daaronder wil verstaan. Ten aanzien van Frankrijk, dat eveneens geholpen werd, is duidelijk opgemerkt, dat men van dit land een bepaalde toekomstige politieke ontwikkeling verwachtte. Alle hulpverlening door de Ver. Staten aan West-Europa geschiedt in het kader van de frontvorming tegen Rusland. Zelfs al zou men bitter weinig voor Rusland en de Russen voelen, dan rijst toch de vraag, in hoeverre wij ons land moeten laten inschakelen in een machtsvorming, die vergezeld gaat van sabelgekletter. En dan rijst nog een andere vraag. Heeft onze regering een briefje ontvangen, waarin de Amerikaanse schrijft: „Beste lui, we zijn zo vreeselijk met jullie lot begaan, scheur de rekening, die we jullie zonden, maar in stukken"? Of is er over deze geste ampel gesproken en hebben de Yankees aan hun uiting van edelmoedigheid bepaalde voorwaarden verbonden? We denken hier niet alleen aan het moederland, maar ook aan Indië. En we hebben weer het gevoel, dat er in de binnenkamer een en ander bekokstoofd is, dat ons volk niet mag weten en dat eerst veel later in het daglicht zal treden. Daarom is de vraag, die wij hier rechtstreeks stellen, deze: Heeft onze regering zich hiermee tot iets verbonden ?En zo ja, tot wat? We vrezen, dat er geen antwoord komen zal.

Gratie

Het verlenen van gratie aan ter dood veroordeelde politieke misdadigers is, in de mate zoals dit thans gebeurt, zeker een kwaad te noemen. De doodstraf wordt in ons land niet lichtvaardig uitgesproken en er moeten wel heel belangrijke redenen bestaan om van de uitvoering ervan af te zien. Het is niet alleen, dat in zeer vele gevallen gratie wordt verleend; het stemt ook tot verbazing, dat men van de doodstraf regelrecht overstapt naar een gevangenisstraf van 15 jaar. Hierin steekt een controverse, die ons allerminst bevalt. Waarom wordt de doodstraf uitgesproken, indien de schuld van den betrokkene naderhand geboet blijkt te kunnen worden met vijftien jaar gevangenisstraf? En een andere vraag: waar blijven de juiste verhoudingen? In de eerste, minder gematigde periode der bijzondere rechtspleging zijn tal van vonnissen geveld, welker strafmaat in geen enkele redelijke verhouding staat tot die van vonnissen, die in een latere periode zijn uitgesproken. Hier zit zoveel

maatschappij „Utrecht" zullen waarschijnlijk binnenkort in staking gaan. Het betreft hier het sluitstuk van een vergeefse actie om positieverbetering. Natuurlijk moeten deze agenten zelf weten, wat ze hebben te doen of hebben te laten. Maar er is nog iets anders en dat andere achten we verre van juist. De vakgroep „Makelaars in Assurantiën" enz., publiceert een in kennelijk sympatiserenden toon gesteld verslag van de vergadering, waarin tot staking besloten werd. En we zijn van mening, dat dit in het geheel niet op haar weg ligt. Er bestaan nog altijd boze plannen, om aan de vakgroepen verordenende bevoegdheid toe te kennen. We zijn er tegenstanders van. O.a. omdat vakgroepen partij kiezen in een belangenstrijd, zoals thans gebeurt. Indien het nodig is, de strijd aan te binden tegen grote concerns — en dit i s nodig — dan dient

steld zullen worden van opsporingsambtenaren. Die krijgen eenvoudig de kans niet, om hun neus in deze gegevens te steken, aldus het blad. De reactie van het publiek is natuurlijk, dat dit zich nu eerst goed ongerust gaat maken. Zou er toch iets achter die volkstelling steken? zo hoort men allerwege vragen. En zo is men bij voorbaat kopschuw gemaakt. En waarom eigenlijk? Bevatten de formulieren, die voor de volkstelling worden gebruikt, soms valkuilen en hinderlagen? We hebben er niets bijzonders aan kunnen bespeuren. Het is ons volmaakt onduidelijk, waarom men zich genoopt ziet, geruststellende verklaringen af te geven. Zelfs al z o u de overheid de ingezamelde gegevens ook voor allerlei andere doeleinden dan die, welke zijn opgegeven, willen benutten. Is het eigenlijk niet dwaas, dat een dagblad zijn lezers waarschuwt voor opsporings-

Een hoogst zonderling standpunt.

Onaanvaardbaar tevens

Het weekblad „De Linie" heeft met het publiceren van enige artikelen, gewijd aan de perszuivering, de katholieke zaak in Nederland een slechten dienst bewezen. Niets meer of minder betoogt het blad, dat de bisschoppen in Nederland mede in oorlogstijd het recht hebben bepaald en dat iemand, die gedurende de bezetting den raad van een bisschop heeft opgevolgd, niet strafbaar is. Het is de erkenning van een standpunt, dat de verdediger van een beklaagde voor de commissie van de perszuivering heeft ingenomen. Deze verklaarde namelijk, dat de beklaagde vrijuit ging, omdat hij gedekt werd door den bisschop. Terecht merkte de voorzitter der commissie op, dat er hier geen sprake was van een kerkelijke, maar van een vaderlandse aangelegenheid. De verdediger bleek het hiermee niet eens te zijn en hield vol, dat de bisschoppen wèl competent waren. Waarom de voorzitter der perszuiveringscommissie niet zonder reden de vraag stelde: „Maar wat doen wij dan hier?"

Tot zover de inleiding. Deze geschiedenis heeft heel wat stof doen opwaaien en terecht. Nù plaatst het weekblad „De Linie" zich principieel achter het standpunt van den door ons genoemden verdediger. Het blad is van oordeel, dat gedurende de bezetting de representanten van de verschillende kerken in vele gevallen bepaalden, wat men wel en wat men niet mocht doen. En het schrijft:

> *„Wie deze leiding volgde, gaat vrijuit, ook als hij bij toeval een vergissing begaan heeft."*

Als men dit standpunt wil laten gelden, dan kan men de conclusie trekken, dat men de tribunalen en bijzondere gerechtshoven beter had kunnen voorzien van functionarissen, die tot den geestelijken stand behoren dan door onafhankelijke Nederlandse rechters. Wij achten het verkondigen van een standpunt als dat, hetwelk „De Linie" er in dit geval op na houdt, een uiterst bedenkelijke zaak. Zeker, niemand zal willen ontkennen, dat gedurende de bezetting de kerken in ons land een zeer groot gezag hadden. Niemand zal blind zijn voor het feit, dat vele gelovigen hun houding ten aanzien van vele moeilijkheden hebben bepaald na ruggespraak met hun geestelijke leiders. Maar dit impliceert dan toch niet, dat deze leiders onfeilbaar waren en nog minder is het zo, dat men zich inzake het plegen van een strafbaar feit zou kunnen of mogen beroepen op den raad van een leider. Wilde men zulks toestaan, dan zouden de landverraders, die Mussert erkenden als hun geestelijk leider, met evenveel recht op hem een beroep hebben kunnen doen........

Nederland heeft een rechtspraak, die op democratische wijze tot stand is gekomen, en die voor een ieder, ongeacht zijn godsdienstige richting, in dezelfde mate geldt. Het heeft bovendien onafhankelijke rechters, die al evenmin hun godsdienstige overtuiging een woordje laten meespreken. Dat een predikant, een pastoor of een bisschop opkomt voor de belangen van de parochianen, is hun goed recht. Indien zij aan hun gelovigen een raad hebben gegeven, die deze later in moeilijkheden hebben gebracht, dan hebben zij niet alleen de vrijheid, maar zelfs den plicht, om over beklaagden een getuigenis te geven. En de rechtbank zal hiermede zeker rekening houden. We hebben er echter nog nooit van gehoord, dat het oirbaar zou zijn, wanneer iemand, die in strijd met de voor alle Nederlandse onderdanen gelijkelijk geldende wet gehandeld heeft, zich zou kunnen beroepen op het advies van een geestelijke, om daardoor aan een verdiende straf te ontkomen. Het wil er bij ons niet in, dat veel katholieken in Nederland het door „De Linie" ingenomen standpunt kunnen billijken. Hangt dit standpunt echter niet samen met de aanwezigheid van wrok in bepaalde katholieke kringen? Wrok om vermeend onrecht, Arnold Meyer en de zijnen aangedaan? En hangt het niet samen met kwalijk verborgen verlangens? Verlangens, die uitgaan in de richting van een nieuw „Nationaal Front"? Er schuilen hier vele addertjes in het gras. Er wordt den laatsten tijd in sommige katholieke bladen wel eens op gewezen, dat er zich in ons land anti-papistische tendenzen zouden ontwikkelen en dat in toenemende mate. We geloven inderdaad, dat zulks het geval is. Maar deze gezindheid geldt beslist niet den democratischen katholiek, die zich, zoals alle democratische Nederlanders, voor ogen houdt, dat wij leven in een land met een sterk gemengde bevolking, waardoor het noodzakelijk is, bepaalde dingen te doen en andere na te laten. Bladen als „De Linie" handelen echter in strijd met het democratisch staatsbelang en zij tasten het staatsgezag aan. Als „De Linie" haar zin zou krijgen, inderdaad, dan zou het strafrecht in Nederland door katholieken worden bepaald, zoals trouwens elke andere geestelijke structuur. Maar indien men van deze opvattingen blijk geeft, dan moet men ook niet boos worden, indien andersdenkenden hierop scherp reageren. Alles wat in Nederland geschiedt, wordt mede bepaald door het katholieke volksdeel, dat geen reden heeft, om zich achtergesteld te gevoelen. En zo moet het ook zijn. En zo is het óók met de bijzondere rechtspleging. Daarom bestaat er geen enkele reden tot protest. Daarom moet het optreden van „De Linie" een hoogst pijnlijken indruk maken op allen, die zich iets gelegen laten liggen aan de begrippen vrijheid en democratie.

nument en het in eigendom verkrijgen van de executieplaatsen op de Waalsdorpervlakte. Een sympathiek doel, hoewel de vraag rijst, of de overheid hier niet een taak heeft. We laten deze vraag echter voor wat zij is en spreken de hoop uit, dat velen de nieuwe stichting zullen steunen. Zo mogelijk zullen wij ten behoeve van deze plannen binnenkort een inschrijving openen in ons blad.

Sigarenfabrikanten

Dezer dagen hebben sigarenfabrikanten vergaderd. Uit mededelingen is gebleken, dat men zich geen raad weet met de grote voorraad sigaren. Een nieuwe distributieregeling schijnt in dit verband op komst te zijn. Maar, wat minder verblijdend is: de sigaar zal spoedig de sigaar worden, omdat het aangekochte dekblad voor de nieuwe productie niet bruikbaar blijkt te zijn. En nu onze vraag: wie is verantwoordelijk voor den aankoop van deze tabak? Welke ambtenaar is zich hier weer eens te buiten gegaan? En zou men bij de aankoop van goederen in het buitenland nu niet eens uitsluitend vakmensen aan het woord laten?

Zwendel !

Enige weken geleden vestigden wij de aandacht onzer lezers op handelingen van de „Nederlandsche Handelsclub" te Amersfoort, die onder leiding staat van een zekeren heer Bladergroen. We wezen er op, dat een andere heer, H. H. Fongers te Zuidbroek een actie op touw had gezet, om aandelen ten behoeve van deze onderneming geplaatst te krijgen. Thans kunnen wij meedelen, dat bedoelde heer Fongers zich met ons in verbinding gesteld heeft. Hij verklaarde, geheel te goeder trouw te zijn geweest en schreef ons verder, dat hij de relaties met den heer Bladergroen verbroken had en de gegevens, waarover hij beschikte in handen gesteld heeft van de justitie. Uit dezen gang van zaken kan men afleiden, hoe nuttig het is, wanneer men eens de aandacht vestigt op ondernemingen van verdacht allooi.

Nare brief

Wij ontvingen nog een andere brief. En dat vonden we een nare brief. Hij was getekend door een zekeren Piet Kwinten, ons onbekend en niet voorzien van een adres van afzending. De naam zal dus wel niet kloppen. In het algemeen gaan we niet in op dit soort brieven, maar hier maken we eens een uitzondering. Piet Kwinten is boos op ons vanwege onze artikelen over „Herlevend Fascisme". Hij toont zich een groot bewonderaar en dankbaar leerling van Wouter Lutkie, den redacteur van het door ons meermalen gesignaleerde blad „Aristo". De leerling brengt in zijn argeloosheid zijn meester in een moeilijk parket. Hij schrijft: „(Anton) Meyer heeft nooit anders gedaan dan zich zelf weggecijferd voor de zaak van Nederland". Een duidelijker bewijs van wat er rondspookt in de Aristo-hoofden had de trouwe discipel Kwinten moeilijk kunnen geven !

Toch náár . . . .

En toch is Pieters brief een nare brief. Want hij bevat tal van verdachtmakingen en daarvan houden we nu eenmaal niet. We zullen ze laten voor wat ze zijn, op één enkele na, waarvan we de waarde niet kunnen beoordelen. Pieter Kwinten beweert, dat de dichters Bertus Aafjes en Bert Voeten gedurende den bezettingstijd aan „Aristo" hebben meegewerkt. We weten niet, of deze beschuldiging juist is. Zo ja, dan zouden we dat zeer betreuren. Maar in ieder geval is het n i e t zo (gelijk Pieter Kwinten beweert) dat we dit feit niet in ons blad zouden durven vermelden. Neen, Pieter, we durven wel zo wat, als het moèt. En nu maar afwachten, of de beide dichters zich verantwoorden.

Wij hopen U in 1951 weer te zien, Mevrouw

WAARHEEN ?

VREEMDE WERELD

Over de buitenlandse politiek schrijven wij in het algemeen niet veel en niet graag. Voor wie zich hierover verwondert, zij meegedeeld, dat naar onze mening de toestand in vele landen zo onoverzichtelijk is, terwijl tevens voldoende objectieve nieuwsbronnen ontbreken, dat grote voorzichtigheid hier gewenst is. Dit alles mag ons echter niet verhinderen, er ditmaal op te wijzen, dat West Europa thans aan de beurt komt om te worden ingeschakeld in het „hulpverleningsstelsel" van de Verenigde Staten. Men zal er goed aan doen, de hulpverlening, die thans in Washington overwogen wordt, op haar juiste waarde te schatten. Wat verstaat men er in concreto onder ? Dit, dat men door het verlenen van financiële hulp een vasten greep zal kunnen verkrijgen op dat deel van Europa, dat eventueel dienst zal kunnen doen als stootblok bij een oorlog tegen Rusland. Een andere betekenis kan men er moeilijk aan toekennen. Overal ter wereld, waar men zich afkerig toont van de Russische ideologie, verschijnen de V. S. ten tonele als een pseudo-Sinterklaas, bereid, om met milde hand geschenken uit te delen. We zien het thans ook in Frankrijk gebeuren, waarvoor de V. S. na het actief optreden van de Gaulle en de zijnen, weer belangstelling tonen. Het zijn echter niet alleen de V. S., die dit doel nastreven. Ook het streven van Churchill beweegt zich in deze richting. De grote, Britsche staatsman heeft als zijn mening uitgesproken, dat er een Verenigd Europa tot stand moet komen. Hiervoor zou allereerst samenwerking tussen Duitsland en Frankrijk nodig zijn. Maar dit laatste is natuurlijk een utopie. Ten eerste zou het betekenen, dat men Duitsland voor goed in twee delen zou splitsen en ten tweede, kan men toch waarlijk van de Fransen niet verlangen, dat zij op slag alles zullen vergeven en vergeten, wat achter hen ligt. Het streven van Churchill moet eveneens worden gezien binnen het kader van blokvorming tegen Rusland. Het is niet al,-leen, dat de Yankees door een systeem van hulpverlening bepaalde eisen, waarvan de consequenties niet te overzien zijn, zullen stellen aan de landen, waaraan hulp wordt verleend, maar zij zullen eveneens alles in het werk stellen, om druk uit te oefenen op het binnenlands beleid in die landen. Dit zal noodwendig ten gevolge hebben, dat de politieke verhoudingen in die landen zich toespitsen. Men kan dus zeggen, dat de Angelsaksen zich momenteel voorbereiden op een veldtocht tegen Rusland. Voorlopig zal deze nog slechts op politiek en economisch terrein worden gevoerd, doch langzaam maar zeker zal men elkaar in een dwangpositie brengen, waarvan een oorlog het onvermijdelijk gevolg zal zijn. Hoe nu onze houding daartegenover bepalen ? Het zal duidelijk zijn, dat de tegenstellingen, die op het ogenblik tussen de grootste, geconcentreerde machten op aarde bestaan, van dien aard zijn, dat neutraliteit uitgesloten geacht moet worden. Tal van kleinere en kleine landen zien zich voor deze gedachte geplaatst. En de vraag rijst, of het beangstigend probleem der tegenstellingen, dat rechtstreeks naar een oorlog voert, valt op te lossen. Niemand zal kunnen ontkennen, dat de openbare mening in de V. S. thans ten opzichte van Rusland en het communisme zeer agressief is. Daar staat tegenover, en dat moet men eveneens erkennen, dat Rusland zich nu niet direct een partner heeft getoond, waarmee men met kans op succes onderhandelen kan. Wij geloven trouwens niet in deze onderhandelingen. De communistische ideologie richt zich niet op samenwerking met andersdenkenden. Zij wil zichzelf op de gehele aarde verwerkelijken. Het kapitalisme, hoewel geen ideologie, wil precies hetzelfde. Daarom zitten wij met de gebakken peren. En daarom komen we er niet uit. Wat de grootste staatslieden op het ogenblik niet weten, weet de redactie van ons blad al evenmin. Men kan alleen zeggen, dat tot het uiterste zal moeten worden gestreefd naar een oplossing, die den oorlog zal kunnen uitbannen. Daarvoor zullen beide partijen concessies moeten doen, waarbij zij eerlijk en te goeder trouw zullen moeten zijn. En misschien zouden de Europese landen hier toch iets kunnen doen. Zich aaneensluiten en het den beiden groten tegenstanders onomwonden duidelijk maken, dat zij zich niet als een springplank zullen laten gebruiken bij een volgenden oorlog. Dus toch een Europese Statenbond ? Misschien wel, maar dan toch anders, dan Churchill het bedoelt.

GROTE COLLABORATEURS ONGESTRAFT

★

Antoon Coolen neemt ontslag uit Tribunaal

Nog kortgeleden hebben wij een beschouwing gewijd aan het feit, dat de grote collaborateurs in ons land niet worden gestraft. Sterker nog, het is niet alleen, dat velen hunner weer hun gewone werkzaamheden verrichten, het gebeurt soms zelfs ten koste van hen, die voor de goede zaak offers hebben gebracht. Het licht der openbaarheid straalt hier het sterkst uit in de richting van onze bouwondernemers. Geen wonder. De bouw van verdedigingswerken voor den vijand is, oppervlakkig bezien, wel de meest afkeurenswaardige handelswijze, waaraan men zich in oorlogstijd schuldig kon maken. Oppervlakkig bezien! Want er zijn andere vormen van economische collaboratie, die even erg, zo niet erger zijn te noemen. Aangezien zij meer in het verborgene geschiedden, weet het grote publiek daarvan niet veel af en juist hierdoor wordt het mogelijk, zoveel ernstige collaboratiegevallen onberecht te laten. In de kringen van de bouwondernemers bestaat al lang een uiterste onplezierige stemming. Het is bekend, dat aan voormalige collaborateurs opdrachten werden verleend, meestal zeer belangrijke opdrachten. De opdrachtgevers motiveerden dit door er op te wijzen, dat alleen die collaborateurs in het bezit waren van een behoorlijke outillage. En geen wonder! Die was veelal gestolen van collega's, die de goede zaak trouw bleven en die hun bedrijf daardoor in rook zagen opgaan. Na de bezetting zijn deze ondernemers niet schadeloos gesteld en niemand heeft zich de moeite getroost, een poging te ondernemen, om deze bouwers weer in het bezit van hun rechtmatig eigendom te stellen. Deze materie is nu „officieel" geregeld. De nieuwe regeling houdt in, dat collaborateurs, in afwachting van de behandeling van hun zaak, niet mogen inschrijven voor opdrachten die van overheidswege worden verstrekt of die geheel of ten dele door de overheid worden gefinancierd. Het is een stap in de goede richting, maar deze collaborateurs zijn dan blijkbaar vrij, om op particulier terrein te doen, wat zij willen. Dàt zij hun beroep mogen uitoefenen brengt bovendien het gevaar met zich, dat zij langs indirecten weg toch weer opdrachten verkrijgen, ook overheidsopdrachten.

In Deurne (N.-Br.) woont de fabrikant H. van Doorne en in dezelfde gemeente woont ook de bekende romanschrijver Antoon Coolen. Om deze beide personen hebben zich twee verschillende richtingen gegroepeerd. Laten we den heer van Doorne maar buiten beschouwing laten en alleen vermelden, dat zich achter Anton Coolen niet alleen de illegaliteit, maar ook allen stelden, die van oordeel zijn, dat zuivering en berechting de groten der aarde niet mogen sparen. En aangezien Anton Coolen den heer van Doorne niet spaarde en hem fel te lijf ging, werd hij uiteindelijk veroordeeld tot een boete van f 1000, waarover we indertijd uitvoerig schreven. Thans heeft de heer van Doorne het vege lijf geheel gered; hij is onvoorwaardelijk buiten vervolging gesteld. Anton Coolen heeft er nu in de Deurnesche Courant nog eens op gewezen, dat zijn beschuldigingen gegrond waren op feitenmateriaal en dat de heer van Doorne, of althans zijn bedrijf, voor de Duitse weermacht heeft gewerkt en zelfs voor de Gestapo auto's ombouwde tot overvalwagens! Dat schijnt echter allemaal niet voldoende te zijn, om van collaboratie verdacht te kunnen worden. Zeer terecht merkt Coolen op, dat de bijzondere rechtspleging met betrekking tot de collaboratie zinloos is, indien de collaborateur ten aanzien van verkeerde handelingen zich beroepen kan op zijn goede bedoelingen: het dienen van de vaderlandse zaak. Anton Coolen heeft ontslag genomen als lid van het Eindhovens Tribunaal. We laten thans nog iets horen van de beweegredenen, die Coolen tot dezen stap hebben gebracht:

„Als lid van de vierde Kamer Eindhoven van het Tribunaal van 's Hertogenbosch heb ik meermalen medegewerkt aan de berechting van allerlei kleine zaken van schuldige lidmaatschappen en ben ik getuige geweest van de berechting van kleine zakenmannetjes, die voor een paar honderd gulden aan de Duitse Wehrmacht leverden. Het stuit tegen de borst als men tezelfdertijd ziet, dat de ingewikkelder normen, die voor de industrieelen gelden, de leveranciers, die voor honderdduizenden en millioenen leverden, vrijuit doen gaan, zodat ze niet eens voor berechting in aanmerking komen.

Terwijl van zo grote groepen van ons volk zóveel gevergd is aan vaderlandse onkreukbaarheid en zoovelen het offer van have, goed en leven hebben gebracht, kan ik me slechts verbazen over wat de industreelen tiidens de bezeting klaarblijkelijk geoorloofd is geweest en over de uitzonderingspositie hunner onaantastbaarheid

Bij zoveel rechtsongelijkheid, het grote gebrek der gebrekkige bijzondere rechtspleging, kan ik het met mijn opvatting van recht en rechtvaardigheid niet in overeenstemming brengen nog langer mede te werken aan de berechting en het vonnissen van zovelen, wier ongeoorloofde lidmaatschappen nog geen fractie van den steun aan den vijand hebben betekend, welke de vrij uitgaande industrie, en dikwijls rechtstreeks aan de vijandelijke oorlogsinspanning, heeft verleennd.

Om die reden heb ik als lid van de vierde Kamer Eindhoven van het Tribunaal te 's Hertogenbosch bij den voorzitter dier Kamer mijn ontslag ingediend".

Correspondentie. Verschillende briefschrijvers hebben er aanmerking op gemaakt, dat wij de nieuwe spelling nog niet consequent doorvoeren. En inderdaad, men heeft in de laatste nummers nog bijdragen in de oude spelling kunnen aantreffen. Alles heeft echter zijn reden. Deze artikelen waren namelijk al gezet, zodat we de nieuwe spelling langs de weg der geleidelijkheid meenden te moeten invoeren. Overigens doet het ons genoegen, dat zoveel lezers ons met Argusogen gadeslaan. Vriendelijk dank!

83
De Volkstelling
BEN HORSTHUIS
Fijn dat U er bent!
Gaat U toch zitten!
Een sigaartje!
'n Kopje koffie meheer?
Ontvang den teller welwillend! Dus ZÓ:
Stik!
An mijn lijf geen telling!
SSSSSSSSS SSSSSSSSS
Heb ik soms wat van je an?
Wat mot je van mijn?
En niet ZÓ
Ja, hier hebt U de slaapkamer van me man, onder de toonbank!
En in deze kast slapen Jantje en Miesje onder het tafelkleed!
Is dit het varkenshok?
Nee, meneer, dit is me salon!
Bent U 't gezinshoofd?
Nee, dan mot U bij me vrouw weze!
Nog niet, we hebben er geen ruimte voor!
Hebt U kinderen?
KOLEN
Ja, mijn man slaapt nog altijd staande in zijn schuilplaats, dat is hij nu eenmaal zo gewend!
Nee mijnheer, loop nou niet weg!
O, ik dacht dat U de zwarte handelaars niet meetelde!
Jantje, denk er om, dat je de pampiere niet vuil maakt
BUREAU STATISTIEK
Dr. Idenburg: Ziezo, nu kunnen we voorlopig vooruit!
ADVERTENTIES
GEVRAAGD
300 onderlegde statistische ambtenaren,
40 schriftkundigen
en
250 opsporingsambtenaren
Aanmelden:
BUREAU STATISTIEK
ABCD...

Van over de Grenzen

Vrouwen in spionnage-dienst

Voor de oorlog werden er slechts mannen aangenomen voor het werk in het spionnagebureau van het Amerikaanse Department van Justitie, algemeen bekend als FBI, oftewel Federal Bureau of Investigation. In de oorlogsjaren zijn er van de 12.000 echter bijna 7.000 vervangen door vrouwen en meisjes. Over het algemeen voldoen zij zèèr.

In het hoofdkwartier in Washington en in de 57 bijbureaux behandelen zij veel vertrouwelijke en technisch moeilijke opgaven. Zij werken er in de identificeringsafdeling, in het archief, dat allerlei dossiers over beruchte misdadigers bevat; in het fotografisch laboratorium; in de karthotheek, waar zee- en landkaarten gemaakt worden voor het bestuderen van nationale defensieproblemen. Handschriftkundigen identificeren valse chèque's. In een andere afdeling worden geheime berichten ontcijferd. En in de nieuwsberichten-afdeling zijn uitsluitend vrouwen werkzaam.

De vrouwen en meisjes van de FBI kunnen geen veld- of spionnage agenten worden. Maar in hun eigen afdelingen vooral zijn ze ijverig en toegewijd gebleken. De directeur van de FBI is dan ook vol lof over hen. Volgens hem, hebben zij door hun plichtsbesef en uithoudingsvermogen de overwinning der geallieerden helpen bespoedigen. Daarom gedenkt Amerika steeds met trots de prestaties van hen, die de FBI dienen voor het behoud der democratie.

Voor het meeste FBI-werk is speciale kennis vereist. Daar er geen apart instituut bestaat om die te krijgen, wordt al het personeel in het bureau zelf voor de taken onderricht en geschoold. Zo krijgt b.v. een bediende, die vingerafdrukken moet classificeren, zes maanden lang een strenge scholing, vòòr ze haar werk zelfstandig mag uitvoeren. Daarna wordt ze nog gecontroleerd, tot ze betrouwbaar gebleken is.
Er zijn nog maar weinig bedienden ontslagen, wegens bedrog of verraad.

En ondanks het spreekwoord, dat de vrouwen kletsziek zijn, blijken zij de ambtsgeheimen minstens zo goed te kunnen bewaren als de mannen. De meesten werken nog steeds 60 uren per week. En zij verdienen daarom wel, dat er abnormaal veel gedaan wordt voor velerlei soorten ontspanning en ontwikkeling. Die promotie willen maken, kunnen gratis speciale cursussen volgen. Elk heeft gelijke kansen. Een voorbeeld is de huidige directeur, die als gewoon bediende in de registratuurafdeling begon.

Fortuinlijke schlagercomponisten

„Zelfs een beginneling kan in èèn keer een fortuin winnen," luidde een slogan in een der laatste nummers van het toonaangevende Amerikaanse tijdschrift „Variety". Het is slechts nodig, dat een nieuwe schlager een succesnummer wordt in de „Hit Parade". Als dat gebeurt, krijgt de maker zoveel geld in de succesperiode, dat hij zijn hele leven genoeg heeft. Momenteel zijn Cole Porter, Irving Berlin en Hoagy Carmichel, (die nu ook filmspeler is) wel de bekendste van de fortuinlijke schlagercomponisten. Van Cole Porter's „Do'nt fence me in" werden niet minder dan 1.250.000 notenschriften en 2.500.000 gramofoonplaten verkocht. Daar Porter 1½ cent voor elke verkochte plaat en 6 cent voor elk notenblad krijgt, wordt hij vanzelf rijk, ofschoon hij aan de uitgever de helft van de platenhonoraium moet afstaan. Maar als lid van „De Amerikaanse Vereniging van Componisten, tekstschrijvers en uitgevers" ontvangt hij jaarlijks ook nog 'n bedrag van 20.000 dollar.
Wordt een schlager in een film gezongen of door een of meer radiostations uitgezonden, dan krijgen de producenten en de uitgever enorme bedragen uitbetaald.
De populairste melodieën in de laatste jaren waren Irvings Berlin's „White Chrismus" en Mossman-Keye's „Till the end of time". Wat de gramofoonplatenverkoop betreft, heeft Al Jolsons „Sonny Boy" het meeste geld opgeleverd tot nog toe. Over het algemeen houden de Amerikanen nogal van muziek en vooral van Songs, die zowel opwekkend als sentimenteel zijn. De succesnummers hebben begrijpelijk tot gevolg gehad, dat duizenden en duizenden proberen om ook eens een rijkmakendnummer te leveren. Een enkele heeft wel eens succes.

Was Adam een neger?

In bovengenoemd blad stond ook, dat in Nairobi (Kenya) door geleerden van 26 naties het eerste pan-Afrikaanse congres over scheppingsgeschiedenis en geologie gehouden werd, onder het presidentschap van Abbé Breuil, medelid en professor van het Institute de France.
Er werden ernstige problemen behandeld. Ondanks alle theorieën en veronderstellingen over de haard der mensheid, bleken allen van mening, dat het Aards Paradijs niet in het dal van de Euphraat en de Tigrise, maar ergens in Aequatoriaal Afrika gelegen moet hebben.
Adam zou dus een neger geweest kunnen zijn. Misschien voelen de Amerikanen zich nu wel voortaan inferieur, inplaats van superieur, tegenover de negers.
Als zij onder invloed van bovengenoemde gewaagde veronderstelling, de kleurlingen alvast maar als gelijkwaardigen beschouwden en behandelden, dan kon men de geleerden al dankbaar zijn.

Een detective-story-tje

Toen Mary Pemerberton, hoofdcassière van een bank in Minnesota, een keer van haar lessenaar opkeek, verschrok zij van een gemaskerde man, die haar met een pistool bedreigde.
„Geef mij al het geld, dat u hier hebt!" eiste hij.
„Nee", antwoordde de dame, die blijkbaar aan gangsters gewend was. En zij overhandigde den kerel een honderd-dollar-briefje, met het verzoek:
„Wees hiermee content en vertrek"
En...... hij ging!......

Een systematische dief

In Portland, in de straat Oregon, werd eindelijk een 44-jarige beroepsinbreker, William Leonard, gearresteerd en in de gevangenis gezet. Tijdens een verhoor bekende hij, dat hij zijn huis uitsluitend uit gestolen materiaal opgebouwd had. Toen het huis klaar was verschafte hij zich op dezelfde manier het meubilair. Ook stal hij voor zijn vrouw een uitgebreide garderobe, waarvan het pronkstuk een kostbare bontmantel was. Leonard bekende ook, dat het hem niet meegevallen was om een badkuip te stelen.

Taxi-vliegtuigen

Onlangs volgden duizenden mensen in Los Angeles hoe 'n zekere Knut Flinte zijn Helicopter-vliegtuigje voor de eerste keer langzaam liet landen, juist tussen twee bankcomplexen, aan de stratenkruising van de Third en Western Avenue. Het lukte hem perfect. Hij heeft vroeger in de Airforce gediend en opende later een eigen technisch bureau. Hij wilde voortaan sneller in de stad zijn en besloot daarom een vliegtuigje te construeren. Na zijn geslaagde eerste landing verklaarde hij, dat hij eigenlijk eerst van plan was geweest om op het dak te landen. Hij voorzag, dat spoedig vele ambtenaren in zo'n Copter-toestel naar en van het werk zullen vliegen. Flinte heeft nu, naar Amerikaanse wijze, de Armstrong-Flint-company gesticht, die met enige Helicoptertoestellen een taxidienst begonnen is. Duizenden hebben zich al aangemeld, om het vliegen met deze nieuwste machientjes te leren. Voorlopig zullen er in Nederland nog wel geen te zien en te koop zijn. Voor talrijke ambtenaren hoeven wij dat niet zo erg te vinden. Die verdienen niet eens, dat zij naar hun werk kunnen fietsen, laat staan vliegen. En zolang de meesten moeten lopen of trammen, gebeuren er tenminste niet zo vele ongelukken in onze ambtenarenstaat.

Hoe onze dieren reageeren:

Ons volk is traditioneel

Het Delftse Marktspel

Voor de tweede maal heeft Delft de opvoering van een historisch marktspel beleefd. En voor de tweede maal is het een groot succes geworden. Daarvoor bestaan dan ook tal van redenen. Laten we echter aan ons enthousiasme eerst even den teugel aanleggen om nuchter te constateren, dat het spel als zodanig in vele opzichten niet bevredigt. Dit komt, omdat het geen spel is. Weliswaar kan men zeggen, dat er hier sprake is van een revisie van den oorspronkelijken opzet van Veterman en deze was bij Kees van Iersel in goede handen, terwijl ook de teksten van Hanno van Wagenvoorde aan redelijke eisen voldeden. Maar een spel veronderstelt eenheid. Daarvan is hier weinig sprake. Dit marktspel is gebleven de uitbeelding van een reeks historische taferelen, die weinig met elkaar te maken hebben. Zij worden bijeengehouden door de idee der gerechtigheid, welke overigens wel op wat te simplistische wijze tot uitdrukking komt. Wij maken deze opmerking, omdat naar onzen smaak het sluitstuk, dat de bevrijding van ons land in beeld brengt, beter in zijn geheel geschrapt zou kunnen worden. Niet, omdat dit het zwakste punt bleek in speltechnisch opzicht en een rommeligen en ongedisciplineerden indruk maakte, maar omdat het karakter daarvan in strijd kwam met dat van de voorafgaande tonelen. En dat behoeft niemand te verwonderen. Nadat wij in den droom van het verleden waren verplaatst, kwamen wij met een schok terug in de realiteit en wel een, die wijzelf kortgeleden hebben beleefd. Het is nu eenmaal onvermijdelijk, dat men aan zijn buurman Piet denkt, als men de B.S. ziet oprukken of aan zijn gevangenistijd of aan tal van andere realiteiten. Hierdoor ontstaat een disharmonie, die een onbevredigden indruk achterlaat.

* * *

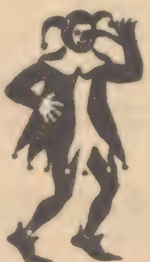
Wij stellen de zaak zo, omdat wij, nu we onze bezwaren naar voren hebben gebracht, den regisseur en medespelenden des te gemakkelijker onder onzen lof kunen bedelven. Verdiende lof. Als we onzen indruk in het kort samenvatten, dan zouden we willen zeggen: Als Van Iersel er in de toekomst in slaagt, een spel te brengen, dat geheel op het peil staat van de eerste episode en van het 17e eeuwse feest, dan zal het buitenland geleidelijk naar Delft stromen en bestaat de kans, dat deze stad een wereldlijk Oberammergau wordt. Het heeft ons verbaasd, te ervaren, dat ons volk zo boven mate traditioneel is. De honderden spelers waren volkomen „in". Het scheelde weinig, of sommigen werden door de hollende paarden onder de voet gelopen en in de scène, die vechtende Spanjaarden en Geuzen te zien gaf, ontdekten we een Geus, uit wiens hand het bloed sijpelde.... Nu is het zeker niet de bedoeling, om bij een marktspel onheilen van deze soort aan te richten, maar zij geven een beeld van den ernst, waarmee gespeeld werd. Het is volkomen onbegrijpelijk, doch tevens zeer verblijdend, dat al deze jongens en meisjes, die wij reeds lang verloren dachten aan film en swing, op deze overtuigende wijze het contact met ons verleden bleken te hebben hervonden. Van den regisseur Van Iersel is het een zéér grote verdienste, dat hij dit heeft weten te bereiken. Hierdoor is de uitbeelding van het spel op een hoog plan geplaatst. Hierdoor komt tevens tot uiting, dat de opvoering van dergelijke spelen een grote paedagogische waarde bezit. De vraag rijst dan ook, in hoeverre het massaspel op historischen grondslag een bijdrage kan vormen tot de nationale reconstructie van ons volk.

* * *

De spelleiding heeft gemeend, vooraf verontschuldigingen te moeten maken voor de door haar onvoldoende genoemde costumering, een gevolg van plotseling gerezen deviezenmoeilijkheden. Dit had achterwege kunnen blijven. Wij achten het juist een gevaar, wanneer men het bij dergelijke opvoeringen gaat zoeken in pracht en praal en we geloven, dat de costumering, zoals deze thans was, een juist beeld gaf van de werkelijkheid in het verleden. Dit heeft ons in het bijzonder getroffen. Wat ons tevens getroffen heeft, is, dat het zuiver folkloristisch element in het spel het sterkst is gebleken. Zoekt men het in de richting van grote, dramatische effecten, dan betreedt men het terrein der zuivere toneelspeelkunst en dreigt het gevaar dat het spontaan optreden der massa verloren gaat. Het is van belang, in dit verband te vermelden, dat hier inderdaad sprake was van een leke-spel, uitgevoerd door anoniemen. Wij vermelden billijkheidshalve slechts den jongen toneelspeler Hoving, die de wel dankbare, maar zeer moeilijke rol van Tijl Uilenspiegel op zich had genomen, een uitbeelding, die frappeerde door frisheid en durf en die dan ook met ere genoemd mag worden.

* * *

Laat men gelden, dat de ontwikkeling van het Delfts Marktspel zich nog altijd in een experimenteel stadium bevindt, dan kan men zonder overdrijving zeggen, dat er hier sprake was van een gebeurtenis van den eersten rang. Het grote enthousiasme, waarmee dit spel ontvangen is, was volkomen gerechtvaardigd. Indien Van Iersel op dezen weg voorgaat, zal hij een hoogst belangrijke bijdrage kunnen leveren tot de ontwikkeling van het massale volkstoneel. v. Br.

Nieuwe Boeken

Christiaan Terpstra: **Koper en Tin.** Van denzelfden auteur: **Het Klokhuis.** Idem: **Koudvuur.** Alle uitgegeven bij C. de Boer Jr., Amsterdam.

Gedurende de bezettingsjaren zijn velen uit innerlijke drang bewogen tot het schrijven van gedichten, goede en slechte, maar meest slechte. In de gehele verzetslitteratuur is maar zeer weinig te vinden, dat het peil van de oude geuzenpoëzie benadert. Als drang tot dichten aanwezig is, betekent dit nog niet, dat er gedichten ontstaan, die aan redelijke eisen voldoen. In een enkel geval gebeurt dit echter wèl. Zo is het met Christiaan Terpstra, wiens gedichten, gedurende de oorlogsjaren geschreven, thans zijn uitgegeven en vastgelegd in drie kleine bundels, buitengewoon keurig verzorgd. Met één slag heeft Terpstra zich doen kennen als een dichter van formaat, aan wiens wèrk reeds nu meer dan een tijdelijke betekenis kan worden toegemeten. Ons weekblad biedt geen ruimte aan litteraire beschouwingen, zodat wij zullen volstaan met het overschrijven van een enkel gedicht, dat overigens reeds een vrij volledig beeld van den dichter oproept.

VERRE OORLOG

Uit hoge schemer daalt geluid
als van een wesp, kapotgeknepen,
van grote vliegen, door de lijm gegrepen.
Het schreeuwt de hoeken van de hemel uit
en scheurt de lucht in brede rechte strepen.

Al uren ligt de kim te knallen —
voor goed verloren, droef en dof.
Een koord van lonten om een kring van [wallen
smeult langzaam op in kalk en stof.

Staag dreunt de grond, de bruggen springen
maar in de tuin stuift droog en schraal
de lentewind door de seringen.
Daar klinkt een klokkend en verholen [zingen —
het pauzeteken van de wielewaal.

(12 Mei 1940)

David Balfour

Robert Louis Stevenson, de briljante Engelse schrijver van het avontuur, gaf ons in „Kidnapped" wellicht zijn meesterwerk. Vreemd genoeg werd het nooit vertaald, tot de Republiek der Letteren te Amsterdam de prijzenswaardige gedachte kreeg, het te laten doen. Met de vertaling werd de jonge dichter Bert Voeten belast, die zich uitstekend van zijn allerminst gemakkelijke taak kweet. Het boek zag het licht onder de titel „De ontvoering van David Balfour" (bevattende zijn avonturen en wederwaardigheden anno 1751). De verschijning van dit boek stelt een merkwaardig verschijnsel aan de orde, waardoor wij kortgeleden werden getroffen. Gedurende de oorlog hebben wij zoveel gruwelen, sensatie en romantiek (van welke soort dan ook) meegemaakt, dat wij op dit punt allen min of meer afgestompt zijn. Indien men de verhalen van Edgar Allan Poe, die nog terecht geboekt staat als auteur van de meest lugubere pennevruchten in deze tijd overleest, dan bemerkt men, dat zij, ondanks hun litteraire verdienste, zeer veel aan aantrekkingskracht hebben ingeboet. En ook met Stevenson gaat het niet anders. Zijn romantiek betovert ons niet meer. We hebben zelf zoveel avontuur in werkelijkheid meegemaakt, dat er wel zeer krachtige middelen nodig zijn, om onze verbeeldingskracht opnieuw te prikkelen. In die zin beschouwd, vormt het boek van Stevenson een teleurstelling. Maar wel kan worden vastgesteld, dat het op de jeugd zeker nog zal werken en daar de belangstelling zal vinden, die het ongetwijfeld verdient.

Die Frits toch!

Frits Pijl heeft het stoute stuk bestaan, zich te verplaatsen in de gedachtengang van jonge kinderen. In een aantal stellingen legt hij de reacties in die gedachtengang, zoals deze naar zijn mening bij kinderen in de omgang met ouderen worden opgewekt, vast. We willen niet zeggen, dat er in dit boekje niets verstandigs staat, maar ons grote bezwaar ertegen is, dat in dergelijke geconstrueerde uitspraken een zeer groot speculatief element zit. Drs. J. Slikboer, directeur van een psycho-technisch laboratorium, die het werkje inleidt, doet zulks dan ook terecht met enig voorbehoud. Het werd uitgegeven door De Boekerij te Baarn.

EEN CONSTRUCTIE PLAN

Een onzer lezers, de heer M. Richter te Den Haag, klopt bij ons aan met een plan. En dat plan verdient de aandacht, hoewel er ten dele bezwaren tegen kunnen bestaan. De heer Richter wil — om het kort te zeggen — in de Verenigde Staten een expositie inrichten van oude en moderne Nederlandse kunst. Deze expositie zou later een rondreis door andere landen kunnen maken. De heer Richter wil echter meer. Aan deze expositie wil hij een echt-Nederlandse kermis met inschakeling van oude klederdrachten verbinden, zodat het geheel tot een gebeurtenis van betekenis worden kan. Tot zover gaan we met het plan accoord. Of het wenselijk zou zijn om, zoals de heer Richter wil, op ons geëxposeerd kunstbezit een lening van een miljard dollar te vragen, is iets anders. Hoe moeilijk onze omstandigheden ook mogen zijn, we hechten meer waarde aan het bezit van onze oude meesterwerken dan aan dollars.... Maar het is een feit, dat door middel van een grote tentoonstelling met attracties in Amerika een juiste belangstelling voor ons land zou kunnen worden gekweekt. Men zou zich daarbij moeten instellen op de mentaliteit van de gemiddelde Yankee, vooral wat betreft de kermis, die een trekpleister zou moeten vormen. Aan een dergelijke tentoonstelling zou, in het kader van een reeks van kunsttentoonstellingen, een permanent karakter kunnen worde gegeven. Hier zou voortdurend propaganda voor ons land kunnen worden gemaakt. Inlichtingen op elk gebied zouden er verstrekt kunnen worden. Kortom, er zou sprake moeten zijn van een levend stukje Holland. Alles, wat goedwillende journalisten over ons land schrijven, gaat bij het publiek nu eenmaal het ene oor in en het andere uit. We leven in een moderne tijd en moeten moderne reclamemiddelen toepassen. Hiertoe behoort het glaasje bols, dat een Walcherse boerin gul lachend zou moeten inschenken.... Maar of de regering ooit zo ver zal gaan om een dergelijk plan te steunen? We betwijfelen het. En geheel met behulp van particulier initiatief zal het niet uitvoerbaar zijn.

KAMPBEWAKERS OP WACHTGELD

Er zijn, zoals men weet, in de Tweede Kamer vragen gesteld inzake de afvoering van het personeel der delinquentenkampen en een onzer volksvertegenwoordigers wilde, dat de regering voor deze categorie personen wachtgeld in het vooruitzicht zou stellen. Een onzer lezers achtte dit overbodig en zond ons een protest, dat we enige weken geleden plaatsten en waarmee wij ons accoord verklaarden. Thans ontvangen wij een schrijven van een bewaker uit het kamp in Millingen, die zich hierover verwondert. Hij vestigt er onze aandacht op, dat men in de kranten alleen leest over bewakers, die in schandalen gemoeid zijn, doch dat de bewaker, die zijn plicht doet, een moeilijke taak op zich heeft genomen, die tal van offers van hem vergt. Inderdaad, we geloven het gaarne. En we vinden, dat de bona fide bewakers, waartoe vele verzetsstrijders behoren, wel een pluimpje hebben verdiend.
Iets geheel anders is het, of het wijselijk is in deze tijd wachtgeld in uitzicht te stellen voor een bepaalde categorie landgenoten, die in staat zijn te werken en die thans reeds in het normale arbeidsproces node gemist kunnen worden. Alom wordt geklaagd over een tekort aan personeel. Welke reden kan er dan bestaan om bewakers van kampen op wachtgeld te plaatsen? Dat men van hogerhand zijn medewerking verleent aan de tewerkstelling van deze personen is vanzelfsprekend. Dat men hen zo mogelijk in staatsbetrekkingen plaatst, accoord. Dat er zo nodig voor een overbruggingsregeling wordt gezorgd, uitstekend. Maar dat wachtgeld doet ons niet prettig aan. Het is nu eenmaal geen tijd om te wachten. Het is een tijd om te werken. Voor iedereen.

ONZE WEDERZIJDSCHE VRIEND

DOOR

CHARLES DICKENS

3

In de roman „Onze Wederzijdse Vriend" maken wij in Hoofdstuk 1 kennis met Gaffer Hexam, lijkenvisser op de Theems. In Hoofdstuk 2 met de familie Veneering en hun kennissen Twemlow en de advocaten Mortimer Lightwood en Eugène Wrayburn, die met de lijkschouwing van Harmon, die door Hexam is opgevist, te maken blijken te hebben.

Hoe cynisch de indolente Mortimer ook vertelt, in wezen is hij sentimenteel. Vermeldenswaardig voor een lid der beaumonde. Ook de sombere Eugène blijkt nog ontroerbaar. Wanneer lady Tippins ijdel verklaart, dat zij de echtgenoot tot haar superchef benoemd zou hebben, als hij in leven gebleven was, trommelt hij versomberd met zijn dessertmesje op een tafelrand. Mortimer vervolgt:
„Nu moet ik u eigenlijk nog over den man van Ergenshuizen vertellen. Dat is een pijnlijke plicht. Tenminste als u over zijn jeugdleven ingelicht bent. Maar dat zal wel niet.
Als veertienjarige knaap was hij naar een goedkoope kostschool in Brussel gestuurd. Van zijn zuster zal hij wel bericht gekregen hebben, dat zij thuis verjaagd was. Want hun moeder leefde niet meer. Onmiddellijk vluchtte hij, bijna zonder geld, naar Engeland terug. Thuis smeekte hij zijn vader om vergiffenis voor zijn zuster. Toen werd ook hij vervloekt en weggejaagd. Hij vluchtte, zocht en vond zijn fortuin in een Frans wijndistrict"
Er wordt op een zaaldeur geklopt. De sombere bediende opent, fluistert en gaat de zaal uit.
„Zo werd hij onlangs ontdekt, als landeigenaar, boer of wijnbouwer of hoe je hem noemen wilt. Veertien jaar was hij al buitenslands", vervolgt Mortimer onverstoord.
„Hoe ontdekt en waarom?" vraagt plots een der Buffers, tot verbazing der andere drie.
„O ja, ik zou het nog vergeten De respectabele vader sterft. Net zo goed als andere mensen dat doen".
Trots op zijn critische zin, vraagt dezelfde der vier:
„Wanneer, als ik vragen mag ?"
„Onlangs, tien of twaalf maanden geleden".
Dezelfde scherp:
„Waaraan ?" Maar allen zwijgen de vraag dood.
„De eerbiedwaardige vader", herhaalt Mortimer, terwijl hij een blik op Veneering werpt, „Sterft".
De vereerde Veneering herhaalt plechtig:
„Sterft" en zet zich dan in een rechterlijke pose, om het vervolg te horen.
„Zijn testament wordt gevonden", zegt Mortimer, door het hobbelpaardenoog van mevrouw Podsnap geïntrigueerd.
„Het is gedagtekend kort na de vlucht van zijn zoon".
„En wat hield het in?" vraagt lady Tippins nieuwsgierig.
„Nou, in dat stuk werden, zoals in bijna alle testamenten bezittingen vermaakt".
„Welke en aan wie?" vroeg de critische der vier weer.
„Die van hemzelf natuurlijk. De laatste rij der vuilnisbergen, met een soort woonhuis aan de voet, was voor den ouden bediende, tevens de enige executeur. De zoon kreeg zijn overige geld en goed. Ook hield het stuk enkele voorschriften in voor een exentrieke begrafenis e.d. Maar die zijn voor ons van minder belang en tevens vervelend.
Dat was nu het verlangende verhaal?" besluit hij, Alsof het geen van allen geïnteresseerd had, kijken allen naar den binnenkomenden bediende.
„Een belangrijk detail heb ik nog vergeten", leidt Mortimer hen weer af „Om die erfenis te krijgen, moest de zoon trouwen met een meisje, dat op de dagtekening vier of vijf jaar was en nu een huwbare jongedame is.
Die zoon blijkt nu de man van Ergenshuizen, die momenteel, ten hoogste verbaasd, naar Engeland reist, om een aanzienlijke fortuin en een huwbare vrouw in ontvangst te nemen".
De een na de ander stelt nu vragen; en Mortimer tracht die zo puntig mogelijk te beantwoorden. Terwijl lady Tippins uit haar gesnork gewekt wordt door mevrouw Veneering, kijken allen gespannen naar den bediende, die Mortimer mysterieus omzichtig een toegevouwen stukje papier wil overhandigen. Maar Mortimer heeft er geen erg in en drinkt dood kalm teug voor teug uit zijn glas verkwikkende Madera. Er wordt heimelijk gelachen en gefluisterd. Lady Tippins kan zich niet bedwingen en zegt:
„Valser mens dan Don Juan, waarom neemt u het briefje van den bediende niet aan ?"
Na enig gefluister met den lakei, leest en herleest hij het briefje, keert het om, kijkt op de onbeschreven buitenkant en leest het nog eens.
„Dat treft buitengewoon toevallig", zegt Mortimer, ietwat zenuwachtig rond kijkend: „dit is het besluit van de historie van den bewusten erfgenaam".
„Al getrouwd?" gist de een.
„Wil niet trouwen?" vraagt de ander.
„Een codicil tussen de vuilnis?" roept een derde.
„Neen, neen", antwoordt Mortimer; „jullie raden allen mis. De geschiedenis heeft geen happy maar een dramatic end. Ik had het niet durven vermoeden
De man is intussen niet erger dan verdronken".

De twee advocaten observeerden hem critisch

3. Een ander man

ortimer verzocht de bediende den brenger van het briefje bij hem te sturen, in de bibliotheek. Een knaap van ongeveer vijftien jaar kwam binnen. Zijn aandacht werd afgeleid door de schilderijen met „Canterbury-pelgrims" aan den wand. Het was een zoon van Jesse Hexam, die, volgens hem, het lijk uit de Theems opgehaald had. Vrijmoedig maar zakelijk, beantwoordde de knaap de een na de andere vraag van Mortimer. Ook al zag hij er typisch volks uit, toch scheen hij min of meer ontwikkeld. Zijn schrift op de boodschap was goed, hoewel ietwat groot en rond. En hij keek naar de nieuwe boeken, alsof hij nieuwsgierig was naar hun inhoud. Terwijl Mortimer zijn jas aantrok, vroeg hij, of er nog reddingspogingen met het lijk gedaan waren.
„U zoudt het niet vragen, als u het gezien had, mijnheer", antwoordde de jongen.
Daarna vertelde hij over zijn zuster, die hem had leren lezen en schrijven. Plots hield hij op, omdat Eugène binnen geslenterd kwam, met de handen in de zakken. Hij vroeg Mortimer of hij mee zou gaan.
Enkele ogenblikken later zaten de twee oude kostschoolvrienden rokend tegenover elkaar in de diligance, die, met de boodschapper naast den koetsier, over de keien voorthobbelde. De twee jonge advokaten begonnen cynisch tegen elkaar te praten over zichzelf en hun beroep. Omdat zij beiden niets te doen hadden, konden zij vanzelfsprekend ook geen carrière maken. Zij voelden zich overbodig in de maatschappij en hadden een hekel aan hun beroep gekregen.
Eugène woonde met drie andere werkloze collega's tesamen in een zolderkamer. Cassier Baba, hun enige clerc, was, volgens hem, nog de enige respectable van de troep. Mortimer vertelde daarna, dat hij tenminste nog alleen in een zolderkamer woonde met een knecht, die van verveling bijna de hele dag naar een kerkhof zat te staren.
„En dan praten die idioten nog over energie", vervolgde Engène sarcastisch. „Alsof we die ooit kunnen gebruiken!"
Mortimer antwoorde:
„Kreeg ik maar eens een kans, om te laten zien wat ik kan!"
„Ik zou voor een zaak ook heel wat energie over hebben," antwoordde Engène, vervolgend:
„Maar ik vrees, dat we ze op andere objecten af moeten reageren!"
Het rijtuig rolde voort langs het Tower-monument, de dokken en door de lugubere overbevolkte havenbuurten, aan den kant van de rivier. Plots schokten de twee vrienden tegen elkaar aan, omdat de koets stopte, bij een donkere, door de rivier bespoelde, hoek. De twee stapten uit en hoorden enkele ratten omlaag plonsen. Huiverend volgden zij de knaap over de glibberige oever, vol stenen. Een hoek omslaande hield de jongen stil. „Hier woont mijn vader, mijnheer; waar dat licht schijnt".
Het lage gebouw scheen in de schemering de wiekenloze romp van een molen. De knaap liet hen binnen. In de lage koepelkamer stond een robuuste man in de haardvlammen te kijken, schijnbaar onverschillig voor de drie.
„Hier is de heer, vader," zei het meisje, dat in voos olielamplicht te naaien zat. De man, in de vuurgloed, keek ietwat schichtig om met een roofvogelblik.
De twee advokaten observeerden hem critisch. Maar de man werd niet zenuwachtig.
„U bent de heer Mortimer Lightwood, is het niet, mijnheer?" sprak hij Engène opzettelijk negerend.
„Inderdaad ik heet Mortimer Lightwood" antwoordde Mortimer. En enigszins huiverend naar de rustbank in de kamerhoek kijkend, vroeg hij:
„Ligt daar soms wat u gevonden hebt?"
„Nou, niet hier; maar wel hier vlakbij. Ik doe alles naar de regel. Daar hangt het plakkaat van de politie".
Hij nam nu de kruik met een walmende lamp van de ruwhouten tafel en belichtte het nieuwste van al de goor geworden plakkaten, tegen de vochtig uitgeslagen wanden. Naast een scheve kast, met verschillend aardewerk, stonden drie veelgebruikte roeispanen. Een verzakte laddertrap voerde door de planken zoldering naar de bovenverdieping. Aan alles was te zien, dat de bewoners armoedig waren.
Gespannen keken de twee naar het plakkaat, terwijl Gaffer Hexam, de lamp omhoog hield en hen opnam.
„Het gevonden lijk had dus niets dan papieren bij zich," vroeg Mortimer zich naar hem toe kerend.
„Niets dan papieren mijnheer", antwoordde de dregger. Tegelijk ging het meisje zwijgend met haar naaiwerk het vertrek uit.
„Drie-halve-stuiverstukken", vervolgde Gaffer extra nadrukkelijk. „De broekzakken leeg en het binnenste buiten gekeerd."
Gaffer knikte. Terwijl hij het onrustig licht op de plakkaten liet schijnen, vervolgde hij, telkens met een grove, klauwachtige vinger wijzend:
„Van deze ook. En van die. En ook van deze. Ik kan niet lezen en toch ken ik ze alle."
Om het te bewijzen, gaf hij van elk der verdronkenen een korte beschrijving. Telkens, als hij in het valse licht naar een ander plakkaat wees, zei Mortimer: „Juist, juist!"
De beschrijvingen betroffen achtereenvolgens een matroos, met G.F.T. op zijn arm; een jonge vrouw, die grijze laarzen droeg, toen ze opgevist werd; een man, met een snee boven zijn oog; twee met een zakdoek aan elkaar gebonden jonge zusters; en een dronkenlap met een paar vilten pantoffels aan en een slaapmuts op. De dwaas had voor een pint brandewijn gewed, dat hij een gat in het water kon springen.
Na die karakteriseringen liet Gaffer het flakkerlicht nog eens schijnen over al die plakkaten, die wel wat op grafschriften leken.
Toen hij de lamp weer op tafel gezet had, nam hij de bezoekers nog eens extra nauwkeurig van achteren op. Alsof hij een roofvogel was, ging zijn verwarde kuif telkens rechtop staan, als hij zijn wenkbrauwen fronste. Nog steeds negeerde hij Engène opzettelijk. Pas toen die hem vroeg, of hij al die lijken gevonden had, keek hij den advokaat aan.
„En hoe is uw naam als ik het vragen mag?"

(Wordt vervolgd)

De KWELLINGEN *van den man*

★
(door een Man)

Het heeft mij, geachte lezeressen, heel veel moeite gekost om van de redactie gedaan te krijgen, dat ik éénmaal mijn pen in dienst mocht stellen van de moderubriek, die, als ik het goed heb, nog slechts één enkele maal gewijd was aan de belangen van den man. Waarom is de man zo misdeeld? Vinden de redactrices van modebladen — want in andere bladen is het meestal net zo — dat de kleding van den man geen aandacht verdient? Of is het soms, dat deze redactrices zich voor een onoplosbaar vraagstuk zien geplaatst en met het probleem geen raad weten? Laten we althans onze illusies ten aanzien van de vrouw behouden en het laatste geloven. Inderdaad, er bestaan daarvoor redenen genoeg. Welke onverantwoordelijke sukkel heeft toch eigenlijk de mannenkleding uitgevonden? Wat hebben wij misdreven, dat wij ons gehele leven moeten rondlopen in kleren, die meestal lelijk en bovendien nog ondoelmatig zijn?

Beginnen we met het overhemd. Een overhemd is een onding. Het heeft vaste of losse boorden. Heeft men een overhemd met een vast boord, dan moet het na twee of drie dagen in de was. Maar o wee, wanneer men gestraft is met losse boorden, die het voordeel bieden, dat men ze verwisselen kan, wat dan verder wil zeggen, dat men dus rondloopt met een vuil overhemd en een schoon boord! Dat is echter het ergste niet. Onzegbaar veel leed wordt den mannen aangedaan bij het streven, dit kledingstuk op passende wijze de plaats te geven, waarop het recht meent te hebben. De verbinding van het boord aan het overhemd en het dichtmaken van het overhemd zelf vormt een der grootste bewijzen onzer technische achterlijkheid, op hoeveel andere gebieden de wetenschap dan ook voortgang heeft gemaakt. Ontelbare mannen dragen in hun strottenhoofd een kuil en in hun hals een rode schaafplek mede gedurende hun hele leven, brandmerken, die niet verwijderd kunnen worden, omdat men nog niets beters heeft weten uit te vinden dan boordeknoopjes, wier lelijk en voorts ongezeggelijk karakter voldoende bekend is. En wie vond toch de manchetknopen uit, die men gebruiken moet om een afsluiting bij de handen te verkrijgen en die men daarvoor moet heenwurmen door twee maal twee spleetjes, die altijd te nauw blijken te zijn? En, om de ellende te voltooien, wil het ongeluk dan nog, dat de mouwen van het overhemd meestentijds te lang zijn, zodat men gedoemd is, nog elastieken bandjes om den bovenarm te dragen, teneinde het te veel aan mouw te beperken en dat ten koste van twee rode striemen, die zich des avonds op de huid aftekenen. Daarmee is de maat nog niet vol, want overhemden zijn in het algemeen te lang en hebben aan de onderzijde geen afsluiting. Zij moeten dus in den pantalon worden gepropt, waar zij ongemakkelijke bulten vormen en de neiging hebben, omhoog te wringen.

* * *

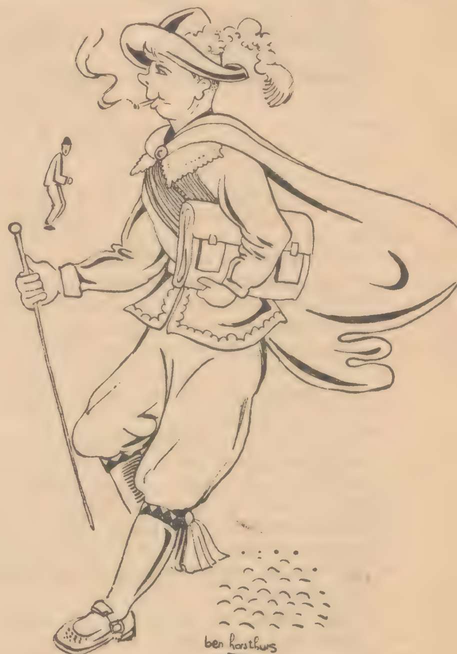
Meestal draagt men daarbij een vest, behorend tot datgene, wat men een costuum noemt. Dit vest is vrijwel altijd te kort, zodat aan de benedenzijde, boven de aansluiting van de pantalon een kleine driehoek gevormd wordt en in deze driehoek spruit het opbollende overhemd omhoog, zodat men zich genoodzaakt ziet, voortdurend het vest naar beneden te sjorren. Dit moet overigens tóch gebeuren, omdat het meestentijds aan de bovenzijde lubbert. Een vest is een onding. Het biedt geen enkel voordeel en het enige goede, dat men er van zeggen kan, is, dat men het beste doet met te vergeten, het aan te trekken.

* * *

Maar daar is dan de pantalon. Dit merkwaardige kledingstuk heeft de eigenschap om net iets te kort of net iets te lang te zijn. Is het te kort, dan gluipen de sokken er op een akelige manier onderuit. Is het te lang, dan veegt men er het stof op 's heren wegen mee aan en verslijt men in een ommezien den stootband. De pantalon is bovendien daar, waar hij om het middel sluit, niet elastisch, zodat sommige mensen, als zij behoorlijk gegeten hebben, gedwongen zijn, zich uit een aangenaam gezelschap te verwijderen om even een knoop te kunnen losmaken. Er is nog geen pantalon uitgevonden, die men doelmatig kan noemen. Men kan het ding, zoals de kleermakers het noemen „op de heup dragen". Aangezien de meeste mannen niet veel heup hebben, althans niet genoeg, om als kapstok te dienen, betekent dit, dat een riem hier hulp moet bieden. Nu is er in mannenriemen ook al bijna geen varatie. Zij zijn lomp en zwaar en hebben sluitingen, die prikken

en hinderen. Men kan van het hele
heupgeval afzien en een paar bretel
nemen. Dan heeft men er, buiten zijn
echtgenote, nog een knellende band bij

Van den pantalon naar de sokken, da
is slechts een kleine stap. Sokken zijn
onmogelijke dingen, omdat zij aan d
bovenzijde ophouden, waar zij juist op
toeren behoren te komen. Het gevolg is
dat men zijn sokken moet oprollen, zo
danig, dat bij het gaan zitten iets va
een bloot mannenbeen bemerkbaar is
wat storend werkt op het hoge gevoe
der zedelijkheid, of men is gedoemd
sokkenhouders te dragen. Dat betekent
knellende banden te meer. Een man, uit
gerust met bretels, sokkenhouders en
hemdsmouwenveren is er een, aan wie
elk fijn gevoel en begrip voor romantiek
vreemd moet zijn; een dergelijk wezen
is tot een liefdesverklaring niet in staat

* * *

Daar is dan nog het colbertjasje, da
voorzien is van allerlei zakken, die me

Kroniek van ee

Het Colbertjas

Het is met ontbloot bovenlijf, dat ik
maal mijn kroniekje schrijf. Een kroniek
over de hitte, een kroniekje over de
tevreden mens, die in mij huist, nu
termometer 85 graden in de schaduw a
wijst. U gelooft misschien ook wel,
het moeite kost om de ontevredenheid
bekennen, omdat ik mij nog zo goed
maanden Januari en Februari herinn
maanden, waarin de kachel moeite
om roodgloeiend te staan en waarin
hart moeite had om tevreden te zijn.

Het lichaam verlangt nu naar vocht, k
vocht: Coca Cola, limonade, roomijs, b
Van al dit koele vocht is er maar wei
goeds. Het ijs smaakt niet, omdat het m
water is bereid, de limonade is zuur
coca cola is er helemaal niet. Alleen
bier is er, maar het vormt ten slotte z
een onaangename plas in de maag:
kunt het niet blijven drinken als je p
stelt op een rustige — warme — nac
En dus is de mens ontevreden. De k
beviel hem niet en met de warmte w
hij geen raad. Hij durft — omdat hij
zulk een nette stad woont — nauweli
zijn colbertjasje thuis te laten. Hij is e
heer, ook in de tropische hitte is hij e
heer. Niet omdat hij zich een heer vo
maar alleen omdat zijn buurman zich
een heer aanstelt en hij voor zijn bu
man toch niet onder kan doen. Hij ki
naar de dames en meisjes, die gewe
zijn zich in de zomermaanden wat lu
tiger aan te stellen, en hij verbaast z
over deze luchtigheid. Hij kan er niet
gen. Daarvoor zou hij zeker een half j
lang in de hitte moeten leven. O, die
wennigheid als het leven eens een bee
anders verloopt, dan men had verwac
'Als de zon er eens zin in heeft als e
koperen ploert aan de hemel te staan
zijn warmte onbarmhartig uit te gieten

niet kan gebruiken, omdat de pasvorm dan verloren gaat. De revers dezer jassen plegen meestal om te krullen. Men heeft éénrijers en tweerijers onder de jasjes en hiermede zijn de mogelijkheden blijkbaar volkomen uitgeput. Gaat men zitten en maakt men zijn jasje los, dan komt het gehate vest met den reeds genoemden overhemddriehoek te voorschijn.
Houdt men het jasje dicht, dan zit het in een ogenblik vol scheve en dwarse plooien. Bovendien hóórt het niet. Over plooien gesproken, ik vergat nog den idioot te memoreren, die bepaald heeft, dat de pantalon des mans plooien oftewel vouwen, liefst naaldscherp, moet hebben op een plaats, waar zij onmogelijk kunnen blijven zitten. De man tracht deze uitwassen der modezucht in stand te houden, door bij het zitten gaan zijn broekspijpen met een ruk omhoog te trekken; een beweging, die kàn worden misverstaan.

* * *

En daar is dan de overjas, dat verstikkende graf! Daar zijn de hoeden, volkomen ongeschikt voor het doel, waarvoor zij zijn uitverkoren. En daar is nog zoveel meer, maar helaas, zo weinig goeds.... Dit alles zou echter nog te verdragen zijn, wanneer het den man beschoren was, frisse en vrolijke kleuren te dragen en wanneer zijn kleding onderhevig was aan een charmante wisseling van vorm en snit. Maar helaas, ook dat is niet het geval. Vijf jaar is er oorlog geweest en ziet, na deze jaren komen dezelfde onvolprezen mannenstoffen weer voor den dag met strepen en ruiten. En ook heeft men thans nog slechts de keuze tussen één- en tweerijer. Er is niets veranderd. We hadden evengoed onze oude kleding kunnen laten opknappen. Het enige verschil met het verleden is, dat het colbert tien cm. of nòg meer langer geworden is, zodat we er uit zien, of we een te kort rokje aan hebben. Neen, beste dames redactrices, geluk op het gebied van de mode is voor o n s niet weggelegd. We willen terug naar de rijke en fleurige mannenkleding van vroeger eeuwen. Helpt ons daarbij, spits Uw intellect en maakt ons gelukkig met al het nieuwe, dat nijvere vrouwenhanden te voorschijn weten te toveren!

...en gewoon burger

...je

het killle, onaandoenlijke Hollandse mensengeslacht. Arme Hollanders, die zich in velerlei bochten kronkelen en het zich nog veel warmer maken dan het al is. Ze kunnen maar niet geloven, dat ze afstand moeten doen van hun deftige overtolligheid en dat ze naakt — ja naakt! — of bijna naakt van de zonnige gezondheid zullen moeten genieten, echt genieten, om niet meer ontevreden te zijn.

Er wordt in deze dagen gemopperd, veel gemopperd. Er wordt net gedaan of de Schepper van hemel en aarde een vreselijke onrechtvaardigheid begaat aan het Hollandse mensengeslàcht, dat in de afgelopen maanden verlangde naar Italië of Californië, zonder te weten dat men daar geen colbertjasjes draagt. Ja, dat colbertjasje is onze grote hinderpaal op de weg naar het geluk en de vrijheid. Wanneer we het met onze hemdsmouwen dorsten wagen, dan kwamen we een heel stuk verder. Maar ach, ons figuur niet waar, onze vreemde proporties, die voor het oog der mensen verborgen moeten blijven. Neen, het gaat niet. We zweten liever en mopperen en als het kouder wordt schelden we op ons moerasland, waarin we toch zo precies thuis horen....

Gelooft U wel, dat ik me opeens schaam, omdat ik hierboven schreef over mijn ontbloot bovenlijf? Heus, het is niet zó erg bloot en ik kan me — als er bezoek komt — onmiddellijk in mijn hemd en jasje steken. Er gebeurt in mijn huis niets onbehoorlijks, o neen. Ik zou niet gaarne willen, dat U mijn huis voorbij liep, omdat ik bloot ben. Het was maar een kwaadaardig grapje: ongepast inderdaad. Ik neem aan, dat U mij wilt vergeven en dat U vanavónd nog even een gezellig praatje komt maken. Fatsoenlijk gekleed, zoals wij gewend zijn. Ik zal het bier gekoeld houden, want, vrienden, dat — nietwaar? — mág....

Stekelbaarsjes

uit onze pers

„Geloof nu maar niet, dat wij voor immer van den oorlog bevrijd zijn". (De Nieuwe Post).
Hoe kan men veronderstellen dat iemand zó dom zou zijn!

* * *

„Wat men ver haalt smaakt lekker, naar men zegt. Toch kunt U beter onderstaanden bon invullen, dan krijgt U De Nieuwe Post thuis".
De Nieuwe Post smaakt dus blijkbaar n i e t lekker....

* * *

„De beroemdste van alle historische Pinksterbruiden, die van Schermerhorn...." (Het Kompas).
Niet vleiend voor mevrouw Schermerhorn, al noemt de redactie haar dan ook beroemd....

* * *

„Verhuisd, doodgewoon verhuisd". (Het Kompas).
Wij vinden het helemaal niet doodgewoon.

* * *

„Azijn met een toekomst!" (adv. Groothandel).
We dachten het al: Zonder azijn heeft Nederland geen toekomst meer....

* * *

„Hoe het verder met de diep teleurgestelde kruidenier gegaan is, vertelt het verhaal niet". (Groothandel).
Veenhuizen?

* * *

„Zelfs Vader likt de schaal uit". (adv. Vrij Nederland). Tja, er zijn nu eenmaal weinig borden.

* * *

„Maar ik heb ze een kwartje gegeven om poffertjes te gaan eten". (Vrij Nederland). Was dát nu het beroemde kwartje van Schermerhorn, voor hem, die een betere oplossing wist?

* * *

„De twaalf ooms brengen echter redding". (Veritas).
Ach, hadden we slechts twaalf ooms....

* * *

„Dat spijt me geducht, Willem", zegt-ie". (Delftsche Courant). We weten niet, of Gerbrandy het zei.

* * *

„Je zal d'r spijt van hebben, amateur!, roep ik hem nog na". (dezelfde) Uit de beste bron vernemen we, dat minister Vos in het geheel geen spijt heeft.

* * *

Bevrijdingsdag en zwelgen hebben niets met elkaar gemeen. (Idem).
Nee, want er was niets te zwelgen.

* * *

Kleine huiselijke wrijvingen en scènes worden in dit boek, in tegenstelling met andere dergelijke boeken behandeld. (De Nieuwe Eeuw).
Hoe gewaagd!

* * *

Sursum Corda is geen braaf en zoet blaadje. (Sursum Corda).
Nee, anders zou het waarschijnlijk door niemand gelezen worden.

HOE bestaat het!

Wees voorzichtig!

Dezer dagen gebeurde het iemand, die reeds het volle bedrag aan belasting had betaald, dat hij voor de tweede maal den fiscus moest offeren, omdat de kwitantie, hem ten kantore van den ontvanger afgegeven was ondertekend door een ambtenaar, die niet tot ondertekenen van kwitanties bevoegd was.
Nu betalen we allemaal wonder graag belasting, maar een zelfden aanslag voor de tweede maal betaler is toch wel een beetje te veel van onze offergezindheid gevergd. We moeten dus voorzichtig zijn en één en ander heeft mij aangezet tot daden, geheel en al overeenkomstig de houding, welke de Staat van ons schijnt te vorderen.
Ik ben dus gaan twijfelen aan a l l e gelden incasserende ambtenaren, met als gevolg, dat vele dier braven zijn gaan twijfelen aan mijn verstandelijke vermogens.
Het begon met den heer, die er voor zorgt, dat de electriciteitsnota op tijd door ons wordt voldaan. Ik begon, dezen, overigens keurig gekleeden vriend, allereerst te vragen of ik zijn aanstelling mocht zien. De man keek mij beduusd aan en zeide, tot zich zelf gekomen.... „maar mijnheer".
„Niks te mijnheren, ik wens Uw acte van aanstelling en Uwe bevoegdheid tot het incasseren van gelden te zien".

Op zijn bewering, dat hij in uniform gekleed was, sloeg ik verder geen acht en, aangezien de man geen acte kon tonen, heb ik hem niet betaald, doch ben gegaan, waar men in zulke gevallen behoort heen te gaan: het bureau van de electriciteitsvoorziening.

Tot den heer achter het loket, stelde ik de vraag, of hij bevoegdheid had, gelden te innen.... de man wees met zijn vinger naar zijn voorhoofd, negeerde mij en mijn vraag en riep tot de wachtende schare: „wie volgt".

Ik werd na veel vragen tot den directeur toegelaten; deze trachtte mij te kalmeren; de bode bracht mij een glaasje water, waarna ik hem verzekerde, mij kip-lekker te voelen, doch alleen maar de veiligheid in acht te nemen.
Er kwamen nog enige ambtenaren aan te pas en aangezien ik van hen allen, zodra zij aanstalten maakten, mijn geld af te nemen, vorderde hun bewijs van bevoegdheid tot het incasseren van gelden, meende men goed te doen de Geneeskundigen Dienst op te bellen. Tenslotte, ik capituleerde en betaalde, maar tot op heden voel ik mij niet heeleimaal gerust.

Is een ontvanger in dien zin een ontvanger, dat hij mag ontvangen en voor dat ontvangende ontvangers-werk een ontvangst-quitantie mag afgeven?
Tot voor kort, was ik ook in dat opzicht, een vrij normaal mens (vraagt U het maar aan de niet grote en niet dikke, met blonde krullen en blauwe ogen behepte „tante Jos",) maar de geschiedenis van den mijnheer met zijn tweemaal te betalen belastingschuld, maant mij, hoe goed en braaf ik den Heer Lieftinck vind, tot enige voorzichtigheid en wanneer mijn houding, den heren van het ambt (dat zijn toch ambtenaren) wat minder normaal voorkomt, ach, zoekt U de schuld dan niet bij mij, maar bij de Staat der Nederlanden. H. D.—

Onder optimisten:
DE ZON ZAL MIJ DES DAAGS NIET STEKEN

* * *

De paniekstemming in de Hongaarse hoofdstad heeft het gebruik van cognac doen toenemen. Vooral de vlucht van de Hongaarse premier schijnt hiervan de oorzaak te zijn. Officieel deelt de Regeringsvoorlichtingsdienst in Den Haag mede, dat grote hoeveelheden cognac uit Frankrijk zullen worden ingevoerd om op alles voorbereid te zijn. „Was in drei Sternen steht, kann keine Lüge sein....”

* * *

Italiaanse zegswijze:
WE ZITTEN IN DE GASPERIKELEN

* * *

Men zegt in Delft, dat Hugo de Groot Vrouwe Justitia de rug heeft toegekeerd, omdat Minister van Maarseveen er het zo lelijk bij heeft laten zitten. De Minister blijft echter van mening, dat men zijn Huig naar de wind kan hangen.

* * *

Soekarno over Beel en Jonkman:
DAAR GAAN DE NOTA-BELEN

* * *

Vergeet niet Uw nieuwe kolenbonnen in te leveren! Wij hebben goede kwaliteit PARELIJS in voorraad. Alles heeft zijn bestemde tijd!

* * *

Onder sigarenmakers:
AMBTELIJK DEKBLAD,
AMBTELIJK LEKBLAD

* * *

Krantenbericht:
„Gevraagd of deze nota van de commissie-generaal het uiterste is wat deze commissie kan verantwoorden tegenover haar regering, antwoordde Sjahrir: „Zij kan niet verder gaan”. Inderdaad, zij bevindt zich weer voor de zoveelste maal in Den Haag. Nota Bene.

* * *

Echte **Engelse** en **Amerikaanse** attracties:
MEAT AND VEGETABLES !
De nieuwste stunt van de Nederlandse regering. Ter herinnering aan de rijke, onvergetelijke dagen der bevrijding. Voor de leeftijdsgroepen van 5 jaar en ouder !

* * *

Houdt thans Uw hoeveelheid **eiwitten** op peil door het gebruik van **haring !** Zo zal de regering steeds zorgen voor een voedzame afwisseling van levensmiddelen. Als de haring op is, zult gij Uw **eiwitten** op andere wijze opdoen, want de regering waakt steeds voor het welzijn van het volk! Het is de grote, onvergankelijke verdienste der regering om de **eiwitten** overal te ontdekken, behalve in de eieren zelf. Zie hoe zij er bij zit, prop vol eiwit. Wacht, volk, geen dag, geen uur: neem thans uw eiwitkuur!

* * *

Wij vernemen, dat de inkrimping van het geschiedenisonderwijs op de gymnasia en lycea alleen betrekking zal hebben op de geschiedenis na de bevrijding. Een tikje schaamtegevoel schijnt aan deze maatregel niet geheel vreemd te zijn.

* * *

KRANTENBERICHTEN

Vele visschers hebben Dinsdag de oever van het IJsselmeer afgezocht, in de hoop nog iets te ontdekken van een „zeemonster”, dat de vorige dag bij een vischpartij was gezien. Visschers, die Maandag in de buurt van het meer waren gekomen, zagen plotseling dicht bij den oever een „monsterachtig roodbruine kop opduiken, met horens op den kop en bedekt met reusachtige schubben”. Een panische schrik greep alle toeschouwers aan en men ging op den loop. Later keerde men terug en men heeft waarschijnlijk het monster aangeschoten, want het sloeg met zijn staart, hetgeen het water in beroering bracht. Men heeft verder niets van het verschrikkelijke beest kunnen ontdekken....

In de buurt van Harderwijk is Woensdag het lijk aangespoeld van een roodharig man. Hij bleek in den rug geschoten te zijn. De politie staat voor een raadsel. In den loop van den dag bleek het slachtoffer de heer K. te zijn, belastinginspecteur te F. De politie verzoekt allen, die inlichtingen kunnen verstrekken, zich te vervoegen aan het bureau te Harlingen.

Uit het poesiealbum van Tante Koosje

Niemand gunt mij leven,
arme, arme ik —
zelfs niet in het gele
Nederlandse slik.

Ja, met vlammenwerpers
wordt het brede strand
— Hollands oude glorie —
om mij zwart gebrand.

En waarom? Dat vraag ik,
die dit land bemint,
met de trouw en liefde
van een Hollands kind.

Is het, dat ik zoveel
schade heb verricht?
Of alleen omdat men
voor de Britten zwicht?

Als een Brit zegt: Denk er
beste mensen, om
dat ik in de groente
er geen tegen kom,

want dan wil ik lekker
niks geen import meer —
nou, dan gaat heel Holland
tegen mij te keer.

Ik, de colorado,
dacht toen ik hier kwam,
dat m'een eldorado
gastvrij tot zich nam.

Maar 'k voel mij genomen
door de Britse geest,
die een fier, vrij Holland
nimmer heeft gevreesd.

Wat doe ik dus beter,
dan maar weer te gaan,
tot dit land op eigen
benen durft te staan?

Dan zijn de partijen
beide in hun schik —
importeer ten koste
van d'arme, arme ik!

DE COLORADOKEVER.

RHEUMATHIEK-SCHEUTEN

HOLLANDSE SCHOUWBURG
De exploitant
is een harde klant:
alleen de lol
maakt zijn hart vol.
Helaas, hij stelt
zijn hart op 't geld.

* * *

DIT JAAR VEEL FRUIT
Veel hard en zacht
fruit wordt verwacht.
Wat, als men plukt,
en 't is mislukt?

* * *

VLIEGRAMPEN
De lucht, haast heilig,
is nog niet veilig!
Wie vliegen wil
zie het verschil:
beter twee benen
laag op de stenen,
dan zonder teugels
onder de vleugels.
En toch: de angst
duurt nooit het langst!

* * *

TOT EEN EMIGRANT
Emigreer naar Canada
en neem er.... een liefje.
Of neem er twee, want op dit punt
heeft Holland nog een grief(je).

VRAAG EN AANBOD

Volledig zoekgeraakt:
HET GEVAL MOOYMAN
Voor vinder geen waarde; men wordt beleefd verzocht het zo spoedig mogelijk bij de dichtstbijzijnde P.R.A. af te geven. Als beloning mogen eikenloof en ijzeren kruizen behouden worden. Spoed, in verband met prestige.

* * *

Ex-N.S.B.-er zoekt contact met mislukte bunkerbouwer, om na onderling overleg een **Consumentencrediet** aan te vragen en de waardebonnen te besteden voor een gezellige feestavond ten behoeve van de kameraden, die nog in de kampen vertoeven. Vrije avond voor de kampbewoners reeds verzekerd. Br. onder letters X.S.S. bur. v. d. blad.

* * *

Welke ambtenaar van de Verkeersinspectie is genegen om prettig weekend in Amsterdam door te brengen met zwarthandelaar? Laatste is bereid hem in zijn dan nieuw ontvangen Studebaker naar woonplaats te vervoeren met flinke hoeveelheid bagage, die diverse verrassingen zal bevatten. Brieven onder motto „Steekkie” bur. v. d. blad.

* * *

Distributieambtenaar stelt zich gaarne beschikbaar voor
bruiloften en partijen
Matige vergoeding. Geen zorgen voor diverse feestartikelen. Geheimhouding geëist. Br. onder motto „Bon-bon”, bur. v. d. weekblad.

* * *

Minister Beel zoekt contact met Ferenc Nagy, ex-premier van Hongarije, om op de hoogte te raken van distancieringsmethoden. Gaarna bericht vóór de beslissing in Indië valt. Schrijven aan Kabinet Eerste Minister, Den Haag (Privé).

* * *

Ministerie van Overzese gebiedsdelen vraagt ter overname:
Bijlagen en Nota's
om in dreigend tekort te voorzien. Spoedige aanb. aan departement te 's-Gravenhage. Hoge prijs geen bezwaar.

Onze klassieke Dichters

Op den Regeringsvoorlichtingsdienst
Laat geen verbeelding Uw gezicht [bewelven,
maar wordt U over eigen waarheid klaar
en zie in eenzaamheid haar alleen aan.
(Herman Gorter)

Op de Tweede Kamer
Zij kloppen aan de deur, zij klagen
dat ik niet luister.
Ik berg voor allen die mij plagen
mijn kalmen luister.
(Albert Verwey)

Min. Jonkman tot Soekarno
Want de dreiging om en om
kan ik dan getroost verduren,
als door links of rechts te sturen
ik bij U te lande kom.
(dezelfde)

Rijkseenheid
Ik roep U aan, niet als ik sterf,
maar al de dagen van mijn jaar,
bij dood en leven, duizendwerf:
Mijn God, maak mij Uw raadsel klaar.
(dezelfde)

Van Mook
Ik weet het niet wat van mij worden [moet
Na al dit rustloos pogen, nimmer slagen;
'k Heb vruchteloos een beeld in mij [gedragen,
Ik heb den adem niet die 't leven doet.

* * *

KLACHT A. D. 1947
Niets is er vol verzekerdheid;
niets is volstandiger bevonden
dan zelve d' onvolstandigheid,
mits alles steunt op losse gronden,
al zijn wij ruim twee jaar bevrijd.
(Vrij naar FOQUENBROCH)

* * *

Men reize Oost, men reize West,
zo hier en daar, nabij en ver,
maar nergens, nergens is het best....
(Vrij naar JAN LUYKEN)

* * *

VOOR DE MIN. VAN LANDB. EN VOEDSELVOORZIENING
Geef 't volk geen overvloed, en laat het niets ontbreken.
Een ieder heefts slechts recht op zijn beschoren deel.
De mens houdt 't leven niet, bij 't geen hij heeft te veel,
maar bij 't geen nodig is om 't leven aan te kweken.
(Vrij naar Gargon)

Snufjes VAN PIETER SNUF

Vetercomité

Naar ik uit Den Haag verneem, heeft het Comité tot Bevordering van de Oprichting van Comité's een nieuw comité in het leven geroepen, het z.g. Vetercomité. Dit stelt zich ten doel, om oude stukjes veters in te zamelen door middel van een groots opgezette actie onder het lagere personeel in onze samenleving, dat altijd wordt uitgeveterd. De Regering heeft haar hoge goedkeuring aan dit nationale plan reeds gehecht en morgenavond zal Dr. Beel over beide zenders Hilversum I en Hilversum II een causerie houden met het onderwerp: De Betekenis van Veterfragmenten als schakel in den Wederopbouw onzer Nationale Samenleving. Voorts kan gemeld worden, dat er over het gehele land centrale inzamelingsposten zullen worden ingesteld. Deze krijgen de beschikking over een auto (niet zo'n pest-baby-fordje). Het ligt in de bedoeling, de ingezamelde veters aan onze weefindustrie ter beschikking te stellen, die, in opdracht van het Comité Rijkseenheid, uit deze resten koorden zal weven, die gebruikt zullen worden om de banden tussen Indië en het Moederland te verstevigen.

Onze groente

Naar mij uit zeer betrouwbare bron wordt medegedeeld, zal de groente, die tot op heden is doorgedraaid, eerlang worden genationaliseerd. De regering heeft al een studie-commissie in het leven geroepen, die een studie zal maken van het samenstellen van een studie-commissie, die, als zij uitgestudeerd zal zijn, een studie zal maken van de vraag, of het moreel en juridisch geoorloofd is, hen, die overbruggingsgeld genieten, met het verder doordraaien der groente te belasten. Hiermede is dus een belangrijke stap gezet op den weg van een verdere nationalisering van ons Gemenebest.

Koffie

Een der leden der Tweede Kamer belt mij zo juist op om zich te beklagen over het feit, dat in de koffiekamer van onze volksvertegenwoordiging voortaan geen koffie meer verstrekt zal worden. Er is echter, zo zeide dit lid, reeds een commissie gevormd uit leden der Twede en Eerste Kamer, die dit probleem zal trachten op te lossen. Voorlopig houdt men zich bezig met de taalkundige zijde van het vraagstuk en wordt een hevige strijd gevoerd over de spelling van het woord k o f f i e, dat de leden der Eerste Kamer als koffy (dus in de enigszins oudere spelling) geschreven willen zien. Zodra overeenstemming inzake de spelling zal zijn verkregen, zal de commissie zich op de zwarte markt werpen om zwarte koffie (of koffy) te kopen. Terzake van het protest van den heer Palar (partij van de koffie) merkte de heer Vixseboxse (partij van de koffy) op, dat hij niet begreep. dat eerstgenoemde morele bezwaren zou kunnen hebben tegen den aankoop van zwarte koffie, die immers den arbeid der volksvertegenwoordiging op zegenrijke wijze zal stimuleren. Zwarte koffy is het enig redmiddel en zal de boze praatjes, dat de volksvertegenwoordiging slaapt, op slag doen verstommen.

De Waarheid

Naar een waarnemer mij achteraf bericht, is de Moskouse conferentie werkelijk niet mislukt, omdat de heren het niet eens konden worden over de problemen. Neen, het mislukken moet toegeschreven worden aan lange tenen. Vooral Molotov en Bevin waren voortdurend beledigd of voelden zich zo. Daar kon zelfs de wodka niets aan verhelpen. „Maar”, zo voegt mijn berichtgever zijn conclusie op intelligente wijze samen, „het schijnt dat de verschillende dames, die bij de conferentie betrokken zijn, het nu al wat beter met elkaar kunnen vinden. Het probleem der pariteit is al opgelost en aangezien de secretaressen eenstemmig hebben verklaard, dat zij van het gebruik van den atoombom zullen afzien, kan men wel aannemen, dat de vrede voor langen tijd is verzekerd”.

RATH & DOODEHEEFVER als Pioniers

Psyché
I·N H·E·T B·A·D,
een der 12 afzonderlijke taferelen van het grote wandbehangsel „Psyché en Cupido". (1817).

Als er iets is, waaraan een mens zich ergeren kan, dan is het aan het papier, waarmee de kamers van zijn woning in een onbewaakt ogenblik zijn beplakt. „Het behang", zoals men het noemt, is een factor van grote betekenis in ons leven, groter wellicht, dan men op het eerste gezicht denken zou. En om tal van redenen. Welke zieke, die de uren niet kon doorkomen, heeft niet honderden malen de blokken, de ruiten, de strepen, de bloemenmandjes en alle andere decors, die het behang vertonen, in zijn wanhoop geteld? O, dat stompzinnige behang, dat zich opdringt in zijn smakeloosheid en dat de harmonie in huis verstoort! En dat terwijl het helemaal niet nodig is, want hier is de prijs nu eens niet beslissend, met dien verstande, dat men voor een bepaald bedrag net zo goed een smaakvol als een afschuwelijk behang produceren kan.
Helaas, de afschuwelijke zijn verre in de meerderheid. En dat, terwijl er voor den oorlog een verwarrende verscheidenheid bestond. Voor vele mensen was het een hobby, om zoveel mogelijk stalenboeken „op zicht" te laten komen; zij amuseerden er zich hele avonden mee, voor zij hun keus konden bepalen.... En dan was de keuze veelal nog niet de beste!

Ten aanzien van behangsel kan worden opgemerkt, dat men hierbij kan rekenen met twee principes. Men kan het behangsel eenvoudig beschouwen als een decoratief middel op zichzelf. Als men antieke schilderijen bezit uit de vroegere perioden, dan zal een wit papier de meest passende achtergrond vormen. Het is ondenkbaar, dat men een 16e eeuws schilderij als achtergrond een bloemetjesbehang zou kunnen geven! Bezit men echter geen waardevolle wandversiering, dan zal het behang als zodanig daarvoor in de plaats moeten treden. En de doorsnee mens ziet zich dus voor het probleem geplaatst, welk behang hij kiezen zal. Bij zijn keuze zal hij zich moeten laten leiden door de beginselen, die bij zijn woninginrichting hebben gegolden. Men dient naar eenheid te streven. En niet te doen als de dame, die haar stoffering in marineblauw had en desondanks haar muren met een sprekend paars behang bekleden liet. „Het vloekt wel bij mijn gordijnen," zo zeide ze, „maar ik vond het behang zo mooi, dat ik nu eenmaal niet laten kon, het te nemen."
Laten wij nu vaststellen, dat smaakvolle behangselpapieren soms goedkoper kunnen zijn dan dure! Wij laten dan de kwaliteit van het papier even buiten beschouwing; deze is trouwens het meest van betekenis voor wat betreft den levensduur van het behang. Het ontwerp, dat wordt toegepast, kost een bepaald bedrag. Men behoeft dus, wat de ontwerpen betreft, heus zijn toevlucht niet te nemen tot slechte decorateurs en prutsers. Dat dit dan toch veelal gebeurt, is het gevolg van het feit, dat de fabrikant niet over voldoende onderscheidingsvermogen bezit. Maar van Rath en Doodeheefver kan men dit laatste zeker niet zeggen. Zij zijn te beschouwen als pioniers op het gebied van de verbetering van den smaak met betrekking tot onze wandbekleding en als zodanig hebben zij hun sporen reeds lang verdiend. Deze firma is voornemens, haar arbeid op dezelfde wijze voort te zetten en de kortgeleden door haar georganiseerde tentoonstelling van oude Franse behangselpapieren was dan ook te beschouwen als een gebeurtenis van groot belang. Op deze tentoonstelling zelve willen wij hier niet meer terugkomen; men heeft er in alle kranten over kunnen lezen. We willen alleen nog aanstippen, dat hier de andere richting naar voren werd gebracht: het behang als decor op zichzelf, als papieren wandschilderij dus. Hier komt men op het terrein der zuiver toegepaste kunst, niet bereikbaar voor iedere beurs, maar daarom niet minder interessant. Voor ons ligt echter het zwaartepunt hier, dat er firma's zijn, die niet tegemoetkomen aan den wansmaak van een zeker publiek, maar die doelbewust streven naar verbetering van den smaak. Een culturele opdracht van grote betekenis!

VACANTIE spreiding

Het comité voor sociaal toerisme, dat onlangs werd opgericht, bestaat uit vertegenwoordigers van de vakbonden en de verschillende reisverenigingen. Het stelt zich ten doel, de zogenaamde vacantiespreiding te bevorderen. Dit houdt in, dat voortaan niet alle mensen in Juli en Augustus op reis zullen gaan, maar dat het nemen van vacantie over een uitgestrekter periode zal moeten plaatsvinden. Men staat dit laatste voor, omdat de hotel- en pensioncapaciteit in ons land niet groot genoeg is, om in een periode van twee maanden aan de reislust van ons volk te voldoen. Het comité zou o.a. gaarne zien, dat er een regionale spreiding van schoolvacanties tot stand kwam. En dat lijkt ons zeer gewenst. Waarom zou men beslist altijd in Juli of Augustus op reis willen gaan? In deze maanden is het weer dikwijls een teleurstelling. De Meimaand kan, zoals dit jaar, buitengewoon mooi zijn. Velen houden ook bijzonder van de sfeer van September. Afgezien van het feit, dat vacantiespreiding tengevolge heeft, dat meer personen met vacantie kunnen gaan, heeft zij ook nog een andere kant. Indien namelijk het vacantieseizoen komt te liggen in de maanden Mei tot en met September, dan betekent dit, dat de hoteliers en pensionhouders hun cliëntèle in aanzienlijke mate zullen zien uitgebreid. Bovendien behoeft niet gewerkt te worden in de koortsachtige sfeer van een met mensen volgepropt huis. Het zou dus zeker mogelijk zijn, om buiten het eigelijke hoofdseizoen lagere prijzen vast te stellen, waarvan de houders van een smalle beurs kunnen profiteren. Wij juichen dus het initiatief van het comité ten zeerste toe en hopen, dat de overheid met bekwame spoed haar medewerking aan het totstandkomen ener regeling zal willen verlenen.

VOOR VRIJSTER EN VROUW

Huwelijken in mineur

KINDEREN III

Door de hitte van de Augustusmiddag, die witgloeiend op het stadje lag en trillend van de straten opsteeg, slofte Cato'tje met haar vriendinnetje van school naar huis; het vingertje van de ene hand in haar mond; haar andere zwaaiend met de tas; langzaam en loom; on-geneigd tot kattekwaad, zelfs in het vooruitzicht van de vrije middag. Maar plotseling smeet Anneke, zo heette het vriendinnetje, haar tas met boeken recht voor zich uit op straat, waar ze nog een eind voortslierde. Het gebeurde zo ineens, dat Cato'tje, wat traag, even tijd nodig had, om zich daarop in te stellen. Toen holde ze met Anneke mee, de tas achterna; zij was er het eerst en greep er naar, maar Anneke duwde haar opzij, en lachend en gierend stoeiden zij erom, totdat Anneke ze omgekeerd uit Cato'tjes handen griste waardoor de boeken en schriften op straat vielen; toen Anneke zich opnieuw bukte, kreeg Cato'tje 'n plotselinge vlaag van energie en beukte met haar tas op 't hoofd van Anneke, die met haar handen terugmepte; 't werd een uitgesproken tassengevecht, dat eindigde, toen ze, luid krijsend, elkaar narennend, op de hoek van de weg naar het station, in de armen liepen van de bromtol. De bromtol was de veldwachter, zo genoemd, omdat zijn figuur, kort en gedrongen, rolrond, van boven ongemotiveerd breed en zwaar, naar onderen toe, puntig eindigde in een paar spillebeentjes. Als hij sprak, liet hij een soort brommerig gegorgel horen.

De kinderen waren ineens stil; iets geschrokken. — Hola! — zei hij, bars; — Waar moet dat heen? Foei-Foei! — en naar de tas wijzend, die, vooruitgesmeten, op straat lag: — mag jij je geleerdheid maar zo wegsmijten? — is me dat 'n lawaai voor zulk klein grut! — en toen plotseling plechtig, en met zijn kort armpje dreigend: — raap die rommel op en scheer je weg! — Hij stond er opgeblazen, of hij direct zou barsten. — Vort! — naar huis! — reutelde hij, toen de kinderen nog aarzelden. — Nu vlogen ze weg; gichelend, innerlijk doodsbenauwd: maar toen ze een eindje van hem verwijderd waren, proestten ze het uit, achter een boom loerend, of hij nog omkeek. —

Hoofdschuddend vervolgde de man zijn weg; lichtelijk hijgend, transpirerend en rood aangelopen. — Dat is de jeugd — pruttelde hij tegen een voorbijganger: — hoe warmer, hoe gekker! — terwijl hij zich met zijn uniformpet koelte toewuifde.

Toen de kinderen bij het grote hek kwamen, dat nog een heel eind langs de weg doorliep, en vanwaar een brede oprijlaan voerde naar het massieve, vierkante huis van de kantonrechter, dat daar met zijn begroeide serre's en waranda's en zijn brede terras opzij, onder de oude schaduwrijke olmen en beuken lag aan de rivier, zei Anneke, die er woonde: - kom je vanmiddag bij me spelen? -

— Goed, — zei Cato'tje, langzaam en nadenkend.

— Met de poppen? —

— Nee, — schudde Cato'tje met haar hoofdje, de vinger in de mond.

— 't Fornuisje? —

— Ja! — kwam Cato'tje, wat meer enthousiast; ze snoepte graag.

— Pannekoeken? —

— Goed! — maar breng jij dan ook wat voor me mee? —

— Cato'tje slofte al weer door, maar ze riep nog terug: — Ja, — als Ma'tje thuis is! — Toen ze doorliep, — 't was nog maar een paar huizen verder, dacht ze: — ZOU Ma'tje er zijn?

— Ze hoopte het vurig; want haar Moeder zou haar zeker van alles voor dit kookfeest meegeven; — met Jans zou ze er weer om moeten strijden; Cato'tjes wat gemakkelijke aard vermeed graag ruzie en extra last. Maar toen ze, door het geopende voordeurraampje in de vestibule kwam en daarachter de koele, lange gang betrad, zonk haar hoop in haar schoenen en liet ze die eigenlijk al helemáál varen: zó stil was het in huis en zo leeg. 'n Blik in de tuinkamer, die als eetkamer dienst deed, bracht haar de bevestiging, mèt de teleurstelling, die groter nog dan anders was; want ze had ZOO gehoopt haar Moeder aan te treffen. De tafel was er nog niet eens gedekt; het zag er rommelig en on-opgeruimd uit, en, evenals in de gang, sloeg de stilte op 't kind neer, die voor haar 't symbool was van haar Moeder's afwezigheid. Ze gooide haar tas op de grond en ging door de geopende hoge deuren de lommerijke tuin in, die eveneens aan de rivier lag. Toen ze, op weg naar de schommel, die wat verderop stond, midden op het grasveld aangekomen was, drong het rumoer van stemmen en gelach uit de richting van de keuken, die aan de andere zijde van het huis lag, tot haar door en Cato'tje slenterde daarheen; een beetje nieuwsgierig; een beetje verlangend ook naar gezelschap en wat gezelligheid. Het venster stond open en ze ging er voor staan. Binnen zaten de zuster en de zwager van Jans aan de tafel, die gedekt was, en wèlvoorzien; de dampende koppen koffie stonden vóór hen. — DAG! —zei ze. Jans, die net bezig was met van een homp brood, die ze tegen haar maag geklemd hield, een stuk af te snijden, schokte op en zag haar staan: — Gut, mens, je jaagt iemand de stuipen op z'n lijf! — zei ze gebelgd, en toen, op de klok kijkend: — Heere!, is 't al ZO laat? — Ga gauw terug, Cato'tje, naar de eetkamer, — ik kom direct klaar zetten, — ga maar vast! —

— Hè nee, — pruilde Cato'tje, de vinger in haar mondje: — mag ik niet bij jullie? — ze wierp een gretige blik op tafel, en ze hunkerde naar wat vrolijkheid en gepraat. — Kom maar hier, deern, — zei goedig de zuster Stien; en tot Jans: — laat ze toch hier binnen, Jans; hier heeft de stumper 't toch prettiger dan daargunder in d'r eentje! —

— Niks hoar, — bazigde Jans, — potjes hebben oren; — dan kenne me helegaar geen woord meer praten verders. —

— Maar ik wil niet weg, — zei Cato-tje ineens ferm, en kwam de keuken in. — Je HEP niks te willen! — besliste Jans, bitser nog dan daarnet: — Vooruit, schiet op, en 'n beetje vlug; — ga je handen wassen en wacht tot ik kom! — Onwillig gehoorzaamde Cato'tje en liep langzaam in de richting van de deur naar de gang; maar haar lipje begon te trillen of ze op het punt stond te gaan huilen. — Asjeblief geen gegrien! — zei Jans nog en gaf haar een duwtje, waardoor ze wat sneller door de deur heenliep, die krachtig achter haar gesloten werd. Cato'tje slofte naar boven, en in de speelkamer, waar dezelfde onopgeruimde rommel heerste als beneden, zocht ze op haar gemak en zeer ernstig, een boek met platen uit. Toen ze weer in de eetkamer kwam, was Jans aan het buffet bezig met haar boterhammen. — Wat wil je er op? — vroeg ze het kind: — Koek? — ze keek niet op.

— Liever iets anders! — antwoordde het kind, schuchter.

— Lievere broodjes worden niet gebakken — zei Jans, stug: koek ken je krijgen en kaas. —

— LIEVER iets anders! — hield Cato'tje vol, onverstoorbaar.

— Ja, hoor 's hier, — zei Jans kribbig — dat had je dan maar aan je Ma moeten vragen, hoor; als die niks zegt, hoe ken ik dat dan weten? — Wil je suiker? —

— Hè, ja! — knikte Cato'tje, en stopte haar vingertje weer in haar mond. — en sabbel niet so op je vingers! — ging Jans, met haar rug naar het kind gekeerd, voort, — aaast (Jans zei nooit 'aanstonds', maar altijd aaast), — aaast vreet je je duim er ook nog bij op! — 't was als een grapje bedoeld, maar het klonk als een bedreiging. — En je gaan toch niet prente kijken ook, terwijl je je brood eet, — vermaande ze, zich omkerend en ze nam Cato'tje het boek af en legde dat op een hoge kast, waar Cato'tje niet bij kon. Toen zette ze het bordje met de boterhammen op de ongedekte tafel; een met koek en een met kaas en een met suiker; en liep de kamer uit. — Opeten, hoor! zei ze bij de deur: — en niet kliekken! — toen verdween ze. Het kind hees zich lusteloos op haar stoel bij de tafel en bekeek critisch haar brood, maar na enig nadenken, liet ze zich weer van haar stoel afglijden, en sleepte die tot voor de kast, klom er op en pakte haar boek weg; nam van de tafel haar bordje en zette alles op de grond, toen ging ze er bij liggen; op haar buik en nam het boek voor zich; plantte haar ellebogen in het kleed, steunde haar hoofdje op haar handjes en ging de platen bekijken en spellen, zo nu en dan een stukje van haar brood etend. Zo verdiept was zij in haar bezigheid, dat ze de deur niet hoorde opengaan en haar Vader binnenkomen. Daar het door het dichte bladerdak der bomen, die tot vlak voor de ramen stonden, tamelijk donker was in de kamer, en hij bovendien zeer slecht zag, struikelde hij bijna over het kind, voordat hij het zag. Maar toen werd hij zeer boos. — Wat doe je daar op de grond, — ben je nu helemaal mal? — vroeg hij, zeer luid, een gewoonte van hem, als hij driftig of boos werd. Cato'tje schrok geweldig; hoewel ze veel van haar Vader hield, was ze zo nu en dan toch bang van hem. Waar ze door haar langzame manier van doen, niet zo gauw overeind kon komen, greep hij haar, niet te zacht, bij de arm en hees haar op.

— Is DAT 'n manier om je brood op te eten? — schreeuwde hij en trapte bij ongeluk op het bordje en het brood, dat aan zijn schoen bleef kleven. Hij werd razend. — En je handen OOK niet gewassen; — kijk eens wat 'n zwarte handen; en daarmee eet jij je brood; — en dat ligt er meliefts bij op de grond, waar iedereen met z'n vuile schoenen op loopt; — dat komt ervan, als er geen toezicht is. — WAAR IS JE MOEDER! — bulderde hij. Cato'tje begon te huilen, maar hij lette er niet op. — Is 't weer zo laat? — UIT, hè? — en nu keek hij Cato'tje aan met een blik, of zij mede-schuldig was aan het feit van haar Moeder's afwezigheid. — Ik weet 't niet! — snikte zij, met haar zwarte knuistjes in haar ogen wrijvend.

— Maar IK dan wel! — raasde de Vader door: — kijk maar eens naar de rommel hier; wat 'n zwijnepan; — wat 'n Jan-Steen-boel; — hij schopte tegen Cato'tjes tas; — en Jans, waar is Jans? — OOK uit, misschien? — hij wendde zich nu weer tot het kind, dat weer harder, en hartverscheurend nu, begon te jammeren. — BEDAAR! — hij schudde haar bij de schouders, waardoor haar gejammer tot krijsen werd. — BEDAAR! je gilt of je vermoord wordt; ga in Godsnaam je handen wassen en uit m'n ogen. voordat ik je 'n pak rammel geef. — Nee, wacht! — schreeuwde hij haar na, waar ze al wegrennen wilde. Toen liep hij naar de tafel en trok aan het schellekoord; hij rukte er zo hard aan dat het koord brak. Zonder kloppen vloog Jans binnen, dodelijk verschrikt. — Zo, — EINDELIJK! — dus TOCH iemand thuis. —

— WAAR is Mevrouw? — hij vroeg het, onheilspellend kalm ineens.

(Vervolg pag. 15)

Wat ETEN WE DEZE WEEK?

Maandag
Haché — Bloemkool — gek. aard.

Dinsdag
Haché jus — Stoofsla — gek. aard.

Woensdag
Roerei — gesnipperde ham — tomaten sla — gek. aard.

Donderdag
Aspergesoep — schijn gehakt — Bloemkool — Holl. saus — gek. aard.

Vrijdag
Kabeljauw — versche sla — gek. aard.

Zaterdag
Gebakken ei — spinazie — gek. aard.

Zondag
Geb. soep — kalfsoester — verse sla — tomaat — gek. aard. aardbeien.

D. HOUTMAN.

HUWELIJK

j. m. 31 j. Vaste positie z. k. m. een net meisje, moeder 1 kind geen bezwaar.

Brieven onder no. 161 bureau van dit blad.

DE *kleine* PRINSESTAD

TEKENWEDSTRIJD

Het liedje van de veldmuis was m'n nichtjes wel bekend, heb ik gemerkt, want ik heb heel wat lege notedoppen op twee wieltjes de heuvel af zien rollen. En niet alleen fietsen van notedoppen: blijkbaar beschikken veldmuizen over nog meer phantasie. De muis van Marianne Kentie had als zadel een.... paddestoel. Is dat niet leuk verzonnen? En voorop de fiets bungelde een lantarentje, dat niet hoefde te branden, omdat de zon met haar stralend gezicht alles licht maakte.
Hebben jullie wel eens een opstel moeten maken van een hele serie plaatjes, die zonder woorden een heel verhaal vertelden?

Emmy Jacobs, 14 jaar, Stationslaan 79, Harderwijk.

Zo'n verhaal heeft Hiske Rosier in haar tweedelige tekening verteld. Op het ene deel komt de veldmuis fris en vrolijk aanfietsen en op het tweede deel zie je alleen twee pootjes en twee wielen boven het water uitsteken. Dan weten jullie zeker wel wat er gebeurd is? De arme ziel had geen rem aan z'n fiets gemaakt.
Zoals jullie zien is de prijs voor de jongens deze week gewonnen door een wel heel jonge neef. Zeven jaar! Ik vind het verbazend knap, Ate. Hou je veel van tekenen?
Wat doen we, nu het zulk mooi weer is? Verder gaan met tekenen? Natuurlijk, je

Ate Rowaan, 7 jaar, Groenmarkt 26, Zutphen.

zoekt ergens een heerlijk rustig plekje in 't gras, een boek of een schrift om je tekenpapier op te leggen en vooruit, tekenen!
De meisjes: de familie vrolijk aan 't strand.
De jongens: een jongen, die van de hoogste wip in het water duikt.
Je zou er zin in krijgen hè? Tekenen jullie met inkt, op papier, dat niet groter is dan 15 bij 15 cm.? En geven jullie je leeftijd op? En stuur je je tekening op z'n laatst Woensdag 11 Juni aan ondergetekende? Ja? Tot ziens dan, allemaal.
TANTE JOS.

DE TWEELINGEN
Pim en Ineke

Het was warempel zo gemakkelijk nog niet, ontdekte Johan, om achter grootvader's tabakspot heen te trekken. Met de „geleende" pijp in zijn zak liep hij heen en weer te drentelen, in de hoop, dat grootvader eindelijk zijn bureaustoel voor een gemakkelijker exemplaar in de zitkamer of de serre zou ruilen. Edoch, grootvader scheen te denken: hier zit ik en hier blijf ik zitten! Het leek wel, of hij in de gaten had, dat Johan een aanval op zijn dierbare tabakspot wilde plegen en vast besloten was zijn bezit tegen elke roofoverval te verdedigen. Als een fort zat hij daar. Wat? Als een onneembare vesting. Geen paard van Troje of turfschip van Breda kon hier uitkomst brengen. En uit de verte klonk al Pim's roep: „Oehoe-oehoe-oehoe!!!"
Met een diep verwijtende blik naar grootvader's rug stapte Johan naar buiten en liep met een gezicht, waarop „no tabacco" bij de eerste oogopslag te lezen stond, naar het hek.

„Heb je niks?" vroeg Pim, zich zonder uitnodiging over het hek werkend.
„Alleen nog maar een pijp". Johan haalde het apparaat te voorschijn, toonde het op zijn gestrekte hand. Ze keken van de pijp naar elkaar en Pim merkte bedachtzaam op: „Tja, zonder tabak beginnen we toch niks. En vader rookt alleen maar sigaretten. Daar is geen aankomen aan".

„Ik ga het toch nog eens probeeren." Johan draaide zich al om, riep nog over zijn schouder: „Klim jij maar vast op het huisje".

Ik kan wel acrobaat worden in een circus, dacht Pim, toen hij boven aangeland was. Hij kon een eigen zaakje opzetten, natuurlijk. Pim kunsten vertonen en Ineke geld ophalen. Hij had Ineke daarnet anders maar lelijk in de steek gelaten. Ze had meegewild en hij had ten einde raad maar gezegd, dat hij met Johan iets „gewichtigs" had te bespreken, waar ze niemand anders bij gebruiken konden. Gemeen eigenlijk, om zo te jokken, maar wat had hij anders moeten doen? Wat bleef Johan lang weg, zou het hem lukken? Uit verveling wandelde Pim een keer op zijn handen over het dak van het tuinhuisje, wel zorgend dat hij niet naar beneden kon kukelen als hij zijn evenwicht niet langer bewaren kon. Zo met je hoofd naar beneden zag de wereld er heel anders uit. Zo, daar kwam Johan eindelijk aanhollen. Boemm! stond Pim weer op zijn benen, klaar om Johan de helpende hand te reiken.

„Heb je wat?" informeerde hij, aleer hij tot die hulp overging. Het klonk of hij Johan daar tot in lengte van dagen zou laten staan, als de ongelukkige stakker geen succes had gehad. Maar Johan knikte van ja en fluisterde, alsof hij door vijanden afgeluisterd kon worden: „Gauw jôh!!!"

Grootvader kwam net de tuin in, toen ik er aankwam", vertelde hij, toen hij rood en hijgend van inspanning op het dak van het tuinhuisje neerviel. „Hij zei: was Pim daar niet? En ik zei: ja, maar ik moet even wat halen. En toen vroeg grootvader: wat? en ik zei: een schrift." Johan viste een schrift tevoorschijn, dat hij tussen zijn bloes had gestopt. „Nou, toen moest ik natuurlijk ook nog een schrift halen. En ik knoeide met de tabak, dat moest ik ook opruimen." Uit zijn zak diepte hij een papiertje met wat tabak op. Daar had hij nu zoveel moeite voor gedaan en nu hij het eindelijk te pakken had, zou hij fiet zo wel weer in grootvader's tabakspot terug willen stoppen. Eerst had het hem helemaal zo erg niet geleken om een beetje tabak te nemen, maar toen het allemaal zo stiekum gebeuren moest en hij er ook nog om moest jokken.... neen, de pret was er al af voor hij begon te roken.

„Stop jij 'm maar", zei hij, Pim de pijp en tabak reikend. Zwijgend volbracht Pim zijn taak, vroeg toen: „heb jij lucifers?" Dat was iets, waar Johan helemaal niet aan gedacht had. „Ik ook niet" ,zei Pim laconiek. Heel zijn sproetig gezicht lachte. „Nou hebben we nog niks. Daar hebben we nou voor gestolen en gelogen". „Dat heb ik alleen gedaan", weerlegde Johan. Pim schudde zijn hoofd. „De heler is even slecht als de steler. En ik heb tegen Ineke gezegd, dat ze er niet bij mocht zijn, omdat we met z'n tweeën ergens over moesten praten, waar niemand mee te maken had".

„Lelijke leugenaar!" schold Johan. „Lelijke dief" schold Pim terug. Hij peuterde de tabak weer uit de pijp en deponeerde ze in het papier. „Asjeblieft aan Pim's lijf geen gestolen tabak". Ze keken elkaar aan en plotseling schaterden ze allebei. Pim gooide zich op zijn rug en trappelde woest met zijn benen in de lucht. „Man hou op, ik lach me ziek. Heb jij ook zo lekker gerookt? Wat een pijpie, hè? Steek nog eens op, jôh, tabak plenty, allemaal van je grootvader."

„Ik zal ze wel stiekum in de pot terugdoen", zei Johan. „Waar is ze? Stompie, je ligt er op".

Pim's rug leek wel een tabaksplantage. Johan wilde gaan plukken, maar de ongeduldige Pim zei: „Ja, tabeh hoor sla het er maar af. Dan geef je je grootvader maar een pakje tabak op zijn verjaardag, dan heeft hij het dubbel en dwars terug".

„Heb jij een bon?" informeerde Johan vinnig.

„Die moet je hem dan eerst maar vragen", raadde Pim lachend aan.

BRIEFJES van Tante Jos

Aan:

Ronny Copius Peereboom, R'dam. Ik ben blij, dat je het boek mooi vond, Ronny. Ik vond het zelf ook een prachtig verhaal. Stuur nog maar eens een tekening in hoor, hoe meer je tekent, hoe beter je 't leert.

Marianne Kentie, Pijnacker. Dank je wel voor je briefje op dat mooie postpapier. En voor de leuke rooie poppetjes, die je voor me had geknipt. Ik ben er wat mee in m'n schik. Ik geloof, dat ik maar eens een keer bij je kom spelen, met je winkeltje en je poppenhuis. Dat dacht je zeker niet, hè, dat die grote tante Jos dat ook zo graag deed? Dag Marianne.

Hiske Rosier, Den Haag. Dat ene onderwerp van jou is al een keer aan de beurt geweest, Hiske, maar je ziet, dat ik nu het andere gekozen heb. Daar zul je zeker helemaal je best wel op doen? En of het bij ons ook warm is, heerlijk! Ik had ook best Pinkstervacantie willen hebben, hoor. Groeten aan de leden van de „Lente-Club" en niet teveel in bomen klauteren. Je mocht er eens uitvallc Daag!

Beppie Roodhuyzen, Den Haag. Ooei, wat vraag jij veel. Maar je krijgt een antwoord op al je vragen. Natuurlijk mag je meedoen met de tekenwedstrijd. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd. Je kunt de tekeningen sturen aan Tante Jos. p/a Redactie „De Prinsestad", Koornmarkt 69, Delft. Ja, 15 bij 15 cm. is een flink stuk papier, maar het is altijd gemakkelijker om iets wat ruimer te tekenen. Anders moet je zo priegelen

Wij laten ze dan zelf verkleinen tot ze zo breed zijn als een kolom. Je kunt eerst met potlood tekenen en dan later met inkt overtrekken. Zo, nu weet je geloof ik alles wat je weten wilt. En zeurig vind ik je helemaal niet, hoor.

Wat je niet weet, moet je vragen, anders word je nooit wijzer. wat zeg jij?

Tot ziens.

Duitsers,
DIE NIET STRAFBAAR ZIJN

Een Duitser, die sinds 1930 in Nederland woonde en in ons land dus gastvrijheid genoot, voelde zich gedurende de oorlog wel zoveel Duitser, dat hij voor de bezettende macht barakken bouwde. Dat het met deze man niet veel zaaks was, blijkt wel uit het feit, dat hij ook een Joodse distilleerderij leegroofde, weshalve hij dan ook veroordeeld is. Maar met die barakken was het een ander geval, althans volgens Prof. Mr. Langemeyer, procureur-fiscaal bij den Bijz. Raad van Cassatie. Deze zaak kwam daar in hoger beroep terecht, omdat cassatie was gevraagd in het belang der wet, zodat het hier dus gaat om een principiële beslissing. De procureur-fiscaal was van oordeel, dat werkzaamheden, als door den beklaagde waren verricht, niet strafbaar geacht kunnen worden. De Nederlandse rechtsorde, aldus deze hoogleraar, is niet van toepassing op datgene, wat een beklaagde in eigen land zou hebben gedaan en wat daar normaal geacht wordt.

Tot zover een juridisch oordeel. De waarde daarvan als zodanig kunnen we niet beoordelen. Maar naar ons gevoel steekt er heel wat kroms in de redenering van Prof. Langemeyer. In Duitsland was het namelijk voor en tijdens de oorlog normaal, dat men bijvoorbeeld Joden mishandelde en doodsloeg. De onschuldige ziel, waar het in dit geval om gaat, heeft alleen maar barakken gebouwd. Voor ons is het de vraag, in hoeverre dit een bijdrage tot de oorlogvoering is. Maar het gaat hier niet om het ene geval, doch om het principe.

Prof. Langemeyer was tevens van mening, dat van een Duitser, al verbleef hij al jaren in ons land, niet verlangd kon worden, dat hij neutraal was of zich althans onthield van lakenswaardige handelingen, van Nederlands standpunt bekeken. Dit zou volgens hem niet „realistisch" zijn geweest. Daarmee wordt waarschijnlijk bedoeld, dat men van Duitsers geen andere dan een tegen Nederland gerichte houding had mogen verwachten. We zijn ook dit niet met de hoogleraar eens. We kunnen het ons niet voorstellen, dat iemand, die vele jaren in een ander land woont en daar zijn bestaan, zijn vrienden en kennissen heeft, zich plotseling keert tegen het volk dat hem gastvrij heeft opgenomen. Hier past, althans in daden, neutraliteit. En zo hebben ook meerdere Duitsers gehandeld! Bij al het geharrewar over juristerijen verliest men vaak de zaak, waar het in werkelijkheid om gaat, uit het oog. Er bestaat geen enkele aanleiding, om Duitsers, die hand- en spandiensten hebben verleend, met zijden handschoentjes aan te vatten.

Het voormalig Oranje-hotel te Scheveningen herbergt thans zware politieke gevallen. Het zijn gedetineerden, wier schuld wel bij voorbaat vaststaat. Tal van prominente figuren uit de wereld der landverraders zijn er bij. Hoe worden deze lieden behandeld? We ontvingen dezer dagen van een lezer een schrijven met tal van bedenkingen tegen bepaalde toestanden, die in het Oranje-hotel zouden bestaan. Wantoestanden dan. En natuurlijk, er zal wel een en ander van waar zijn. We hebben ons in verbinding gesteld met het directoraat-generaal en dit heeft ons medegedeeld, dat gedurende de laatste tijd meerdere bewakers ontslagen zijn wegens een te intieme verhouding met gedetineerden of overtreding van bepaalde voorschriften. Het doet ons genoegen, dat het directoraat-generaal het feit dezer ontslagen niet verborgen wil houden. En waarom zou het dit ook doen? Een ieder weet, dat tal van bewakers niet voor hun taak staan. Het is niet zo erg, mits zij dan ook maar ontslagen worden.

En dit gebeurt thans, ook in andere kampen. Het lijkt ons niet gewenst, om de beschuldigingen van de briefschrijver hier af te drukken. Het directoraat weerlegde ze zo goed mogelijk. En we geloven, dat we meer de kern van de zaak raken, als we hier de vraag stellen, of de politieke degetineerden in het algemeen op de juiste wijze worden behandeld. Want daarom gaat het. En naar onze mening worden zij dat niet.

Het is namelijk zo, dat naar onze mening het beginsel der heropvoeding moet worden toegepast op de gevallen, die binnen niet te langen tijd weer in de samenleving zullen terugkeren. Welk nut heeft het echter, individuen opnieuw op te voeden, die voor onafzienbaren tijd achter slot en grendel blijven? Het heeft niet het minste nut.

Maar bovendien is het niet juist. We zien niet in, waarom aan zware politieke misdadigers allerlei faciliteiten moeten worden toegestaan. Zoals in Scheveningen. Daar is om te beginnen het feit, dat met behulp van luidsprekers elke lokaliteit in deze gevangenis van radio is voorzien. De benodigde apparatuur werd door „relaties" van een gedetineerde ten geschenke gegeven.

Dit betekent echter niet, aldus het directoraat-generaal, dat de hele dag muziek wordt gegeven. Het gebruik van deze radio-installatie is zeer beperkt en de leiding moet het programma van te voren goedkeuren. Nieuwsberichten worden niet doorgegeven. Het roken is tegenwoordig in alle kampen toegestaan.

Drie maal per dag zijn hiervoor enige uren beschikbaar. De meeste rookartikelen zullen wel van de zwarte markt komen, aangezien de familieleden der gedetineerden elke veertien dagen een pakket tot een gewicht van 1 k.g. mogen zenden.

Het personeel dient de gedetineerden met „U" aan te spreken. Dit geschiedt, aldus het d.g., om vertrouwelijkheid tussen gedetineerden en personeel te voorkomen. Het lijkt ons een vrij nutteloos middel en om psychologische redenen verre van geschikt.

Maar de gedetineerden mogen ook.... bridgen. Daartoe worden zij in ploegen bij elkaar gebracht, maar, zo merkt het d.g. op, de gedetineerden moeten zich onderwerpen aan een schema en dus zelf hun medespelers niet uitkiezen....

Voorts is er een sportterrein in aanleg.

Van de zijde van het directoraat-generaal wordt opgemerkt, dat de gevangenen „toch zeker enige zorgvuldig uitgezochte afleiding mogen hebben". Dat is een kwestie van standpunt. Wij kunnen echter niet inzien, waarom deze zware gevallen muziek mogen horen en bridge mogen spelen binnen de muren van een gebouw, waarin onze beste mensen jaren hebben geleden en gestreden. Het komt ons voor, dat de herinnering, die nog in dit gebouw rondspookt, thans overstemd wordt door radio-muziek, die de stem van het geweten smoort en de mogelijkheid tot inkeer en boete uitbant. Neen, we kunnen ons met deze opvatting in het geheel niet verenigen. Wij vermogen niet in te zien, waarom de boeven in de kampen bevoorrecht moeten worden boven hen, die in gewone gevangenissen vertoeven en waarover de overheid zich nooit druk heeft gemaakt. Dat het beeld van een meneer Weinreb, door wiens schuld duizenden Joden stierven, wellicht zijn intrede in deze gevangenis zal doen, dat wij hem ons moeten voorstellen aan de bridgetafel, gnuivende met medegevangenen, een sigaretje rokend en wellicht nieuwe plannen smedend voor de toekomst.... neen, het wil er bij ons niet in, dat dit alles in orde is. We zijn in het geheel niet wraakzuchtig. Maar de pogingen, om deze zware knapen afleiding te verschaffen, gaat ons te ver. Veel te ver.

Aan deze behandeling zullen de gevangenen niet de beginselen der democratie ontlenen. Wèl echter de vrijheid, om, mochten zij weer op vrije voeten komen, concentratiekampen in te richten en de schoorstenen der crematoria opnieuw te doen roken....

Uit het illegale dagboek van Baron
Lichteveld Meijer

22 Maart 1941. Onze Club voor Staatkundige Vernieuwing is al weer enige malen bijeen geweest, niet geheel zonder resultaat, maar anderzijds dient toch opgemerkt te worden, dat zich verontrustende verschijnselen hebben voorgedaan. Zoals men weet, hadden wij besloten, tot deze vergaderingen ook enige dames toe te laten en daartoe waren douarière Goudsnavel tot Honloopen en hare vriendin, mevrouw Korstjesweerd van der Plas uitgenodigd, die zich zeer enthousiast toonden. Echter kwamen er ook moeilijkheden. Allereerst met mijn trouwe vriendin Mélanie, die gepiqueerd was, omdat ik haar niet had uitgenodigd. Ik moest haar wijzen op het delicate van onze vriendschapsverhouding, op welke opmerking zij echter riposteerde met een: „laat de mensen toch kletsen", een opmerking, die mij door de ziel sneed als zijnde vulgair en niet passend. En geconstateerd, dat de oorlog een verruwende uitwerking heeft, zodat we zeer op onze hoede moeten zijn. Enfin, ik weigerde, haar te introduceren, met alle consequenties daaraan verbonden, zodat Mélanie in tranen en uitroepende, dat zij geen straatmeid was en ook niet als zodanig behandeld wenste te worden, waarbij ook gewezen op het enigszins dubieuze verleden der douarière, waarvan zij zich echter reeds sinds twintig jaar hersteld, zodat deze vergelijking onrechtvaardig.

Enfin, Mr. Hartjesveldt verwelkomde de dames, die echter op naar mijne mening ongepaste wijze het roer in handen namen door een voorstel van orde te doen, dat natuurlijk opzien baarde, zijnde dergelijk revolutionair ingrijpen in strijd met het streven naar bezinning, dat onze bijeenkomsten pleegt te kenmerken. En dit voorstel suggereerde het als enig punt op de agenda plaatsen van: „bespreking over den dienstbodennood en hoe deze in de toekomst kan worden uitgebannen". Ik moet toegeven, dat de aanwezige heren zeer galant waren en daarom het voorstel van de dames ijverig steunden. Zodat het werd aangenomen, waarna douarière Goudsnavel het woord verlangde en kreeg. Haar uitspraken waren zo merkwaardig, dat ik ze, voor zover mijn memorie mij niet in den steek laat, hier doe volgen. „Meneer de voorzitter, mijne heren! Nu H. M. de Koningin ons geroepen heeft om ook in dezen zwaren tijd onze staatkundige plichten te vervullen, wil ik hier Uw aandacht vragen voor het grootste probleem aller tijden: den dienstbodennood".

Hier werd de spreekster onderbroken door een warm applaus van mevrouw Korstjesweerd, die eerst haar handschoenen had uitgetrokken om meer lawaai te kunnen maken.

„Reeds vele jaren", zo ging de douarière verder, „worstelen wij, arme huisvrouwen en vooral die in de hogere kringen, met dit probleem. Wij kunnen valet noch dienstmeisje meer krijgen. Wat zich aandient voor deze betrekkingen is bedorven of zelfs verdorven. Wij moeten nu zelf werkzaamheden verrichten, die onze handen onwaardig zijn. Ik ben niet geboren om toiletemmers te ledigen; daartegen verzet zich de roem van mijn oud Geslacht", riep de spreekster pathetisch uit. En ze vervolgde:

„Wij moeten na den oorlog terugkeren naar geregelde toestanden. Een ieder zal weer zijn plaats moeten weten. Wij kunnen van de Duitsers zeggen wat wij willen, maar de plicht tot arbeid vindt ik iets prachtigs! Zo prachtig, dat wij deze onverwijld moeten invoeren. Alle jonge meisjes, uit de volksklasse tenminste, zullen verplicht moeten worden tot huishoudelijk werk. Dat is nodig, opdat zij later weer degelijke gezinnen kunnen vormen, die het cement zijn onzer samenleving. Laten wij dus een ontwerp van Wet opstellen. Ja, mijne heren, ik ben slechts een zwakke vrouw, maar ik wéét, wat een ontwerp van Wet is. En ik zal na den oorlog beslist geen lust hebben, om mijn huishouding gaande te houden. In de gehele bewogen geschiedenis van ons dierbaar Vaderland hebben alle Goudsnavels altijd in ruime mate personeel tot hun beschikking gehad, opdat zij zelf zich zouden kunnen geven aan de belangen van het Gemenebest. Wij, de hogere kringen in Nederland, eisen dienstboden! Dat zullen onze trofeën zijn, die wij uit den roemrijken strijd wegdragen. En daarom, mijne heren, vraag ik hier Uw zedelijken steun. Nederland herleve en kere terug tot de oude, veelgeprezen toestanden, die wij ons allen zo goed herinneren".

Douarière Goudsnavel zweeg uitgeput. Mevrouw Korstjesweerd riep bravo en notaris van Gendringen, die de affaires van de douarière regelt, knikte goedkeurend. Maar de overigen, wij allen, zaten in de grootste ontsteltenis terneer....

de andere soort behoorden de vrouwen,
men bezitten kon. Die moest men rov
liefst midden in de nacht. Wat dat betre
zou hij eigenlijk in Noorsolle hebben moet
thuishoren. Hier werd geroofd. Maar
vrouwen van het dorp waren in deze ve
giftigde sfeer niet naar zijn gading. Hoew
ze er gezond uitzagen, met blozend vlees
felle ogen, en zo de indruk maakten, tot e
onverwoestbaar geslacht te behoren, was
iets in hen, wat hem, ook lichamelijk, a
stootte. Het was, of ze verkruimelen zoude
zodra men ze aanraakte. Dat was natuurli
een onzinnige gedachte, die volkomen
strijd was met de werkelijkheid, maar ve
klaarbaar, omdat Noorsolle voor hem e
geestelijk probleem vormde, waar alle d
gen een dubbele bodem hadden, zodat e
gezonde leefdrift zich niet uiten kon. Daa
door voltrok zich voor hem een veranderi
in de materie. Achter de baksteenrode wa
gen zag hij de doodsbeenderen grijnzen
afschuwelijke monsters bewogen zich do
het gapend karmijn der bloedvaten. Hij za
de gezwollen hartkleppen moeizaam hu
werk verrichten, alsof ze al de haat en ac
terklap, die in deze lichamen huisden, ni
verwerken konden. Het was vreemd, maa
bij nadere beschouwing was het toch niet z
vreemd, als het op het eerste gezicht w
leek. Uit zijn jeugdperiode herinnerde h
zich, dat hij dagen had, waarop hij voor
durend een bedorven lucht rook en zel
proefde. Het leek dan, of het leven in ee
staat van ontbinding verkeerde, en afsch
welijke vormen aannam, die zich vooral i
benauwende dromen openbaarden. Zodra d
harmonie in zijn leven verstoord was, tra
dit verschijnsel op, om weer te verdwijner
als een evenwicht bereikt was. Kleine voor
vallen konden de onmiddellijke aanleidin
vormen voor deze verstoring. En ze waren e
in voldoende mate geweest, in zijn jeugd, in
een milieu, waarin het menschelijk gevoel zich niet uiten kon, en elke aandoening verdrongen moest worden, voor zij een bepaalde gestalte aanam. Het leven stinkt, dacht hij dan in zichzelf. En het was niet zozeer de kwestie, dàt het leven stonk, als voldongen feit. Neen, het ging er uitsluitend om, waarom dit noodzakelijk was.

Liesje zag dit alles zeker anders, dacht hij, niet zonder bitterheid, terwijl hij zich tegelijkertijd verwonderde, waarom zijn gedachten weer naar hetzelfde uitgangspunt terugkeerden. Zij was opgegroeid in een realiteit, die de oudere generatie had zien aankomen als een nachtmerrie, die men niet ontwijken kon, maar waartegen men zich moest pantseren om het ergste te ontgaan. Zij bewaarde geen herinneringen aan een tijd, die misschien ook niet achttien karakts was, maar die dan toch een atmosfeer schiep, waarin men leven kon. Zo ver als nu waren twee elkaar opvolgende generaties nog nooit van elkaar verwijderd geweest. De jeugd kon vrolijk leven — ach, vrolijk misschien toch ook niet, corrigeerde hij zichzelf — maar dan toch leven, en dat onder een voortdurende druk van bruut geweld, onder de dreiging van aanwolkende gifgassen, onder de steeds toenemende inperking van de geestelijke vrijheid, die tot gelijkschakeling van het menschelijke ras moest leiden.

Misschien zelfs kwam zij onder de bekoring van de nieuwe romantiek, die schaak speelde met milioenenvolkeren, zonder dat de persoonlijkheid van de mensch werd erkend en geëerbiedigd. Nooit had deze drang naar een volkomen vernietiging van het menschelijke zich zo openlijk kunnen uitleven als in deze tijd. En het scheen wel, dat het niet anders kon. De jonge mens van nu had verleden noch toekomst. In het verleden kon men slechts terug zien op een barbaarse oorlog, waaraan geen enkel blijvend doel kon worden aangemeten, en onder welks gevolgen nu nog de overwonnene zowel als de overwinnaar gebukt ging. Een toekomst was er niet:

(Vervolg van pag. 12)

— Gut, Meheer! — deed Jans verongelijkt; ze had bijna gezegd: — as U 't mijn vertelt, weet ik 't ook! —

— WEET ik niet, — antwoordde ze nors en trok haar schouders op.

— Weet ik niet, — weet ik niet, — bouwde hij haar na.

— UIT! — zei ze, kort.

— Dat merk ik! — wond hij zich weer op, om zich heen gebarend naar de rommel: — Maar waarheen? — dàt vraag ik je; het is nu al de derde maal van de week, dat ik onverwachts thuis kom, en iedere keer hetzelfde liedje; dezelfde zwijnepan; — is er dan helemaal geen toezicht op 't kind; — dat ligt me daar op de grond haar boterhammen te eten; — 't is bij de beesten af; — 't is Godgeklaagd! — hij sloeg met zijn vuist op tafel; — 't is — Gut, ik ben NET de kamer uit, — loog Jans; — ik heb haar netjes aan tafel gezet! —

— Nietes! — krijste Cato'tje; Jans zond haar een vernietigende blik toe:

— Nietes, — zei ze nog eens.

— Kind! schei uit met je 'NIETES', — zei Vader nog steeds woedend, en tot Jans: — die woorden leert ze ook allemaal door dat geslier op de straat; — en in de keuken, — wilde hij zeggen, maar hij slikte dat nog net bijtijds in.

— Wat ze doet as ik net 'n seconde m'n hielen licht, — vervolgde Jans; ik ken niet overal tegelijk wezen; en bij mijn weten speult ze altijd bij d'r vriendinnetjes; van de straat weet ik niks niet af! — ze streek haar schort glad en wilde de kamer verlaten.

— En ook niet, dat ze pikzwarte handen heeft, blijkbaar, — zei de vader, — neem haar mee alsjeblieft;

vuil; en wat zien haar schoenen er uit; waar heeft 't kind gezeten? — en tot Cato'tje: — ga met Jans mee naar boven; maar het huilende kind rende al voor Jans uit, de trap op. Even later sloeg de voordeur dicht met een smak, die door het hele huis nadreunde. Boven, voor het raam zagen Jans en het kind hem vertrekken. — Nou, — zei de meid snibbig, maar met iets saamhorigs in haar toon: — Diè het voor vandaag de bokkepruik weer eens op! daar zal voor je Moeder wel wat swaaien, as ze thuis komt! —

Ze wies het gezicht en de handen van het kind; trok haar de schoentjes en kousen uit: — blijf maar met je blote benen, het is toch so warm! — deed haar witte sandaaltjes aan en zei, terwijl ze haar weer op de grond zette:

— sie so. —

— Ik ga naar Anneke, — zei Cato'tje zacht.

— Nee, komt niks niet van in, hoor! Eerst ga jij voor Ans naar de kruijenier en dan naar boer Hannes eieren halen, en dan zullen we 's verders zien! —

— Krijg ik dan een chocolaadje? — vroeg Cato'tje, die in de scene al haar fut verloren had en alles al lang goed vond.

— Misschien, — zei Jans, — as je soet ben! — En nou eerst de boodschappen! — commandeerde ze: — en vreet je duim niet op! —

Met 't mandje aan haar arm, en het briefje met de boodschappen in haar handje geklemd, deed Cato'tje op 'n drafje de bestellingen en 't was ongeveer twee uur, toen ze, met 't beloofde chocolaadje in haar mond, op weg was naar Anneke.

(Wordt vervolgd.)

PIN GWIN *maakt carriere*

7

Pin Gwin zou nog veel meemaken in zijn leven. Maar deze dag zou hij nooit vergeten. Dit alles gebeurde door zijn schuld. Zijn hart klopte heftig. Hij voelde het bonzen: „Zeg het-zeg het-zeg het-!" Maar Pin Gwin zweeg. Cor Krul kon maar geen verklaring vinden voor de idiote verschillen in de voorraadstaat. En daarom moest hij mee naar 't politiebureau en werd enkele dagen in een cel opgesloten om na te denken.
Pin Gwin bleef alleen achter. Hij sloot de deur, liet de gordijnen naar beneden en wierp zich radeloos op de vloer. Zijn baas in de gevangenis door zijn schuld, zijn schuld. Hij wilde naar 't politiebureau, alles bekennen, hij wilde zoveel, zoveel edels doen om het goed te maken.
Ja, Pin Gwin wilde, maar deed niets. Pin Gwin was geen grote figuur. Hij had geen sterk karakter. Tenslotte troostte hij zich maar met de gedachte, dat 't wel met een sisser zou aflopen. Maar dat gebeurde nu juist niet.
Cor Krul werd wel spoedig vrijgelaten, maar de schok was te veel voor hem geweest. Hij kon 't niet verwerken. Hij, de onkreukbare winkelier, op wie nooit een blaam had gerust, die nooit in 't „zwart" had gedaan, in een cel.... ! Toen hij voor de economische rechter verscheen, werd hij vrijgesproken. Maar 't maakte geen indruk op Cor Krul meer. Hij vroeg 't woord en sloeg een half uur lang wartaal uit. „We leven in de eeuw der concentratiekampen", sprak hij. Dat duurt nog steeds voort. Ik ben jullie slachtoffer. Jij, rechter en alle am naren zijn corrupt. Ben jij wel zuiver? Jouw mooi geruite pakje is zwart gekocht. Jouw cigaret is zwart. Jullie ambtenaren zijn erger dan de Moffen, enz."
De rechter haalde de schouders maar eens op en zweeg.

(Wordt vervolgd)